GÖZARDI EDİLEN KURAN HÜKÜMLERİ

Ey iman edenler, yapmayacağınız birşeyi neden söylersiniz? Yapmayacağınız şeyi söylemeniz, Allah Katında bir gazap (konusu olması) bakımından büyüdü (büyük bir suç teşkil etti).
(Saff Suresi, 2-3)

O durumda siz onu (iftirayı) dillerinizle aktardınız ve hakkında bilginiz olmayan şeyi ağızlarınızla söylediniz ve bunu kolay sandınız; oysa o Allah Katında çok büyük (bir suç)tür.
(Nur Suresi,15)

HARUN YAHYA

Bu kitapta kullanılan ayetler, Ali Bulaç'ın hazırladığı
"Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı" isimli mealden alınmıştır.

İkinci Baskı: Aralık 2000
Üçüncü Baskı: Nisan 2002
Dördüncü Baskı: Eylül 2005
Beşinci Baskı: Ekim 2005
Altıncı Baskı: Mart 2006
Yedinci Baskı: Ağustos 2006
Sekizinci Baskı: Aralık 2008

ARAŞTIRMA
YAYINCILIK

Talatpaşa Mah. Emirgazi Caddesi
İbrahim Elmas İşmerkezi
A Blok Kat 4 Okmeydanı - İstanbul
Tel: (0 212) 222 00 88

Baskı: Entegre Matbaacılık
Sanayi Cad. No: 17 Yenibosna-İstanbul
Tel: (0 212) 451 70 70

www.harunyahya.org - www.harunyahya.net

İÇİNDEKİLER

Verilen borcu yazmak
Allah'ın ve dinin aleyhinde konuşulan ortamı terk etmek
Belirlenmiş vakitlerde hamd etmek ve Allah'ı tesbih etmek
Müminlere karşı tevazulu, inkarcılara karşı sert ve caydırıcı olmak
Din ahlakını yaşamakta gevşeklik göstermemek, ağır davranmamak
Bir topluluğa karşı duyulan kinin adaletten alıkoymaması
Müslümanlara müjde vermek
Gayb hakkında kesin konuşmamak
Bilgi sahibi olunmayan bir konunun savunuculuğunu yapmamak
İnkar edenlerin sahip oldukları zenginliklere özenmemek
Dinde zorlama olmaması ve din ahlakına hikmetle, güzel öğütle davet etmek
Birşey unutulduğunda Allah'ı zikretmek
Allah'ın rahmetinden umut kesmemek
Yalan söylememek
Sözüne itimat edilmeyecek kişilere güvenmemek
İbadette kararlı olmak
İnsanları uyarmak
Evrim Yanılgısı

OKUYUCUYA

- Bu kitapta ve diğer çalışmalarımızda evrim teorisinin çöküşüne özel bir yer ayrılmasının nedeni, bu teorinin her türlü din aleyhtarı felsefenin temelini oluşturmasıdır. Yaratılışı ve dolayısıyla Allah'ın varlığını inkar eden Darwinizm, 150 yıldır pek çok insanın imanını kaybetmesine ya da kuşkuya düşmesine neden olmuştur. Dolayısıyla bu teorinin bir aldatmaca olduğunu gözler önüne sermek çok önemli bir imani görevdir. Bu önemli hizmetin tüm insanlarımıza ulaştırılabilmesi ise zorunludur. Kimi okuyucularımız belki tek bir kitabımızı okuma imkanı bulabilir. Bu nedenle her kitabımızda bu konuya özet de olsa bir bölüm ayrılması uygun görülmüştür.
- Belirtilmesi gereken bir diğer husus, bu kitapların içeriği ile ilgilidir. Yazarın tüm kitaplarında imani konular Kuran ayetleri doğrultusunda anlatılmakta, insanlar Allah'ın ayetlerini öğrenmeye ve yaşamaya davet edilmektedirler. Allah'ın ayetleri ile ilgili tüm konular, okuyanın aklında hiçbir şüphe veya soru işareti bırakmayacak şekilde açıklanmaktadır.
- Bu anlatım sırasında kullanılan samimi, sade ve akıcı üslup ise kitapların yediden yetmişe herkes tarafından rahatça anlaşılmasını sağlamaktadır. Bu etkili ve yalın anlatım sayesinde, kitaplar "bir solukta okunan kitaplar" deyimine tam olarak uymaktadır. Dini reddetme konusunda kesin bir tavır sergileyen insanlar dahi, bu kitaplarda anlatılan gerçeklerden etkilenmekte ve anlatılanların doğruluğunu inkar edememektedirler.
- Bu kitap ve yazarın diğer eserleri, okuyucular tarafından bizzat okunabileceği gibi, karşılıklı bir sohbet ortamı şeklinde de okunabilir. Bu kitaplardan istifade etmek isteyen bir grup okuyucunun kitapları birarada okumaları, konuyla ilgili kendi tefekkür ve tecrübelerini de birbirlerine aktarmaları açısından yararlı olacaktır.
- Bunun yanında, sadece Allah rızası için yazılmış olan bu kitapların tanınmasına ve okunmasına katkıda bulunmak da büyük bir hizmet olacaktır. Çünkü yazarın tüm kitaplarında ispat ve ikna edici yön son derece güçlüdür. Bu sebeple dini anlatmak isteyenler için en etkili yöntem, bu kitapların diğer insanlar tarafından da okunmasının teşvik edilmesidir.
- Kitapların arkasına yazarın diğer eserlerinin tanıtımlarının eklenmesinin ise önemli sebepleri vardır. Bu sayede kitabı eline alan kişi, yukarıda söz ettiğimiz özellikleri taşıyan ve okumaktan hoşlandığını umduğumuz bu kitapla aynı vasıflara sahip daha birçok eser olduğunu görecektir. İmani ve siyasi konularda yararlanabileceği zengin bir kaynak birikiminin bulunduğuna şahit olacaktır.
- Bu eserlerde, diğer bazı eserlerde görülen, yazarın şahsi kanaatlerine, şüpheli kaynaklara dayalı izahlara, mukaddesata karşı gereken adaba ve saygıya

dikkat etmeyen üsluplara, burkuntu veren ümitsiz, şüpheci ve ye'se sürükleyen anlatımlara rastlayamazsınız.

YAZAR ve ESERLERİ HAKKINDA

Harun Yahya müstear ismini kullanan yazar Adnan Oktar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Daha sonra İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde ve İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğrenim gördü. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Harun Yahya'nın eserleri yaklaşık 30.000 resmin yer aldığı toplam 45.000 sayfalık bir külliyattır ve bu külliyat 60 farklı dile çevrilmiştir.

Yazarın müstear ismi, inkarcı düşünceye karşı mücadele eden iki peygamberin hatıralarına hürmeten, isimlerini yad etmek için Harun ve Yahya isimlerinden oluşturulmuştur. Yazar tarafından kitapların kapağında Resulullah'ın mührünün kullanılmış olmasının sembolik anlamı ise, kitapların içeriği ile ilgilidir. Bu mühür, Kuran-ı Kerim'in Allah'ın son kitabı ve son sözü, Peygamberimiz (sav)'in de hatem-ül enbiya olmasını remzetmektedir. Yazar da, yayınladığı tüm çalışmalarında, Kuran'ı ve Resulullah'ın sünnetini kendine rehber edinmiştir. Bu suretle, inkarcı düşünce sistemlerinin tüm temel iddialarını tek tek çürütmeyi ve dine karşı yöneltilen itirazları tam olarak susturacak "son söz"ü söylemeyi hedeflemektedir. Çok büyük bir hikmet ve kemal sahibi olan Resulullah'ın mührü, bu son sözü söyleme niyetinin bir duası olarak kullanılmıştır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir.

Nitekim Harun Yahya'nın eserleri Hindistan'dan Amerika'ya, İngiltere'den Endonezya'ya, Polonya'dan Bosna Hersek'e, İspanya'dan Brezilya'ya, Malezya'dan İtalya'ya, Fransa'dan Bulgaristan'a ve Rusya'ya kadar dünyanın daha pek çok ülkesinde beğeniyle okunmaktadır. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Urduca, Arapça, Arnavutça, Rusça, Boşnakça, Uygurca, Endonezyaca, Malayca, Bengoli, Sırpça, Bulgarca, Çince, Kishwahili (Tanzanya'da kullanılıyor), Hausa (Afrika'da yaygın olarak kullanılıyor), Dhivelhi (Mauritus'ta kullanılıyor), Danimarkaca ve İsveççe gibi pek çok dile çevrilen eserler, yurtdışında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Dünyanın dört bir yanında olağanüstü takdir toplayan bu eserler pek çok insanın iman etmesine, pek çoğunun da imanında derinleşmesine vesile olmaktadır. Kitapları okuyan, inceleyen her kişi, bu eserlerdeki hikmetli, özlü,

kolay anlaşılır ve samimi üslubun, akılcı ve ilmi yaklaşımın farkına varmaktadır. Bu eserler süratli etki etme, kesin netice verme, itiraz edilemezlik, çürütülemezlik özellikleri taşımaktadır. Bu eserleri okuyan ve üzerinde ciddi biçimde düşünen insanların, artık materyalist felsefeyi, ateizmi ve diğer sapkın görüş ve felsefelerin hiçbirini samimi olarak savunabilmeleri mümkün değildir. Bundan sonra savunsalar da ancak duygusal bir inatla savunacaklardır, çünkü fikri dayanakları çürütülmüştür. Çağımızdaki tüm inkarcı akımlar, Harun Yahya Külliyatı karşısında fikren mağlup olmuşlardır.

Kuşkusuz bu özellikler, Kuran'ın hikmet ve anlatım çarpıcılığından kaynaklanmaktadır. Yazarın kendisi bu eserlerden dolayı bir övünme içinde değildir, yalnızca Allah'ın hidayetine vesile olmaya niyet etmiştir. Ayrıca bu eserlerin basımında ve yayınlanmasında herhangi bir maddi kazanç hedeflenmemektedir.

Bu gerçekler göz önünde bulundurulduğunda, insanların görmediklerini görmelerini sağlayan, hidayetlerine vesile olan bu eserlerin okunmasını teşvik etmenin de, çok önemli bir hizmet olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu değerli eserleri tanıtmak yerine, insanların zihinlerini bulandıran, fikri karmaşa meydana getiren, kuşku ve tereddütleri dağıtmada, imanı kurtarmada güçlü ve keskin bir etkisi olmadığı genel tecrübe ile sabit olan kitapları yaymak ise, emek ve zaman kaybına neden olacaktır. İmanı kurtarma amacından ziyade, yazarının edebi gücünü vurgulamaya yönelik eserlerde bu etkinin elde edilemeyeceği açıktır. Bu konuda kuşkusu olanlar varsa, Harun Yahya'nın eserlerinin tek amacının dinsizliği çürütmek ve Kuran ahlakını yaymak olduğunu, bu hizmetteki etki, başarı ve samimiyetin açıkça görüldüğünü okuyucuların genel kanaatinden anlayabilirler.

Bilinmelidir ki, dünya üzerindeki zulüm ve karmaşaların, Müslümanların çektikleri eziyetlerin temel sebebi dinsizliğin fikri hakimiyetidir. Bunlardan kurtulmanın yolu ise, dinsizliğin fikren mağlup edilmesi, iman hakikatlerinin ortaya konması ve Kuran ahlakının, insanların kavrayıp yaşayabilecekleri şekilde anlatılmasıdır. Dünyanın günden güne daha fazla içine çekilmek istendiği zulüm, fesat ve kargaşa ortamı dikkate alındığında bu hizmetin elden geldiğince hızlı ve etkili bir biçimde yapılması gerektiği açıktır. Aksi halde çok geç kalınabilir.

Bu önemli hizmette öncü rolü üstlenmiş olan Harun Yahya Külliyatı, Allah'ın izniyle, 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.

YARATILIŞ GERÇEĞİ

Darwinizm bu kuşu oluşturan milyonlarca atomdan "sadece bir tanesinin" nasıl var olduğunu ve nasıl denge bulduğunu açıklamaktan bile acizdir. Allah'a iman etmeyen herkes kaçınılmaz yenilgiyle er geç karşılaşacaktır. Bu gerçeği fark edemeyen materyalistler ve Darwinistler son derece boş bir çaba içerisinde olduklarını kabul etmeli ve bu bölümde yer verilen iman hakikatleri üzerinde düşünmelidirler.

www.harunyahya.tv

Ağırlığı 3 gr olan ve Allah'ın olağanüstü güzel renklere ve özelliklere sahip olarak yarattığı kolibri kuşunun uçuşunun insan gözüyle algılanması mümkün değildir. Saniyede 30 ila 40 kere kanat çırpan kolibrinin kalbi bu sırada dakikada 1440 defa atabilir.

www.Darwinistaldatmacanininincelikleri.com

İlk bakıldığında hiçbir savunma aracı yok gibi görünen balon balıkları geçici süreler için kendilerini şişirme yeteneğine sahiptirler. Balık, hava veya su yutarak bedenini iki katına kadar çıkartarak düşmanının kendisini yutmasını engeller. Bu korunma yöntemini balığa ilham eden Allah'tır.

www.harunyahyaninvesileolduklari.com

Ceylan oldukça ürkek bir canlıdır ancak yavrusu takip edilen bir ceylan tamamen farklı davranır ve toynakları ile çakalları tekmeleyebilir. Veya saldırganları yavrularından uzaklaştırmak için kasten hayvanların yakınında koşarak dikkati kendine çekebilir. Darwinistler bu fedakar davranışların kendiliğinden ortaya çıkamayacağını, bunları ceylana Allah'ın ilham ettiğini düşünmezler.

İşte böyle; çünkü Allah, hakkın ta Kendisi'dir.O'nun dışında, onların taptıkları ise, şüphesiz batılın ta kendisidir. Gerçekten Allah, Yücedir, büyüktür. (Hac Suresi, 62)

Kör tesadüflerin kutuplarda yaşayan bir canlının koruyucu kürkünü, kalın yağ tabakasını var etmesi mümkün değildir. Buz ve kar tabakaları altında yaşayan kutup ayıları, dondurucu soğuklarda yaşamlarını sürdürebilecekleri herşeye sahip

olarak bir anda yaratılmışlardır. Bu iri cüsseli hayvanların yavrularına gösterdikleri şefkat ve merhamet Allah'ın sonsuz şefkat ve merhameti iledir.

www.hayvanlaralemi.net

Işığın kolay geçtiği temiz sularda yaşayan balıklar iyi görürler. Derinde yaşayanlarda gözler oldukça büyük, bulanık sularda yaşayan balıklarda ise gözler küçüktür. Tek bir canlı türünün gözlerinde var olan bu çeşitlilik evrimcilerin tesadüf iddialarıyla açıklamayadıkları konulardan yalnızca biridir.

www.dogalseleksiyon.com

Dünyanın neresine giderseniz gidin her canlının tam ihtiyaç duyduğu ve hepsi birbirinden farklı özelliklere sahip olarak yaratıldığını görürsünüz. Örneğin panda yavruları ilk doğduklarında son derece küçük ve savunmasızdır. Anne panda yavrusuna karşı çok şefkatlidir ve 1,5 seneden daha uzun bir süre yavrusuna bakacaktır. Bütün bunları ilham eden Allah'tır. Allah'tan başka hiçbir güç yoktur.

Hak melik olan Allah pek Yücedir,
O'ndan başka İlah yoktur; Kerim olan Arş'ın Rabbidir.
(Müminun Suresi, 116)

www.cocukbahceleri.com

Resimde görülen kum balığı fosili 50 milyon yaşındadır ve 50 milyon yıldır hiçbir değişime uğramamıştır. Günümüz denizlerinde yaşayan kum balıklarıyla aynı olan bu fosil, evrim teorisinin geçersizliğinin bir delilidir. Altta görülen canlı kum balığı ile 50 milyon yıllık fosili arasındaki benzerlik açıkça görülmektedir.

Üstte 50 milyon yıllık kum balığı fosili.

Milyonlarca fosil içinde bir tane bile yarı timsah yarı tavşan, ya da yarı yılan yarı tavşan özellikleri taşıyan canlı örneği görülmemiştir. Ancak, tavşanların hep tavşan olarak var olduklarını gösteren binlerce fosil vardır. Fosillerin gösterdiği gerçek açıktır: Canlılar evrim geçirmemişlerdir, onları Allah yaratmıştır.

Fosiller evrimcilerin canlıların birbirlerinden türedikleri, aşama aşama geliştikleri iddialarını yerle bir etmektedir. En altta günümüzde yaşayan bir ringa balığı görülmektedir, üstündeki resimde ise yan yana fosilleşmiş iki ayrı ringa türü görülmektedir. Tüm detaylarıyla fosilleşmiş olan bu balıklar, canlıların yaratıldığının delili niteliğindedir.

55 milyon yıllık ringa balığı fosili.

Kanatlı karınca türünün 5 - 8 mm uzunluğunda iki uzun kanadı vardır. Yuvalarını su ve yiyecek kaynaklarına yakın yapan bu karıncalar milyonlarca yıldır hiçbir değişikliğe uğramamışlardır. 25 milyon yıllık amber içindeki kanatlı karınca fosili, söz konusu canlıların milyonlarca yıldır aynı olduklarını, yani evrim geçirmediklerini göstermektedir.

Dönem: Senozoik zaman, Oligosen dönemi
Yaş: 25 milyon yıl
Bölge: Dominik Cumhuriyeti

Deniz iğnesi, deniz atlarıyla aynı familyaya dahil olan küçük bir balık türüdür. 23 - 5 milyon yaşındaki deniz iğneleriyle, günümüzde yaşayan deniz iğneleri birbirinden farksızdır. Bu durum, canlıların kademeli olarak evrimleştiklerini ileri süren Darwinistleri yalanlamaktadır.

www.darwinistpanik.com

Her bir sürüngen türünün kendine has özelliklerle bir anda var olduklarının ve var oldukları müddetçe hiçbir değişikliğe uğramadıklarının sayısız fosil delili bulunmaktadır. Bu delillerden biri de resimde görülen 50 milyon yıllık yılan fosilidir.

www.unludarwinistyalanlar.com

Yılan
Dönem: Senozoik zaman, Eosen dönemi
Yaş: 50 milyon yıl
Bölge: Messel Oluşumu, Almanya

100 milyon yıldır en küçük bir değişikliğe dahi uğramayan uçan balıklar, evrimcilerin canlıların kökeni ve tarihi hakkındaki tüm iddialarını yerle bir etmektedirler. Bilimsel bulgular canlıların kademeli olarak evrimleşmediklerini, Allah tarafından yaratıldıklarını ortaya koymaktadır.

www.benzersizilkler.com

Günümüzde sadece iki familyası soyunu devam ettiren mersin balıkları hep mersin balığı olarak var olmuşlardır. En aşağıdaki resimde görülen ve Çin'de bulunmuş olan 144-65 milyon yaşındaki mersin balığı fosili de bu gerçeği doğrulamaktadır.

www.darwinistleresorun.com

Pelobatidae (Çamuradalan) familyasına dahil olan bu kurbağa cinsinin bir kısmı arka ayaklarıyla toprağı kazarak toprak içerisinde, bir kısmı da sulu ortamlarda yaşar. Bu hayvanlar aniden ortaya çıkmışlar, yani yaratılmışlar ve ilk ortaya çıktıkları andan bu yana hiçbir "evrime" maruz kalmamışlardır.

www.guncelhaber.org

Dönem: Senozoik zaman, Eosen dönemi
Yaş: 50 milyon yıl
Bölge: Messel Oluşumu, Almanya

En eski kaplumbağa fosilleri yaklaşık 200 milyon yıl öncesine aittir ve o dönemden bu yana bu canlılarda hiçbir değişim olmamıştır. Resimde görülen 37 - 23 milyon yıllık kaplumbağa fosili de, mükemmel detayları ile günümüz kaplumbağalarından farklı olmadığını göstermektedir.

www.yaratilismuzesi.com

Günümüz kaplumbağaları ve milyonlarca yıl önceki kaplumbağalar arasında hiçbir fark yoktur.

Altta 37-23 milyon yıllık kaplumbağa fosili.

Evrimciler, köpeklerle ayılar arasındaki bazı anatomik benzerlikleri öne sürerek, her iki canlının ortak bir atadan evrimleştiklerini iddia ederler. Fosil kayıtları ise bu iddianın hiçbir doğruluk payı olmadığını göstermektedir. Resimde görülen kara ayısı kafatası fosili de, ayıların herhangi bir evrim geçirmediklerinin delillerindendir.

Ayı Kafatası
Yaş: 50 bin yıllık
Dönem:Pleistosen
Bölge: Michigan, ABD

200 milyon yıl önce yaşamış olan timsahların da, resimde fosil örneği görülen yaklaşık 50 milyon yıl önce yaşamış olanların da, günümüzdekilerin de birbirlerinden hiçbir farkı yoktur. Timsahların yüz milyonlarca yıl boyunca değişmediğini kanıtlayan fosil bulguları aynı zamanda evrimi çürütmekte ve tüm canlıları Allah'ın yarattığı gerçeğini göstermektedir.

Timsah Kafatası
Dönem: Senozoik zaman, Eosen dönemi
Yaş: 54 - 37 milyon yıl
Bölge: Kuzey Afrika

GİRİŞ

Bir kısım insanlar dine inandıkları ve neredeyse hemen her gün Kuran'ı okudukları halde Kuran'da yer alan ayetlerin bazılarını rahatlıkla gözardı edebilmektedirler. Kimileri bu hataya bilinçsizce düşerken, kimileri de bu hükümleri, kendi ürettikleri Kuran dışı bir mantığın etkisiyle bile bile önemsememektedirler. Tüm bunları yaparken Kuran hükümlerini bile bile gözardı etmenin Allah Katında kendilerine nasıl bir sorumluluk yükleyeceğini ve kendilerini Allah'ın rızasından nasıl uzaklaştıracağını ise hiç düşünmemektedirler. Oysaki Kuran ayetlerinde Allah'ın hükümlerini dikkate almayan kimselerin ahirette azapla karşılaşabilecekleri önemle hatırlatılan bir konudur.

Bu zihniyete sahip olan kimseler Kuran dışı bir mantığa dayanarak Allah'ın hükümleri arasında bir önem ve öncelik sıralaması yapmışlardır. Hatta kimi hükümleri de tamamen hayatlarından çıkararak bir kenara bırakmışlardır. Bu çarpık din anlayışı, yüzyılların birikimi olan bir gelenekler dizisi şeklinde, nesilden nesile aktarılarak günümüze dek ulaşmıştır. Bu yaygın dine göre, öncelikli görülen hükümler ihmal edilince vicdani bir rahatsızlık duyulabilir. Ancak Kuran'da yer almasına rağmen, aynı derecede önem verilmeyen emir ve yasaklar ihmal edilince kişi hiçbir rahatsızlık hissetmez. Kuran'da farz olduğu açıkça bildirilen birçok konu, "yaparsan sevaptır, yapmazsan da bir şey olmaz" mantığıyla değerlendirilir. Sakınılması gereken yasaklar ise, "Allah affeder" mantığıyla rahatlıkla çiğnenir.

Oysa Kuran'ın hiçbir ayetinde böyle bir ölçüden bahsedilmemektedir. Günde 5 vakit kılanan namaz, oruç gibi ibadetler nasıl Allah'ın kesin emirleriyse, Kuran'da bildirilen diğer emir ve yasaklar da aynı şekilde tüm müminlerin uymaları gereken kesin hükümlerdir.

Bu konuyu şöyle bir örnekle açıklayabiliriz. Bir kimse toplumun ahlaki baskısının da etkisiyle zina veya hırsızlık gibi Kuran'da yasaklanan tavırlardan sakınıyor olabilir. Ancak bu kişi vicdanı rahat bir şekilde, başkaları hakkında dedikodu yapabiliyor, müminlere iftira atabiliyor, yapmayacağı bir şeyi söylüyor, Allah'ın ayetlerini inkar eden insanlarla dostluk kurabiliyorsa ya da ihtiyacından arta kalanı infak etmiyor, Kuran'da bildirilen vakitlerde Allah'ı tesbih edip hamd etmiyor, bu ve benzeri emirlere uyup, Kuran'da tarif edilen yasaklardan tavırlardan sakınmayı kendince önemsiz görüyorsa, bu kimsenin Kuran'da anlatılan İslam dinini ve mümin karakterini tam olarak yaşadığı söylenemez. Bu kişi her ne kadar Müslüman olduğunu söylese de, aslında toplumun çeşitli örf ve adetlerinden derlenmiş, arasına biraz da İslami motifler katılmış bir "gelenekler dinine" tabidir. Bu kimselerin düştükleri en büyük hata ise Kuran'da bildirilen hükümlerden birkaçını yerine getiriyor olmalarından dolayı kendilerini yeterli görmeleridir. Yanlış bir zihniyete sahip olabileceklerine ihtimal dahi vermedikleri için gerçek

Müslümanlardan oldukları konusunda kendilerinden son derece emindirler. Elbette ki Allah Katında Rabbimiz'in rızası hedeflenerek yapılan her bir ibadetin karşılığı vardır. Ancak gözardı edilerek bir kenara bırakılanların da büyük sorumluluğu vardır. Namazını kılan, orucunu tutan bir kimse eğer tüm bunları samimiyetle yapıyor ise Allah'ın izni ile ahirette yaptıklarının karşılığını alacaktır. Ama bilgisizlik ya da cahillik söz konusu olmadığı halde Kuran'daki diğer hükümleri bile bile önemsemiyor ve yerine getirmiyorsa, bu durumda yaptığı ibadetlerinin de boşa gitme ihtimali olabilir. İşte bu nedenledir ki tüm müminler Kuran ayetleri ile bu tehlikeye karşı uyarılmış ve atalarından kalan, geleneklerle şekillenen ve cahilce yorumlara dayanan bu çarpık anlayışı terk etmeye davet edilmişlerdir.

Ancak Kuran'da, "Ne zaman onlara: "Allah'ın indirdiklerine uyun" denilse, onlar: "Hayır, biz, atalarımızı üzerinde bulduğumuz şeye (geleneğe) uyarız" derler. (Peki) Ya atalarının aklı bir şeye ermez ve doğru yolu da bulamamış idiyseler?" (Bakara Suresi, 170) ayetiyle de bildirildiği gibi kimi insanlar bu konuda uyarıldıkları ve doğru kendilerine gösterildiği halde yine de yaşadıkları bu geleneksel din anlayışında ısrarcı davranabilmektedirler. İşte bizim bu kitap ile "gözardı edilen Kuran hükümleri" konusuna değinmekteki amacımız da, içerisinde bulunduğu bu durumu fark etmemiş, ahiretteki karşılığını düşünmemiş, bilinçli ya da bilinçsizce bu zihniyete sahip olan tüm insanlara Kuran'ın tüm hükümlerini bir kez daha hatırlatarak, onları gerçek İslam dinini eksiksizce yaşamaya davet etmektir. Çünkü insanların Kuran'dan bir bütün olarak sorumlu oldukları ayetlerde bildirilmiştir. Kendini gündelik hayatın akışına kaptırarak Kuran'ın yüzlerce ayetini terk eden, İslam'ı yalnızca namaz kılmak ve oruç tutmaktan ibaret gören bir kişi ahirette, "benim bu ayetlerden haberim yoktu" diyemez. Yaşamı boyunca Kuran'da emredilen konuları öğrenmemiş olmasına ya da bunları bildiği halde gözardı etmesine hiçbir mazeret gösteremez. Böyle bir kişinin durumu ayette, "Yoksa siz, Kitabın bir bölümüne inanıp da bir bölümünü inkâr mı ediyorsunuz? Artık sizden böyle yapanların dünya hayatındaki cezası aşağılık olmaktan başka değildir; kıyamet gününde de azabın en şiddetli olanına uğratılacaklardır. Allah, yaptıklarınızdan gafil değildir" (Bakara Suresi, 85) ifadesinde hitap edilen kişilerin durumundan farklı olmayabilir.

İşte bu nedenle ilerleyen sayfalarda, toplumun genelinde sıkça gözardı edilen Kuran hükümlerinden bir bölümünü ele alacak ve böylece inananları Kuran'ı tüm ayetleriyle yaşamaya ve ayetlerde bahsedilen bu zorlu azaptan sakınmaya çağıracağız.

ALLAH'I ANMADA GEVŞEKLİK GÖSTERMEMEK

Kendileri Allah'ı unutmuş, böylece O da onlara kendi nefislerini unutturmuş olanlar gibi olmayın. İşte onlar, fasık olanların ta kendileridir. (Haşr Suresi, 19)

İnsanın, Allah'ı anmada gösterdiği gevşeklik O'na olan yakınlığını azaltır. Din ahlakını yaşamayan insanlar Allah'ı hiç anmadıkları, günlerce akıllarına bile getirmedikleri için helal-haram demeden günahın her türlüsünü işlemeyi, Allah'ın emirlerine riayet etmemeyi bir yaşam biçimi haline getirmişlerdir.

Müminler ise gerek sözleriyle gerekse zihinlerinden geçirdikleri düşünceleriyle hayatlarının her anında Allah'ı anıp zikretmelidirler. İnsanın kimi zaman gafletle Allah'ı aklından çıkarması, imanlı bir kişinin dahi bilerek ya da bilmeyerek çeşitli hata ve günahları işlemesine sebep olabilir. Çünkü Allah'tan gafil olarak geçirilen bir süre içinde, insanın olayları doğru algılayıp değerlendirmesinde, iyiyi kötüden ayırt etmesinde, hareket, davranış ve konuşmalarında Kuran'ın sınırlarını gözetecek bir bilinci korumasında önemli aksaklıklar meydana gelir.

Kuran dışı her türlü tavır bozukluğunun altında yatan neden Allah'ı anmada gösterilen gevşekliktir. Allah'ın hükümlerine karşı duyarlılığını yitiren kişi bazen öyle olmayacak hatalar yapar ki, sonradan durumunu düzeltince, bunları nasıl yaptığına kendisi de şaşırır. Bu tür olmadık hatalar, Allah'ı unutmanın önemini hatırlatan uyarı ve işaretlerdir. Gafletin süresi ve derecesi arttıkça yapılan yanlışların sayısı ve büyüklüğü de artar. Allah'ı anma konusunda gösterilen gafletin sıklığı ve sürekliliği ise kişinin imanı için büyük bir tehdittir.

Oysa, Allah'ı her an akılda tutmak, O'nun ayetlerini tefekkür etmek insanın aklının ve şuurunun sürekli açık olmasını sağlar. Böyle olunca da, kişi Kuran'ın emirlerine ve yasaklarına uymada büyük titizlik gösterir. Allah'ı sürekli zikreden bir insan kendi aczini daha iyi idrak eder, hiçbir konuda kendine ait bir güce ve iradeye sahip olmadığını daha iyi fark eder. Bunun sonucu olarak, Allah'a sürekli dua eder ve talep içerisinde olur. Yalnızca Allah'tan ister, her konuda Allah'a başvurur, kendini tamamen Allah'a teslim eder. Hiçbir konuda kendine müstakil ve bağımsız bir kişilik verip, büyüklenmez. Hareketleri, davranışları, konuşmaları Allah'ın koruması altında olur. Böylece Allah ona her an nasıl, ne şekilde davranması gerektiğini, en doğru hareketi, en güzel sözü ilham eder. Ona, "insanlar arasında yürüyeceği bir nur verir." (Hadid Suresi, 28) Güzel bir ahlaka kavuşmasını sağlar.

Bunun tersine insan Allah'ı anmaktan uzaklaştıkça, kendi başına, yapayalnız ve yardımcısız kalır. Doğru düşünebilme, doğru karar verebilme yeteneğini kaybeder. Yaptığı işler başarısız olmaya, ters gitmeye başlar. Çünkü Allah'ın yardımı, desteği olmadan hiç kimse hiçbir sorunun üstesinden gelemez. Hiçbir sorunu Allah'tan bağımsız olarak kendi gücü ve iradesi ile çözemez. Kuran'da övülen, takva sahibi bir mümin haline gelemez. Çünkü o daha başta Allah'ı unutarak en büyük hatayı yapmış ve gafillerden olmuş olur.

Bir mümin için Allah'ı anmak önemli bir ibadettir. İman eden bir insan günlük hayatın karmaşası içinde Allah'ı geçici de olsa aklından çıkarmaz, Allah ile olan manevi bağlantısını bir an bile koparmaz. Aksi takdirde yukarıda saydığımız sıkıntılarla karşı karşıya kalacağının bilincindedir.

Kuran'da bu konuya, Allah'ın Hz. Musa'ya olan hatırlatmasında da dikkat çekilmiştir:

Sen ve kardeşin ayetlerimle gidin ve Beni zikretmede gevşek davranmayın. (Taha Suresi, 42)

Allah, Firavun'a giderek onu hak dine davet edecek olan Hz. Musa ve kardeşi Hz. Harun'a Kendisi'ni zikretmede gevşek davranmamalarını hatırlatmıştır. Zira yukarıda da anlatıldığı gibi onları Firavun'un karşısında asıl başarılı kılacak olan Allah'tır.

Bunun yanında Allah'ı az anmak münafıkların bir özelliğidir. Bu duruma Kuran'da şöyle dikkat çekilir:

Gerçek şu ki, münafıklar (sözde), Allah'ı aldatmaktadırlar. Oysa O, onları aldatandır. Namaza kalktıkları zaman, isteksizce kalkarlar. İnsanlara gösteriş yaparlar ve Allah'ı ancak çok az anarlar. (Nisa Suresi,142)

Allah'ı anmanın üstünlüğü bazı ayetlerde şöyle bildirilir:

... Allah'ı zikretmek ise muhakkak en büyük(ibadet)tür. Allah, yaptıklarınızı bilir. (Ankebut Suresi, 45)

Öyleyse (yalnızca) Beni anın, Ben de sizi anayım; ve (yalnızca) Bana şükredin ve (sakın) nankörlük etmeyin. (Bakara Suresi, 152)

ELÇİYE İÇTEN BİR SAYGI BESLEMEK

Allah'ın seçmiş olduğu elçilere içten bir saygı beslemenin ve onlara kayıtsız şartsız itaat etmenin farz olduğunu Kuran'dan öğrenmekteyiz. Bu devirde elçiye itaat ise ancak onun sünnetine tam manasıyla uyularak yerine getirilebilir. Sünnete tam ve bilinçli bir tabiyet ise, ayetlerde elçiye verilen önem ve değeri anlayıp kalbe yerleştirmekle gerçekleşebilir. İşte bu nedenle, elçiyle ilgili hükümleri her devirde yaşayan müminlerin bilip öğrenmeleri gerekmektedir. Aşağıda, müminlerin elçiye karşı göstermeleri gereken tavır ve davranışları belirleyen Kuran hükümlerini ele alacağız.

**- Elçinin nefsini kendi nefsine tercih etmek,
onu savunup desteklemek**

Kuran'a baktığımızda, Allah'ın seçtiği elçilerin diğer müminlere göre çok özel ve ayrıcalıklı bir konuma sahip olduklarını görürüz. Elçiler, Allah'ın yeryüzündeki halifesi, İslam ahlakının en büyük temsilcisi, müminlerin de lideri konumundadırlar. Elçiler Allah'ın, kulları arasında kendisinden en çok razı olduğu, O'ndan en çok sakınıp-korkan, O'na itaat ve teslimiyette en önde giden, her konuda müminlere örnek olan, en üstün ahlaklı insanlardır. Allah elçilerine özel bir önem vermekte ve onları pek çok ayetle koruma altına almaktadır.

Allah elçilerini makamca herkesten üstün kılmıştır. Bu nedenle elçiler mümin toplulukları arasında en öncelikli ve en merkezi konuma sahiptirler. Bu yüzden, mümin her zaman ve her konuda elçinin nefsini kendi nefsine tercih etmelidir. Bu konu Kuran'da şöyle haber verilmektedir:

Medine halkına ve çevresindeki bedevilere, Allah'ın elçisinden geri kalmaları, kendi nefislerini onun nefsine tercih etmeleri yakışmaz... (Tevbe Suresi, 120)

Peygamber, müminler için kendi nefislerinden daha evladır... (Ahzab Suresi, 6)

Elçilerin sahip oldukları bu özel konumdan dolayı, Kuran'ın pek çok ayetinde müminlere elçileri savunup desteklemeleri emredilmiştir: ... Ona (elçiye) inananlar, destek olup savunanlar, yardım edenler ve onunla birlikte indirilen nuru izleyenler; işte kurtuluşa erenler bunlardır. (Araf Suresi, 157)

Şüphesiz, Biz seni bir şahit, bir müjde verici ve bir uyarıcı olarak gönderdik ki Allah'a ve Resûlü'ne iman etmeniz, O'nu savunup-desteklemeniz, O'nu en içten bir saygıyla-yüceltmeniz ve sabah akşam O'nu (Allah'ı) tesbih etmeniz için. (Fetih Suresi, 8-9)

Şüphesiz, Allah ve melekleri peygambere salat ederler. Ey iman edenler, siz de ona salat edin ve tam bir teslimiyetle ona selam verin. (Ahzap Suresi, 56)

- Elçinin önüne geçmemek

Kuran'da haber verildiği üzere elçiler akıl, zeka, anlayış, kavrayış ve diğer birçok özellikleri bakımından diğer müminlerden daha üstün bir yaratılışa sahiptirler. Allah'ın birçok sıfatı elçilerin üzerinde daha yoğun tecelli eder, mümin alametlerini üzerinde en çok taşıyan kişiler Allah'ın seçtiği elçilerdir. Bu durumda müminin de kendi konumunu bilmesi ve elçinin bu apaçık üstünlüğü karşısında saygılı, itidalli, teslimiyetli ve destekleyici bir ahlak içinde olması gerekir. Ayette bu durum, 'müminlerin elçinin huzurunda öne geçmekten sakınmaları' şeklinde ifade edilir:

Ey iman edenler, Allah'ın Resûlü'nün huzurunda öne geçmeyin ve Allah'tan sakının. Şüphesiz Allah, işitendir, bilendir. (Hucurat Suresi, 1)

Allah'ın resulünün huzurunda öne geçmek, onun karşısında kendi aklını ön plana çıkaran bir üslup kullanmak, bilmişlik yapmak, sözünü kesmek gibi çok çeşitli şekillerde olabilir. Bir müminin bu tür hareketleri kasıtlı yapması zaten düşünülemez. Ancak bir an gaflete dalıp, boş bulunup Allah'ın belirlediği sınırları aşmaktan da şiddetle kaçınması gerekir.

- Elçinin yanında sesini yükseltmek

Elçilerin, müminler arasında, Kuran ayetleriyle belirlenmiş özel ve ayrıcalıklı bir konumlarının olduğuna önceki satırlarda da değinmiştik. Gerçekten de ayetlerde, müminlerin birbirlerine karşı göstermeleri gereken davranışların yanı sıra, elçilere yönelik tutum ve davranışları konusunda konuşurken kullanacakları ses tonuna varıncaya dek her ayrıntı özel olarak tarif edilmiştir. Ayetlerde tanımlanan bu tutum ve davranışlarda, içli ve üstün bir saygı anlayışının esas alındığını görürüz:

Ey iman edenler, seslerinizi peygamberin sesi üstünde yükseltmeyin ve birbirinize bağırdığınız gibi, ona sözle bağırıp-söylemeyin; yoksa siz şuurunda değilken, amelleriniz boşa gider. (Hucurat Suresi, 2)

Allah müminlerin Allah'ın elçisiyle konuşurken seslerini birbirlerine olduğu gibi yükseltmemelerini hatırlatmıştır. Burada dikkat edilmesi gereken nokta ise bu tavrın, bir edep veya görgü kuralı olmanın çok ötesinde, Allah'ın kesin bir emri

olmasıdır. Zira, aksine bir davranışın amelleri boşa götürecek bir tavır olması konunun önemini açıkça ortaya koymaktadır. Bunu Kuran'ın açık bir hükmü olarak değil de, herhangi bir ahlak kuralı olarak görmek, "yapılırsa güzel olur, yapılmazsa da biraz ayıp olur" şeklinde bir anlayışı sürdürmek, Allah'ın ayetlerini gözardı etmek anlamına gelir. Oysa elçiye gösterilen saygı Allah'a gösterilmiş demektir. Aynı şekilde eğer tam tersi bir ahlak gösterilirse bu da Allah'a karşı gösterilmiş bir tavır olur. Elçiye karşı kasıtlı olarak saygıda kusur etmek ise Allah'ın razı olmayacağı bir tavırdır. Ancak, saygısızlık kastı olmadan, cahillik, düşüncesizlik, hatalı bir samimiyet anlayışı sonucu elçinin huzurunda sesini yükselten bir kişinin, mümin de olsa, diğer müminlere kıyasla daha düşük bir akıl ve şuur seviyesine ve daha duyarsız bir karaktere sahip olduğu ise açıktır. Allah'ın konuya verdiği önem, buna riayet edenlerin övüldüğü ve müjdelendiği bir sonraki ayetle de gayet iyi anlaşılır:

Şüphesiz, Allah'ın resulünün yanında seslerini alçak tutanlar; işte onlar, Allah kalplerini takva için imtihan etmiştir. Onlar için bir mağfiret ve büyük bir ecir vardır. (Hucurat Suresi, 3)

Benzer şekilde, elçiye, herhangi bir kişiye olduğu gibi dışardan seslenilmesinin akılsızlık alameti olduğuna da ayette şöyle dikkat çekilmiştir:Şüphesiz, hücrelerin ardından sana seslenenler de, onların çoğu aklını kullanmıyor. (Hucurat Suresi, 4)

- Çağırılmadan ve izinsiz elçinin evine girmek

Allah insanları, elçiye maddi-manevi sıkıntı ve eziyet verebilecek her türlü davranıştan menetmiştir. Kasıtlı olmamakla birlikte, diğer müminler arasında doğal karşılanan davranışları elçinin huzurunda yapmak kimi zaman sıkıntı verebilecek düşüncesizce bir hareket olabilir. Ayette bildirilen, çağrılmadan ya da habersiz bir şekilde elçiyi ziyaret etmek, teklif edilmediği halde orada iken yemek vaktini beklemek, yemekten sonra uzun söze dalmak gibi düşüncesiz hareketler de Allah'ın Kuran'da men ettiği tavırlardır:

Ey iman edenler (rastgele) peygamberin evlerine girmeyin, (Bir başka iş için girmişseniz ille de) yemek vaktini beklemeyin. (Ama yemeğe) çağrıldığınız zaman girin, yemeği yiyince dağılın ve (uzun) söze dalmayın. Gerçekten bu, peygambere eziyet vermekte ve o da sizden utanmaktadır; oysa Allah, hak(kı açıklamak)tan utanmaz... (Ahzab Suresi, 53)

Elçiye bu ve benzeri konularda eziyet vermek ya da yük olmak şöyle dursun, müminin her zaman elçiye elinden gelen en büyük desteği ve kolaylığı sağlaması, onun yükünü hafifletmesi gerekir. Bu, müminin, Kuran'da belirtilen en önemli görevleri arasındadır.

- Müslüman olmakla veya yapılan hizmetlerle elçiyi minnet altında bırakmaya çalışmak

Allah, birçok kimseyi dine hizmet ettirebilir, görevlendirebilir. Ancak bu kişiler mümin olabileceği gibi, inkar eden kişiler de olabilirler. Nitekim Hz. Süleyman'a şeytanların hizmetçi kılındığı Kuran'da bildirilen bir gerçektir. Mümin olsun, inkarcı olsun herkes birer vesiledir. Yegane güç ve irade sahibi olan yalnızca Allah'tır. Ve Allah dünyadaki imtihan ortamının bir gereği olarak İslam'ı, bu tür sebepler yaratarak güçlendirecek ve hakim kılacaktır.

Allah ayetinde, bu gerçeklerden habersiz olup da Müslüman olduklarından ötürü kendilerini bulunmaz birer nimet olarak gören, Müslüman olmalarını İslam için, elçi için büyük bir kazanç, bir lütuf gibi gösterenlerden bahseder:

Müslüman oldular diye sana minnet etmektedirler. De ki: "Müslümanlığınızı bana karşı minnet (konusu) etmeyin. Tam tersine, sizi imana yönelttiği için Allah size minnet etmektedir. Eğer doğru sözlüler iseniz (bunu böyle kabullenmeniz gerekir." (Hucurat Suresi, 17)

Ayette de belirtildiği gibi, işin aslı bu kimselerin düşündüklerinin tam tersinedir; İslam'a giren bir kişi İslam'ı şereflendirmez, tersine İslam ona şeref verir.

Allah Kuran'ın çeşitli ayetlerinde, beğendiği ahlakı yaşamaya yanaşmadıkları takdirde İslam'ın hizmetinde olan insanları, kendilerinden çok daha hayırlı kişilerle değiştirebileceğinden bahseder. Bu tür zihniyete sahip kimselerin bu ayetlerin hükmüne girmekten korkmaları, bu uyarıyı herkesten fazla üzerlerine almaları gereklidir. Samimi bir iman ve halis bir niyetle, Allah'ın rızasından başka bir şey gözetmeden İslam'a hizmet eden kişinin ecrini ise Allah muhakkak verecektir.

- Elçinin sözlerine kalpte burkuntu duymadan itaat etmek

Mümin, Allah'ın ve elçisinin emirlerini gönülden boyun eğerek uygular; onun sözlerine itaat ederken kalbinde en küçük bir sıkıntı ya da burkuntu duymaz. Allah'ın ve elçisinin hükmettiği herşeyin en doğru, en güzel ve en hayırlı olduğunu bilir. Kimi zaman şeytan elçinin söylediğinden daha farklı birşey yapmasını emretse de, mümin en hayırlı yolun elçinin gösterdiği yol olduğunu bilerek hareket eder. Bu içten ve teslimiyetli yaklaşım ise tamamen müminin imanından kaynaklanır.

Aksi bir durum, yani görünüşte bir itaat olup da, kalpte tam bir teslimiyetin bulunmaması ise, ayetlerde belirtildiğine göre o kişinin gerçekte iman etmemiş olduğunun bir kanıtıdır:

Hayır öyle değil; Rabbine andolsun, aralarında çekiştikleri şeylerde seni hakem kılıp sonra senin verdiğin hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle teslim olmadıkça, iman etmiş olmazlar. (Nisa Suresi, 65)

Bir kişi İslam'ın ve müminlerin gücünden çekindiği için görünürde itaatli bir tavır gösterebilir, söylenen şeyleri eksiksiz olarak yerine getirebilir. Ancak o kişi, kalbi tam anlamıyla tatmin bulmuş olarak itaat etmediği sürece gerçekten iman etmiş sayılmaz. Çünkü böyle bir davranış, o kişinin kalbinde Allah ve elçisi hakkında hala birtakım şüphe ve kuruntular bulunduğunu gösterir. İçten ya da diğer bir deyimle "batıni" bir itaate sahip olmaması, yalnızca fiziksel bir teslimiyet gösteriyor olması, kişinin yaptığı işlerin de boşa gitmesine sebep olabilir. Görünüşte itaat etmiştir ama ahirette bunlardan dolayı karşılık görmeyebilir. Bu yüzden mümin, kendi dünyevi çıkarlarına ters düşse bile, Allah'ın elçisinden gelen bir hükmü içten bir sevinç ve neşe ile karşılamalı, imanının ve teslimiyetinin lezzetini kalbinde hissetmelidir. Hak olan bir şey karşısında üzülüp sıkıntıya düşmek, burkuntu duymak imanla bağdaşan tavırlar değildir.

DİNİN BİR HÜKMÜNÜ YERİNE GETİRMEYİ TİCARET VEYA EĞLENCEYE TERCİH ETMEMEK

Oysa onlar (kendilerini tümüyle Allah'a ve İslam'a teslim etmeyenler) bir ticaret ya da bir eğlence gördükleri zaman, (hemen) ona sökün ettiler ve seni ayakta bıraktılar. De ki: "Allah'ın Katında bulunan, eğlenceden ve ticaretten daha hayırlıdır. Allah, rızık verenlerin en hayırlısıdır." (Cuma Suresi, 11)

Bu ayette din ile, kendi dünyevi menfaatleri arasında tercih yapan insanlardan bahsedilmektedir. Genelde cahiliye toplumlarının din ahlakını yaşamaktan kaçınmasının ortak birkaç sebebi vardır. Ayette bu sebeplerin en önemli iki tanesine dikkat çekilmektedir. Ticaret ve eğlence.

Ticarete dikkat çekilmesinin sebebi, maddi menfaatin insanların en büyük zaaflarından biri olmasıdır. Nitekim insanların bir kısmı, maddi menfaatleri uğruna çoğu zaman dinin birçok hükmünü gözardı ederler. Bu kimi zaman namaz gibi şekli bir ibadette, kimi zaman ahlaki bir davranışta kimi zaman da dinin başka bir hükmünde kendini gösterir. İnsanların servet artırımı konusunda bu derece hırslı olmalarının sebebi, zenginliğin var olan bütün problemleri çözme gibi büyülü bir gücü olduğu inancıdır. İnsanlar elde edemedikleri ve özlemini duydukları her türlü imkana, zenginlik sayesinde kavuşacaklarına inanırlar. Bunlar arasında mutluluk, iç huzuru, güvenlik hatta ölümsüzlük vardır. Zengin olmalarının ölümlerini bile geciktireceğini ve dünyada onları daha kalıcı yapacağını zannederler. Bu nedenle cahiliye insanları büyük bir hırs ve tutkuyla, bütün vakit ve imkanlarıyla ticarete yönelirler. Ancak hiçbir zaman bu hedeflerine zenginlikle ulaşamazlar. Nitekim bu güne kadar hiçbir insanın mülkü onun ölümünü veya yaşlanmasını engelleyememiştir. Çünkü bir insana fayda veya yarar verme gücüne sahip olan tek güç, mülkün gerçek sahibi olan Allah'tır. Ayrıca zenginlikle elde edilmek istenen iç huzurunun, güvenliğin ve mutluluğun tek şartı vicdanlı bir hayat sürmektir. Vicdana uygun olan tek hayat modeli ise Kuran'da tarif edilen modeldir.

Ayette dinin gereklerinin gözardı edilme sebebi olarak dikkat çekilen ikinci nokta ise eğlencedir. Eğlenmek de insanlar için büyük bir tutkudur. Eğlencenin bu derece büyük bir tutku olmasının sebebi de, insanların bunu bir kurtuluş ve bazı gerçeklerden bir kaçış olarak görmeleridir. Vicdan azabının ruhlarına verdiği sıkıntı ve azabı ülke ülke gezerek veya bol bol insanla tanışarak üzerlerinden atabileceklerine inanırlar.

Halbuki insanların dinin gereklerini gözardı ederek, ticaret ve eğlenceyle ulaşmak istedikleri hedefler, ancak din ahlakını yaşadıkları zaman elde edebilecekleri hedeflerdir. Kalpler Allah'ın elindedir ve Allah kalplere mutluluğu ancak Kendi dinine uyulduğunda vereceğini vadetmiştir. (Rad Suresi, 28)

Aynı zamanda ayette hatırlatılan çok önemli bir konu daha vardır: Allah Katında kazanılacak olan, eğlenceden de ticaretten de daha hayırlıdır. Dünyanın en güzel evleri, arabaları, manzaraları, kıyafetleri, sanat eserleri veya mücevherleri cennetteki zenginliğin yanında son derece köhne ve basit kalacaktır. Dünyanın eğlencesi ise her zaman eksik, yarım ve kusurludur. Ancak eğlencenin, coşkunun ve mutluluğun gerçek yeri Allah'ın bir şölen yeri olarak tarif ettiği cennettir.

Bu nedenle Müslümanlar hiçbir zaman dinin herhangi bir hükmünü ticaret veya eğlence için gözardı etmez ve ertelemezler. Allah Kuran'da müminlerin bu özelliklerini şöyle bildirmiştir:

(Öyle) Adamlar ki, ne ticaret, ne alış-veriş onları Allah'ı zikretmekten, dosdoğru namazı kılmaktan ve zekatı vermekten 'tutkuya kaptırıp alıkoymaz'; onlar, kalplerin ve gözlerin inkılaba uğrayacağı (dehşetten allak bullak olacağı) günden korkarlar. (Nur Suresi, 37)

ÖZÜR OLMAKSIZIN OTURMAMAK

Müminlerden, özür olmaksızın oturanlar ile, Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cehd edenler (çaba harcayanlar) eşit değildir. Allah, mallarıyla ve canlarıyla cehd edenleri oturanlara göre derece olarak üstün kılmıştır. Tümüne güzelliği (cenneti) vadetmiştir; ancak Allah, cehd edenleri (çaba harcayanları) oturanlara göre büyük bir ecirle üstün kılmıştır. (Nisa Suresi, 95)

Bu ayette, Kuran'da bildirildiği şekilde şevk ve heyecana sahip olmadıkları için, kendilerine fazla sorumluluk verilmeyip kendi haline bırakılan ve müminler tarafından idare edilen kimselerin durumu açıklanmaktadır. Kuran'da kesin bir emirle bildirildiği halde, dinin menfaatleri uğrunda çaba harcamaktan kaçınmak ve pişmanlık duymadan bu tutumu devam ettirmek, Kuran ayetlerinde kınanan bir ahlaktır. Kuran'da böyle bir kişinin, hayatını sürekli mücadele içinde geçiren, Allah'ın rızasını kazanabilmek için canını malını tümüyle ortaya koymuş müminlerden derece olarak çok farklı konumda olduğu bildirilmiştir. Ayette geçen "büyük bir ecirle üstün kılmıştır" ifadesi, özürleri olmaksızın oturan kimselerle müminler arasındaki farkın ne kadar büyük olduğunu gösterir. Bu nedenle, dünya hayatındaki az bir çıkar, aldatıcı bir rahatlık uğruna ahiretin üstün derecelerini feda etmek akıllı bir hareket olmaz.

YAPMAYACAĞI ŞEYİ SÖYLEMEMEK

Yapmayacakları şeyleri söylemeleri, Kuran'ı yaşamayan, Kuran ahlakından habersiz olan insanların ortak karakter özelliklerindendir.

Bu kimseler kendilerini olduklarından üstün ve önemli göstermek, hava atmak gibi gayelerle yapmayacakları şeyleri söyler, altından kalkamayacakları işlerden bahsederler. Geçici çıkar ve menfaatler elde etmek için aslında yapmaya hiç

niyetlerinin olmadığı şeyleri vaat ederler. Bu samimiyetsiz davranış, toplum içinde fazla yadırganmayan ve önemsenmeyen, alışılmış bir tutumdur. Oysaki insanların yapmayacakları şeyleri söylemeleri Allah Katında sevilmeyen ve suç olarak nitelendirilen bir davranıştır:

Ey iman edenler, yapmayacağınız şeyi neden söylersiniz? Yapmayacağınız şeyi söylemeniz, Allah Katında bir gazab (konusu olması) bakımından büyüdü (büyük bir suç teşkil etti). (Saff Suresi, 2-3)

Bu davranış, yalancılık, ikiyüzlülük ve samimiyetsizlik gibi, ayetlerde kınanmış birçok kötü özelliği de içinde barındırmaktadır. Kuran'da bildirilen güzel ahlakı en mükemmel şekilde yaşamayı kendilerine ilke edinen müminler, Allah Katında beğenilmeyen bu tavırdan titizlikle kaçınırlar.

KAYBEDİLENLERE ÜZÜLMEMEK VE KAZANILANLARLA ŞIMARMAMAK

Müslümanların Allah'a ve O'nun dinine olan bağlılıkları, hiçbir şart gözetmeksizin tam bir sadakat içerir. Bu nedenle Müslümanın din ahlakını yaşamaktaki şevki, morali, gücü, kararlılığı, koşulların değişmesiyle birlikte değişiklik göstermez. Bu önemli bir Kuran ahlakıdır. Bu konuyu açıklarken Kuran'da, Müslümanın iki temel özelliği üzerinde durulmaktadır. Birincisi Müslümanın hiçbir güç koşulda sarsılmaması ve zorluklardan dolayı moralinin bozulmamasıdır. İkincisi ise sahip olduğu imkanlardan dolayı kibir ve büyüklüğe kapılmamasıdır. Allah Müslümanların bu özelliğini bir ayette şöyle bildirir:

Öyle ki, elinizden çıkana karşı üzüntü duymayasınız ve size (Allah'ın) verdikleri dolayısıyla sevinip-şımarmayasınız. Allah, büyüklük taslayıp böbürleneni sevmez. (Hadid Suresi, 23)

İnsan, yaşamında nelerle karşılaşacağını hiç bilemez. Kimi zaman en genç döneminde hiç beklemediği bir hastalığa yakalanabilir ya da bir kaza geçirerek ömür boyu yatağa bağlı kalacağı bir durum oluşabilir. Bütün mülkünü kaybedebilir veya olaylar hiç tahmin etmediği bir şekilde gelişebilir. Bu tip bir durumda Allah'a imanı zayıf olan insanlar ümitsizliğe düşer ve durumlarına isyan ederler. Allah'ın kendilerine verdiği bütün nimetleri bir anda unutur ve Allah'a olan sevgilerini ve güvenlerini bir anda yitirebilirler.

İşte gerçek Müslümanların farkı bu noktada ortaya çıkar. Çünkü Müslümanlar Allah'a şartsız olarak iman ederler. Allah'a olan sevgi ve güvenleri başlarına gelen

olaylara göre değişmez. Allah'ın herşeyde bir güzellik ve hayır yarattığını bilir ve başlarına gelen, beklenmeyen olaylar karşısında sadece sabrederek, tevekkül ederler. Allah'ın aklına, merhametine, adaletine güvenleri tam ve kesindir. Bu nedenle ellerinden giden her ne olursa olsun, bunu bir kayıp olarak görmez ve bunun üzüntüsünü yaşamazlar.

Ayrıca Kuran'da, gerçek Müslümanların oldukça hareketli ve dönem dönem de zorluklarla dolu bir hayatlarının olacağı bildirilmektedir. Bir Müslüman hakkı söylerken ve savunurken, muhakkak hakkın ortaya çıkmasından rahatsızlık duyan insanların engelleriyle ve baskılarıyla karşılaşacaktır. Müslümanların insanları davet ettiği güzel ahlakı, menfaatlerine uygun görmeyen ve din ahlakının yaşanmasını istemeyen kişiler elbette ki olacaktır. İşte bu insanlar kimi zaman sözlü kimi zaman da fiili olarak Müslümanların din ahlakını yaşamalarını ve insanları Kuran ahlakına davet etmelerini engellemek isteyeceklerdir. Bu engellemeler sırasında Müslümanlar kimi zaman da maddi kayıp içerisinde olabilir, kimi zaman canları tehlike altına girebilir veya yaşadıkları yerleri terk etmek durumunda kalabilirler. Ancak kayıp gibi görünen bütün bu olaylar, Müslümanlara ahirette büyük bir mülk, güzellik ve ihtişam olarak geri dönecektir. Bu nedenle Müslümanlar başlarına gelen her olayı sevinç ve şevkle karşılarlar.

İnsanların hayatında beklenmedik kayıplar olabileceği gibi beklenmedik büyük kazançlar da olabilir. Allah dilediği insana mülkünün kapılarını ardına kadar açabilir. Başarı, yönetim, yetki verebilir. Böyle bir durumda Allah Müslümanların sevinerek bir şımarıklık içine girmemeleri gerektiğine dikkat çekmektedir. Çünkü insan mülkte, yetkide veya herhangi bir kazançta sadece emanetçi konumundadır. Kendisine verilen herşeyin esas ve tek sahibi Allah'tır. Bu nedenle kişi kendisine ait herhangi bir özellikten dolayı değil, Allah'ın lütfundan ve dilemesinden dolayı bir rahatlık ve kazanç içerisindedir. İşte bunu bilen Müslümanlar çok büyük nimetlerin ve zenginliklerin içinde de olsalar da acizliklerini asla unutmaz ve bir büyüklük duygusuna kapılmazlar. Sadece Allah'a şükreder ve kendilerine verilen nimetlerin hakkını vermeye gayret ederler.

GETİRDİKLERİYLE SEVİNİP, YAPMADIKLARIYLA ÖVÜNMEMEK

Yaptığı işlerle böbürlenmek ya da gerçekte kendi yapmadığı şeylerle övünmek toplumdaki pek çok insan için son derece olağan bir davranıştır. Oysa Al-i İmran Suresi'nin 188. ayetinde bu davranışın Allah Katında beğenilmeyen bir ahlak olduğu bildirilir. Ayette şöyle buyrulmaktadır:

Getirdikleriyle sevinen ve yapmadıkları şeyler nedeniyle övülmekten hoşlananları (kazançlı) sayma; onları azaptan kurtulmuş olarak sayma. Onlar için acı bir azap vardır. (Al-i İmran Suresi, 188)

Bu tür davranışların altında, insanın kendisinin yaptığını sandığı, gerçekte ise yalnızca Allah'ın dilemesi ve yaratmasıyla gerçekleşen işlerden kendi nefsine pay çıkarmak ve bunlarla nefsini yüceltmek gibi sapkın arayışlar yatar. Oysaki insan bir işi kendisi yapsın ya da yapmasın, gerçekte o işi yaratan, sonsuz güç ve ilim sahibi olan Allah'tır.

Hiçbir insanın kendisine ait müstakil bir gücü yoktur. Herşey ve her olay Allah'ın izni ve dilemesi ile gerçekleşir. Dolayısıyla kişinin müstakil olarak yapmaya güç yetiremeyeceği birşeyden dolayı böbürlenmesi ve övünmesi gerçekte o şeyi yaratan Allah'ı gereği gibi takdir edemediğini gösterir. Bu da insanın nefsine ilahlık vermesi ve nefsini Allah'a ortak koşması anlamına gelir. Allah ayetlerinde Kendisi'ne şirk koşulmasının en büyük günah olduğunu ve vazgeçilmediği takdirde bu ahlakı gösteren kimseleri bağışlamayacağını bildirmiştir. Kuran'da, Rabbimiz'in sınırsız gücünü takdir etmek yerine kendisini övüp yüceltmeye kalkışan kimseler acı bir azap ile müjdelenmiştir.

ALAY ETMEMEK, KÜÇÜK DÜŞÜRÜCÜ LAKAPLAR TAKMAMAK

İnkarcılar, kendi nefislerini yüceltmek ve diğer insanlardan daha üstün bir konuma geçmek arzusuyla her fırsatta alaycılık, aşağılama, lakap takma gibi çirkin yöntemlere başvururlar.

Allah müminlerin birbirlerine karşı cahiliye ahlakına ait olan bu davranışlarda bulunmalarını yasaklamıştır. Kuran'da Allah'ın bu hükmü şöyle bildirilmektedir:

Ey iman edenler, bir kavim (bir başka) kavimle alay etmesin, belki kendilerinden daha hayırlıdırlar; kadınlar da kadınlarla (alay etmesin), belki kendilerinden daha hayırlıdırlar. Kendi nefislerinizi (kendi kendinizi) yadırgayıp-küçük düşürmeyin ve birbirinizi 'olmadık-kötü lakablarla' çağırmayın. İmandan sonra fasıklık ne kötü bir isimdir. Kim tevbe etmezse, işte onlar, zalim olanların ta kendileridir. (Hucurat Suresi, 11)

Müminler Kuran'ın bu hükmü gereğince, birbirlerine karşı son derece içli bir saygı ile yaklaşırlar. Çünkü mümin, Allah'ın ruhunu taşıyan, Allah'ın pek çok sıfatının üzerinde tecelli ettiği, Kuran'ın birçok yerinde övülmüş, sonsuz mükafaatla müjdelenmiş bir varlıktır. Müminler birbirlerine Kuran'da dikkat

çekilen bu gözle bakmalı ve birbirlerine karşı üstün bir ahlak ile yaklaşmalıdırlar. Zira aksi takdirde, Allah'ın bu hükmünü gözardı eden bir kimse aynı ayetin devamında bildirilen, "imandan sonra fasıklık" tehlikesiyle karşılaşır. Tevbe edip bu davranışını düzeltmezse, yine ayetin ifadesiyle, zalimlerden olur. Zalimlik ise Kuran'da, iman etmeyenler için kullanılan terimlerden biridir. Alaycılık sözle, lakap takmayla olabileceği gibi çeşitli mimik ve hareketlerle de yapılabilir. Hümeze Suresi'nde yer alan, Allah'ın kaş göz işaretleriyle alay edenlere yönelik uyarısı düşünüldüğünde, alaycılığın Allah Katında ne kadar büyük bir suç olduğu daha iyi anlaşılır:

Arkadan çekiştirip duran, kaş göz hareketleriyle alay eden her kişinin vay haline. (Hümeze Suresi, 1)

Ayetin devamında bildirilen, bu yapıdaki bir kişinin akıbeti, alaycılığın müminler için son derece sakınılması gereken bir hareket olduğunu daha iyi ortaya koyar:

Hayır; andolsun o, 'hutame'ye atılacaktır. "Hutame"nin ne olduğunu sana bildiren nedir? Allah'ın tutuşturulmuş ateşidir. Ki o, yüreklerin üstüne tırmanıp çıkar. O, onların üzerine kilitlenecektir. (Kendileri de) Dikilip-yükseltilmiş sütunlarda (bağlanacaklardır). (Hümeze Suresi, 4-9)

Mümin, bir başka müminin hatasını teşhis edip, onu uyarırken de alaycı bir üslup kullanmamaya ve bu şekilde onu incitmemeye çok titizlik göstermelidir. Böyle bir durumda karşı tarafın hatasını teşhis etmekle ve onu uyarmakla, kişinin kendisini akılca karşısındakinden üstün olduğunu sanması, kendini hatasız görmeye başlaması yanlış olur. Halbuki kişinin bir başkasının hata, kusur ya da eksikliklerini yakalayarak onunla alay etmesi bunları teşhis eden kişinin daha akıllı, daha üstün olduğunu göstermez. Hatta ayetin işaretiyle alay edilen kişi belki de Allah Katında, kendisinden daha hayırlı, dolayısıyla daha üstündür. Ayetin hükmünü çiğneyerek alay eden kişinin ise akıllı olmadığı tam tersine aklının kapandığı ortadadır. Söz konusu kişi bu tutumundan vazgeçmez ve müstağni tavırlarını sürdürürse, bir diğer ayetin işaretiyle de "azgın" bir insan haline dönüşür.

MÜSLÜMANLARA DESTEK OLMAK, ÇEKİŞMEMEK

Allah ayetlerinde müminlerin birlik ve dayanışma içinde hareket etmelerini, her konuda birbirlerine destek ve yardımcı olmalarını hatırlatmıştır.

Müslümanlar vicdanlı, ahlaklı ve şerefli bir hayat yaşadıkları için Allah'ın sevdiği, değerli gördüğü kimselerdir. Kuran'da Yüce Rabbimiz Allah Katında değerli ve saygın olan bu kulların sayısının azlığına dikkat çekilir. Allah ayetinde insanların çoğunun iman etmeyeceğini ve iman eden insanların birçoğunun da şirk koşmadan iman etmeyeceğini bildirir. Bu ise gerçek Müslümanların yeryüzünde azınlık konumunda olacakları anlamına gelir. Dolayısıyla tek bir Müslümanın bile iman edenler açısından önemi çok fazladır. Nitekim Kuran'da Müslümanların birbirleri için değerleri, koruyucu, himaye edici, yardımcı anlamına gelen "veli" kelimesi kullanılarak açıklanmıştır.

İşte bu nedenle Allah her asırda sayıları oldukça az olan iman sahibi insanların birbirlerine kenetlenmişçesine bağlanmalarını emretmiştir. Müslümanların birbirlerinin değerini iyi bilmeleri, bir zorluk karşısında birbirlerine tam destek vermeleri ve birlik olmaları Kuran'da Müslümanlara yüklenilen sorumluluklardan biridir. Allah'ın emri gereği Müslümanlar birbirlerini her olay ve koşul karşısında koruyup kollar ve desteklerler. Sözlü yazılı, maddi veya manevi olarak bütün imkanlarıyla Müslümanların güçlenmesi, gelişmesi ve ilerlemesi için gayret sarfederler. Allah Müslümanların birbirlerine nasıl bağlanmaları gerektiğini bir ayette şu benzetmeyle tarif etmektedir:

Şüphesiz Allah, Kendi yolunda, sanki birbirlerine kenetlenmiş bir bina gibi saf bağlayarak çarpışanları sever. (Saf Suresi, 4)

Ayette dikkat çekilen en önemli nokta, Müslümanlar arasında sökülmesi mümkün olmayan bir kenetlenmenin olması gerektiğidir. Bu, Müslümanlar arasında manevi olduğu kadar dıştan açıkça görünen güçlü bir bağlılığın da oluşması gerektiğine işaret eder. Yani Kuran'da Müslümanları uzaktan seyretme ve uzaktan destek verme mantığı yoktur. İnanan bir insanın yeri, Müslümanların yanıdır. Bu nedenle inançlı bir insan ibadetlerini, hizmetlerini ve fikri mücadelesini Müslümanların arasında yerine getirerek, onlara destek verir.

Allah'ın şanının yüceltilmesi, İslam'ın menfaatlerinin ve müminlerin haklarının korunması, cahiliye ahlakına karşı fikri mücadele verilmesi çok kuvvetli bir birlik ve dayanışma içinde gerçekleştirilebilir. Aynı zamanda müminler Kuran'ı yaşamada, Allah'ın emirlerini uygulamada ancak bu şekilde başarılı olabilir ve Allah'ın hoşnutluğunu kazanabilirler. Bu nedenle, müminler arasındaki bağlılığın, tesanüt ve kardeşlik ruhunun zedelenmesine ya da zayıflamasına yol açabilecek her türlü tavır ve davranıştan şiddetle kaçınılmalıdır. İşte bu amaçla kaçınılması gereken davranışların başında da "çekişmek" gelir. Şeytanın da her yönden desteklediği bu davranışı Allah Kuran'da kesin olarak yasaklamıştır:

Allah'a ve resulüne itaat edin ve çekişip birbirinize düşmeyin, çözülüp yılgınlaşırsınız, gücünüz gider. Sabredin. Şüphesiz Allah, sabredenlerle beraberdir. (Enfal Suresi, 46)

Müminler arasındaki dayanışma ve birlik, onların inkar edenler karşısındaki güçlerini de etkileyen hayati bir unsurdur. Çekişme ise ayette belirtildiği gibi bu gücü kıran, hiçbir konuda çözüm getirmeyen, fayda sağlamayan, şeytanın kışkırtmasıyla içine düşülen nefsani bir tavırdır. Bu nedenle bir anlık gaflet sonucu çekişme ortamına giren mümin hemen dikkatini toplayıp, ayetin hükmünü hatırlamalı, yaptığı işin Allah'ın beğenmediği bir davranış olduğunu idrak edip, bu tavrını terk etmeli, tevbe ederek bir daha tekrarlamamalıdır.

Müminler bu tür şeytani ortamlara ya da bunlara zemin oluşturabilecek konuşma ve davranışlara karşı uyanık olmalı, bu tür bir davranışa anında müdahale ederek engellemelidirler. Zira Allah müminlerin hedefini Kuran'da belirtmiştir. İnkarcılar, müşrikler ve münafıklar birlik olup inananlara karşı mücadele ederken, onları bırakıp, müminlerle uğraşmak, onların şevkini kırmak, gücünü azaltmak Kuran'a uygun bir tavır değildir.

Müminlere her konuda en doğru yolu Allah ve elçisi göstermiştir. Hangi konuda olursa olsun, Allah Katında makbul olan tek bir doğru vardır. Müminlerden hiçbirinin bir konuda diğerlerinden farklı bir anlayışı, değişik bir zihniyeti olamaz. Dolayısıyla Kuran'da tarif edilen müminler arasında hiçbir konuda ihtilaf veya tartışma söz konusu olmaz. Zira, Kuran'da dikkat çekildiği gibi, ayrılık ve ihtilaf ancak inkarcılara has bir özelliktir. Kuran'da, müminlerin anlaşmazlığa düştükleri sorunları Allah'a ve resulüne döndürmeleri emredilir. Böylelikle her konu en doğru şekilde çözüme ulaşır. Yoksa müminlerin aralarında tartışarak, çekişerek sorunları halletmeye çalışarak, sonuca ulaşmaları gibi bir yöntem Kuran'a tamamen aykırıdır. Bir diğer ayetin hükmüyle de müminlerin çekişmelerine, aralarının bozulmasına karşı, şeytana kapıları kapatacak en güzel yöntemin 'sözün en güzelini söylemek' olduğu bildirilmiştir:

Kullarıma, sözün en güzel olanını söylemelerini söyle. Çünkü şeytan aralarını açıp bozmaktadır. Şüphesiz şeytan insanın açıkça bir düşmanıdır. (İsra Suresi, 53)

ZANDA BULUNMAMAK, GIYBET ETMEMEK, TECESSÜS ETMEMEK

Ey iman edenler, zandan çok kaçının; çünkü zannın bir kısmı günahtır. Tecessüs etmeyin (birbirinizin gizli yönlerini araştırmayın). Kiminiz kiminizin gıybetini yapmasın (arkasından çekiştirmesin.) Sizden biriniz, ölü kardeşinin etini yemeyi sever mi? İşte, bundan tiksindiniz. Allah'tan korkup-sakının. Şüphesiz Allah, tevbeleri kabul edendir, çok esirgeyendir. (Hucurat Suresi, 12)

Ayette, müminin sakınması gereken üç önemli tavırdan söz edilmektedir; zanda bulunmamak, gıybet etmemek, tecessüs etmemek... Bunlar aynı zamanda birbirleriyle bağlantılı davranışlardır. Çünkü gıybet eden, yani bir mümini arkasından çekiştiren kişi, zaten onun hakkında birtakım kötü zanlar da besliyor demektir. Aynı şekilde tecessüs eden bir kişi de çeşitli zanlar üzerine böyle bir davranışta bulunmaktadır.

Her üçünün de ortak noktası, müminleri inciten, müminler arasındaki tesanüt ve dayanışmayı zedeleyen, sevgi, şefkat ve merhameti azaltan davranışlar olmasıdır. Tümü de küfür toplumunun gündelik yaşamında vazgeçilmez hale gelmiş çirkin alışkanlıklardır. Cahiliyenin gayet doğal karşıladığı bu alışkanlıkların aslında ne kadar rahatsızlık veren hareketler olduğu ayetteki gıybetle ilgili benzetmeden de anlaşılabilir. Ayrıca bir başka ayette de 'arkadan çekiştirenler' hakkında Allah'ın büyük bir uyarısı yer almaktadır. Ayette şöyle hükmedilir:

Arkadan çekiştirip duran, kaş göz hareketleriyle alay eden her kişinin vay haline... (Hümeze Suresi, 1)

Hayır; andolsun o, 'hutame'ye atılacaktır. "Hutame"nin ne olduğunu sana bildiren nedir? Allah'ın tutuşturulmuş ateşidir. (Hümeze Suresi, 4-6)

Görüldüğü gibi ayetin devamında, bu davranış biçimini benimseyenlere yönelik kesin bir cehennem tehdidi vardır. Bu tehdit dikkate alındığında bu ahlakın müminlerin çok dikkatli olmaları gereken Kuran dışı bir davranış olduğu görülür.

İnkarcıların birbirlerine olan kin, haset ve çekememezliğinden kaynaklanan tecessüs, gıybet gibi davranışları şeytan müminlere makul gösterebilmek için din adına yaptırmaya çalışabilir. Örneğin hata ve eksiklikleri olan bir müminin, arkasından çekiştirmeyi onun iyiliği ya da dinin menfaati için yapılması gereken bir hareketmiş gibi göstermeye çalışabilir. Oysa Allah Kuran'da müminleri bu davranıştan kesin olarak menetmiştir.

Ayette geçen kusurlar içinde dikkat edilmesi gereken bir diğer tavır da "zanda bulunmamak"tır. Gıybet ve tecessüs zanna göre daha somut hatalardır. Bu nedenle bu hataları yapanları gören diğer müminler onları uyarıp bu davranıştan menetme imkanına sahip olabilirler. Ancak zan, kalpte beliren ve açığa vurulmadıkça

müminin yalnız kendisinin tespit edip önlem alabileceği bir olaydır. Bunu yapmaz da gaflete dalarsa, kendi kendine düşünürken ayette günah sayılan birçok kötü zanda bulunabilir. Buradan müminin yalnızca yaptıklarından değil, niyetinden, duygu ve düşüncelerinden de sorumlu olduğunu anlamaktayız. Kitap boyunca inceleyeceğimiz, kin, haset, korku, sevgi ve buna benzer birçok kavram da sorumlu olunan bu duygulardandır. Bu nedenle, müminin aklından geçirdikleri ve hissettikleri Allah'ın sınırlarını aşmamalıdır. Kuran'ın rehberliğinde duygu ve düşüncelerini terbiye eden insan ise şüphesiz en doğru yola ulaşır.

ÖFKEYİ YENMEK

Müminin öfkesini yenmesi, öfkenin sebep olabileceği çeşitli hatalardan ve zararlardan korunmasına vesile olur. Kuran'da öfkeyi yenme ile ilgili olarak şöyle buyrulmaktadır:

Onlar, bollukta da, darlıkta da infak edenler, öfkelerini yenenler ve insanlar(daki hakların)dan bağışlama ile (vaz) geçenlerdir. Allah, iyilik yapanları sever. (Al-i İmran Suresi, 134)

Belli durumlarda insanın öfkelenmesi yaratılışından kaynaklanan bir davranış olsa bile ayetin işaretiyle müminin bu öfkesini sürdürmemesi, yenmesi gerekmektedir. Çünkü öfke, insanın akli fonksiyonlarını perdeleyen, olayları sağlıklı değerlendirip doğru karar verebilmesini engelleyen bir etkendir. Böyle olunca da insanın Allah'ın sınırlarını gereği gibi koruyabilmesi tehlikeye girmektedir. Kuran'da öfkenin en önemli zararlarından biri olarak da adaletten sapma gösterilir. Zira öfkenin aklı örtmesiyle, yapılan teşhisler, verilen kararlar duygusal olmakta, bu da Kuran'a uygun adil bir sonuç vermemektedir.

İnsanlara, özellikle de müminlere karşı şahsi birtakım meselelerden duyulan öfkenin derhal giderilmesi, şefkat ve merhametin esas alınması gerekir. Öfkelenen kimse haksızsa, zaten öfkelenmeye hiçbir hakkı olmadığı gibi, haksızlığını kabul edip telafi etmesi gerekmektedir. Eğer haklıysa da yine öfkesini yenmeli ve ayetin belirttiği gibi bağışlayıcı olmayı seçmelidir.

Alemlere rahmet olan, kutlu Peygamberimiz (sav) de öfkeyi yenmenin önemini bir hadisinde şöyle bildirmiştir:

... İbn-i Ömer (r.a.)dan rivayet edildiğine göre; Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu demiştir: Bir (mümin) kulun sırf Allah rızasını talep etmek için yuttuğu bir öfke yudumundan Allah Katında sevap bakımından daha büyük bir yudum yoktur. (Mace, Cilt10, s.462)

Buraya kadar bahsettiğimiz, gündelik hayatta müminlerin başına gelebilecek belli başlı durumlardandır. Bunlar dışında, ortada elle tutulur bir şey yokken, yerli yersiz herşeye sinirlenen bir insan grubu da vardır ki bunlar; tevekkül, insanların, olayların tamamen Allah'ın kontrolünde olması gibi temel imani konuları gerektiği gibi kavrayamamışlardır. Bu imani eksiklik de ruh hallerine asabiyet şeklinde yansımıştır. Sürekli bir asabiyet hali içinde bulunduklarından öfkelerini yenmek konusunda başarısızdırlar. Bu yüzden en başta imani sorunlarını halletmeleri gerekmektedir.

Bu arada, müminin hamiyeti İslamiyesinden kaynaklanan öfkeyi de diğerleriyle karıştırmamak lazımdır. Müminlere karşı bir haksızlık ve zulüm yapıldığında, Allah'a, dine, Müslümanlara karşı bir hakaret ya da saldırı olduğunda müminin bunlara öfkelenmesi onun imanından kaynaklanan haklı ve doğru bir davranıştır. Bu öfke müminlerin mücadele şevkini ve heyecanını arttıran, onları motive eden rahmani bir duygudur.

İŞİNDEN BOŞALINCA BAŞKA BİR İŞE BAŞLAMAK

Kuran ayetlerine baktığımızda mümin için boş vakit diye bir kavram olmadığını görürüz. Müminin her gün vakitli olarak yapması gereken ibadetlerin fazla vaktini almaması, bunların dışında kalan vaktini heva ve hevesi doğrultusunda, boş işler peşinde geçirebileceği anlamına gelmez. Allah iman edenleri, hayatları boyunca hem kendi nefisleriyle hem de inkarcıların ahlakına karşı fikri bir mücadele vermekle görevlendirmiştir.

Bunun için yapması gereken pek çok hazırlık, yerine getirmesi gereken sayısız görevler vardır. Bu ihlaslı çabanın bir sınırı, bir kesintisi ve ara verilebilecek bir zamanı da yoktur. Bu yüzden, başarılan bir iş, tamamlanan bir görev, bitirilen bir hazırlık, çalışmalarına ara vermek için bir gerekçe değil, tam tersine, yeni faaliyetleri başlatmanın vaktinin geldiğinin bir göstergesidir. Ayette bu durum şöyle belirtilir:

Şu halde boş kaldığın zaman, durmaksızın (dua ve ibadetle) yorulmaya-devam et. (İnşirah Suresi, 7)

Mümin, ayetin hükmüne göre Allah yolunda bir işi bitirince, hemen bir başka iş için yorulup çaba sarf etmeye başlayacaktır. Müminin hayatı boyunca sürdüreceği bu tutumun istisnası, Kuran'da Allah'ın belirttiği gibi, dine kuvvet bulmak için gereği kadar dinlenmesi ya da Allah'ın kendisine sunduğu nimetlerden, şükretmek, şevk ve heyecanını artırmak için meşru sınırlar içinde faydalanmasıdır.

Müminin, Kuran ahlakını yayma yolundaki fikri mücadelesinde durmaksızın yorulması ile cahiliyenin hayat mücadelesi adını verdiği zorluk, sıkıntı, mutsuzluk ve ümitsizlik içindeki çabası arasında en ufak bir benzerlik yoktur. İnkar edenlerin dünyada çektikleri sıkıntı, yorgunluk ve çile, onların ahirette karşılaşacakları ve Allah'ın dilemesi dışında kurtulamayacakları sonsuz azabın dünyadaki çok hafif bir başlangıcıdır. Oysa diğer yandan Allah'ı herşeyin üzerinde tutan, O'nu büyük bir coşku ve bağlılıkla seven müminin Allah yolunda sarf ettiği çaba, onun için daha cennete girmeden dünyada elde ettiği ve cennet zevklerine benzer çok büyük bir manevi lezzet içerir. Aynı zamanda bu çaba, Allah'ın dilemesiyle, ahirette onun karşısına çok büyük ve sonsuz bir mükafat olarak çıkacaktır.

GÜVEN-KORKU HABERİNİ YAYGINLAŞTIRMAMAK

Kuran ahlakının yaşandığı bir toplumda Müslümanların, doğrudan ya da dolaylı, zarar veya menfaatini ilgilendiren her türlü haber ve bilginin, o haberden en doğru sonucu çıkaracak yetkili ve sorumlu kişilere ulaştırılması Allah'ın kesin bir emridir. Kuran'da bu tür haberler "güven veya korku haberi" olarak adlandırılır. Ayette şöyle buyrulmaktadır:

Kendilerine güven veya korku haberi geldiğinde, onu yaygınlaştırıverirler. Oysa bunu peygambere ve kendilerinden olan emir sahiplerine götürmüş olsalardı, onlardan 'sonuç-çıkarabilenler,' onu bilirlerdi. Allah'ın üzerinizdeki fazlı ve rahmeti olmasaydı, azınız hariç herhalde şeytana uymuştunuz. (Nisa Suresi, 83)

Söz konusu haberin, ayette kınandığı gibi, insanlar arasında yaygınlaştırılmasının pek çok sakıncaları vardır. Birincisi, asıl ulaştırılması gereken makamlara bu haber ulaşmayacak ya da çok değişik ağızlardan belki de çok farklı şekilde ulaşacaktır. Bu yüzden, acilen değerlendirilip önlem alınması gereken bir konuda geç kalınmış, zamanında davranılamamış olacaktır. Böylece İslam'ın ya da Müslümanların bazı çıkarları zedelenmiş olacaktır. İkincisi, açıklanmaması gereken bir haberin yaygınlaşması, inkarcı müşrik, münafık gibi İslam ahlakına karşı mücadele yürüten kimselerin de bundan haberdar olmalarına; ve bu bilgiyle çevrelerine zarar vermelerine yol açabilecektir. Ya da en azından bu habere dayalı bir önlemin alınmasını faydasız kılacaktır.

O nedenle, bu haberin, onu en doğru ve en güzel şekilde yorumlayacak, onunla ilgili en doğru bağlantıları kuracak, değerlendirmeleri yapacak ve en isabetli kararı verip en gerekli önlemleri alacak yetkili ve sorumlulara bir an önce

iletilmesi şarttır. Çok önemli bir nokta da, müminin, korku ya da güven haberlerini son derece hassas şekilde fark edebilecek ve hiç vakit kaybetmeden ilgili mercilere ulaştırabilecek bir akıl ve uyanıklığa sahip olmasıdır. Bu anlayışa sahip akıllı müminlerin sayısının artması ise Kuran ahlakının yaygınlaşmasını yakından etkileyecek bir durumdur.

FASIKTAN GELEN HABERE GÖRE HAREKET ETMEMEK

Fasık, doğru yoldan sapmış, Allah'a isyan üzerine kurulu bir hayatı benimsemiş kişidir. Dolayısıyla, ondan Kuran'ın sınırlarını gözetmesi, adalet, doğruluk, dürüstlük, güvenilirlik gibi mümin sıfatlarını üzerinde taşıması beklenemez. Ayrıca fasık, Allah korkusu olmayan, müminlerin imanını kıskanan, elinden gelse müminleri de saptırmak isteyen, onlara zarar vermekten, onları üzmekten zevk alan kimsedir. Bu yüzden fasıktan müminlere ulaşan bir haber kesin bir bilgi niteliği taşımayan, doğruluğu araştırılması gereken bir konudur. Bu konudaki ayet şöyledir:

Ey iman edenler, eğer bir fasık, size bir haber getirirse, onu 'etraflıca araştırın'. Yoksa cehalet sonucu, bir kavme kötülükte bulunursunuz da, sonra işlediklerinize pişman olursunuz. (Hucurat Suresi, 6)

Doğruluğunu araştırmadan, fasıktan gelen bir haber nedeniyle -Kuran'ın ölçülerine göre- güvenilir bir bilgi bulunmadan hüküm vermek, Allah'ın ayette belirttiği gibi "cahilce" bir hareket olur. Yine bir başka ayetle de iman edenlerin, "hakkında bilgileri olmayan bir şeyin peşine düşmeleri" (İsra Suresi, 36) yasaklanmıştır.

ALLAH'IN AYETLERİNE KARŞI MÜCADELE YÜRÜTEN İNSANLARA SEVGİ BESLEMEMEK

Müminin bütün değer yargıları Kuran üzerine kuruludur. Sevgi de bunlardan biridir. Mümin ancak Allah'ı ve Allah'ın sevdiklerini sever. Allah'ın ve müminlerin düşmanlarına karşı ise büyük bir kin ve nefret duyar. Bu, Kuran'da Allah'ın belirlediği net ve kesin bir ölçü olmakla birlikte, samimi bir mümin zaten imanının doğal bir sonucu olarak başka türlü hissedip davranamaz. Bunu içinden gelerek samimi bir şekilde yapar. İmanının şiddeti ölçüsünde, Allah'a ve müminlere duyduğu sevginin şiddeti de artar. Bu yüzden, isterse en yakınları için olsun, müminin bu ölçünün dışında bir bakış açısına sahip olması mümkün değildir. Ayette bu durum şöyle açıklanır:

Allah'a ve ahiret gününe iman eden hiçbir kavim (topluluk) bulamazsın ki, Allah'a ve elçisine başkaldıran kimselerle bir sevgi (ve

dostluk) bağı kurmuş olsunlar; bunlar, ister babaları, ister çocukları, ister kardeşleri, isterse kendi aşiretleri (soyları) olsun. Onlar, öyle kimselerdir ki, (Allah) kalplerine imanı yazmış ve onları Kendi'nden bir ruh ile desteklemiştir... (Mücadele Suresi, 22)

Ancak herşeye rağmen, zaman zaman, Kuran'ın hükümlerini yeni öğrenen, imanla, İslam'la yeni tanışmış kişilerde geçmişlerindeki hatalı sevgi ve dostluk anlayışını sürdürme eğilimi olabilir. Genelde bilgi eksikliğinden ve imani bakış açısının henüz tam olarak kalbe yerleşmemiş olmasından kaynaklanan bu tutumun ne derece yanlış olduğu Kuran'da şöyle bildirilir:

Ey iman edenler, benim de düşmanım, sizin de düşmanınız olanları veliler edinmeyin. Siz onlara karşı sevgi yöneltiyorsunuz; oysa onlar haktan size geleni inkâr etmişler, Rabbiniz olan Allah'a inanmanızdan dolayı elçiyi de, sizi de (yurtlarınızdan) sürüp-çıkarmışlardır. Eğer siz, Benim yolumda cehd etmek (çaba harcamak) ve Benim rızamı aramak amacıyla çıkmışsanız (nasıl) onlara karşı hâlâ sevgi gizliyorsunuz? Ben, sizin gizlediklerinizi ve açığa vurduklarınızı bilirim. Kim sizden bunu yaparsa, artık o, elbette yolun ortasından şaşırıp-sapmış olur. (Mümtehine Suresi, 1)

Ayetteki bu açık ve net uyarıdan sonra hala eski sevgi anlayışını sürdüren, Kuran'a uygun değer yargılarını benimsemeyen bir kimsenin, yolun ortasından şaşırıp-sapacağı bildirilmiştir. Eğer kişi bu sapkın ruh halini gizleyip de birtakım çıkarlar doğrultusunda müminlerin arasında tutunmaya çalışırsa da, Allah bunu er ya da geç ortaya çıkaracaktır. Bir ayette şu şekilde bildirilmektedir:

Yoksa siz, içinizden cehd edenleri (çaba harcayanları) ve Allah'tan ve resulünde ve müminlerden başka sır-dostu edinmeyenleri Allah 'bilip (ortaya) çıkarmadan' bırakılıvereceğinizi mi sandınız? Allah yaptıklarınızdan haberdardır. (Tevbe Suresi, 16)

KINAYANIN KINAMASINDAN KORKMAMAK

Müminler her devirde, Allah'a kulluk etmeleri, O'nun emirlerini yerine getirmeleri, insanların değil de yalnızca Allah'ın rızasını gözetmeleri nedeniyle içinde yaşadıkları toplumlar tarafından yadırganmışlardır. İnkar edenlerin kendi içinde oluşturduğu çarpık yaşam biçimini ve felsefesini reddetmeleri, Kuran'da

tarif edilen ideal modeli benimsemeleri nedeniyle çeşitli tepkilerle karşılaşmışlardır. İnkarcı toplumunun bu tepkisi, kavmin önde gelenleriyle idarecileri tarafından daha çok fiziksel saldırı ve eziyet şeklinde gerçekleşmiştir.

Müminlerin yakın çevresinden ise bu tepki, karşı tavır alma, manevi baskı ve kınama şeklinde kendini göstermiştir. Ancak, Allah'a karşı tam bir güvene ve sarsılmaz bir imana sahip olan müminler, bu baskı ve kınamalar karşısında dinlerinden en ufak bir taviz vermemişlerdir. Bu durumlarından dolayı da Allah'ın yardım ve desteğini kazanarak, inkarcılara karşı zafer elde etmişlerdir.

Ancak mümin, İslam'ı yaşarken her zaman böyle fiziksel bir saldırıyla karşılaşmayabilir. Fakat Allah'ın emirlerini yerine getirmedeki titizliği ve inkarcıların batıl fikir sistemini ezmedeki kararlılığı yüzünden etrafını saran kişiler tarafından çeşitli eleştiri ve kınamalara maruz kalabilir. Ancak bu kişiler kısa zamanda bu tür kınamalara taviz vermeyen, güçlü şahsiyete sahip, Allah'a ve kendine güveni tam olan müminleri yolundan saptıramayacağını anlarlar. Müminler yalnızca Allah'tan korkarlar ve kendilerini kınayanlardan korkmazlar. Tam tersine kınayıcılar üzerine büyük korku salarlar. Bu tür kınamalar müminleri daha da motive eder.

Kınayanın kınamasından korkmak aynı zamanda da Allah'a karşı şirk koşmak demektir. Çünkü Allah ayetlerinde 'yalnızca Kendisi'nden korkulması gerektiğini' bildirmektedir. Böyle bir kişi ise İslam'a değil yalnızca kendine zarar verir. Allah onun yerine kınayanın kınamasından korkmayan ve aşağıdaki ayette sıralanan üstün vasıflarla donatılmış müminleri getirir:

Ey iman edenler, içinizden kim dininden geri döner (irtidat eder)se, Allah (yerine) Kendisi'nin onları sevdiği, onların da Kendisi'ni sevdiği, mü'minlere karşı alçak gönüllü, kafirlere karşı ise 'güçlü ve onurlu,' Allah yolunda cehd eden (çaba harcayan) ve kınayıcının kınamasından korkmayan bir topluluk getirir. Bu, Allah'ın bir fazlıdır, onu dilediğine verir. Allah (rahmetiyle) geniş olandır, bilendir. (Maide Suresi, 54)

NEFSİ TEMİZE ÇIKARMAMAK

Hatasız olmak bir ilahlık vasfıdır ve yalnızca Allah'a mahsustur. Kuran'da en üstün imana ve ahlaka sahip olan peygamberlerin dahi çeşitli hatalarından bahsedilmektedir. Müminlerin de bu tür hatalardan ve günahlardan sakınmaları öğütlenir. Peygamberlere ve tüm müminlere Kuran'ın birçok yerinde bağışlanma dilemeleri emredilir. İman edenlerin bilerek ya da bilmeden günah işleyebilecekleri de Kuran'da haber verilmiştir. Bu durum insanın Allah karşısındaki aczinin, her

konuda, günah işlememe, Allah'ın emir ve yasaklarını yerine getirebilme konusunda bile yine Allah'a muhtaç olduğunun bir göstergesidir.

Mümine düşen hata ve günahını fark ettiğinde hemen pişmanlık duyup vazgeçmek, tevbe ve istiğfar ederek aynı günahı tekrar işlememeye çok özen göstermektir. Yoksa kendini hatasız, günahsız göstermek, temize çıkarmak değil... Zira böyle yapmak zaten Allah'ın beğenmediği bir tavırdır:

Ki onlar, ufak tefek günahlar dışında, günahın büyük olanından ve çirkin utanmazlıklardan kaçınırlar. Şüphesiz senin Rabbin, mağfireti geniş olandır. O, sizi daha iyi bilendir; hem sizi topraktan inşa ettiği (yarattığı) ve siz daha annelerinizin karnında cenin halinde bulunduğunuz zaman da. Öyleyse kendinizi temize çıkarıp-durmayın. O, sakınanı daha iyi bilendir. (Necm Suresi, 32)

Kendini temize çıkarma endişesinin altında yatan neden, insanın diğer insanlar arasında kendini hatasız ve kusursuz göstererek yüceltmek istemesinden kaynaklanır. Halbuki bunu yapan, değil üstün bir konuma gelmek, tam tersine hem Allah Katında hem de müminlerin gözünde alçalır, küçük düşer. Açıkça olmasa da bir anlamda ilahlık iddiasında bulunduğu için halis müminlerin kalbine sıkıntı ve rahatsızlık verir. Müminleri kandırıp onların gözünde değer ve üstünlük kazandığını sanırken, acınan ve idare edilen bir kimse olduğunu fark edemez. Bir süre sonra kusursuz olduğuna gerçekten kendisi de inanmaya başlar ve günden güne daha küçük düşürücü bir tavır içerisine girer.

Nefsini temize çıkaran kimse kendini günahsız gördüğünden Allah'tan bağışlanma dilemeye, Allah'a yalvarıp af dilemeye gerek duymaz. Büyüklenen, müstağniyetten azıp adeta kendini ilahlaştırmış bir kimse haline gelir. Kendi felaketini hazırlar.

Samimi bir mümin ise aczinin, kusurunun bilincindedir, bu yüzden sürekli olarak Allah'tan bağışlanma diler. Allah'ın rahmetini ve rızasını umar. Bu durumda Allah da onun kusurlarını örter, günahlarını bağışlar, gerçek manada temizleyip arındırır, üstün bir konuma getirir.

Kendilerini (övgüyle) temize çıkaranları görmedin mi? Hayır; Allah, dilediğini temizleyip yüceltir. Onlar, 'bir hurma çekirdeğindeki iplikçik kadar' bile haksızlığa uğratılmazlar. (Nisa Suresi, 49)

SEVİLEN ŞEYLERDEN İNFAK ETMEK

Samimi ve ihlaslı bir şekilde, Allah'ın rızası dışında hiçbir amaç ya da karşılık gözetmeden infak etmek imanın göstergesidir. İnfak eden müminler pek çok ayette övülmüş ve müjdelenmişlerdir. Ancak Al-i İmran Suresi'nin 92. ayetinde infak etme konusunda çok ince ve önemli bir ölçü verilmiştir: "İyiliğe erebilmek için sevdiği şeylerden infak etmek". Ayette şöyle buyrulmaktadır:

Sevdiğiniz şeylerden infak edinceye kadar asla iyiliğe eremezsiniz. Her ne infak ederseniz, şüphesiz Allah onu bilir. (Al-i İmran Suresi, 92)

İnsanın bir kişiye ya da bir şeye verdiği değer, onu elde etmek için feda ettiği şeyin büyüklüğüyle orantılıdır. Eğer bazı şeyleri feda edemiyorsa, o şeyler onun için daha kıymetli demektir. Hiçbir şey Allah'ın rızası ve rahmetinden daha değerli olamayacağı için gerçek bir mümin bunları elde etmek için sahip olduğu herşeyi bir anda gözden çıkarabilir. Böyle davranmadığı takdirde sevgi ve bağlılık duyduğu dünyevi birtakım şeyleri Allah'ın hoşnutluğunun üzerinde tuttuğu ortaya çıkar. Bu durumda da ayetin belirttiği gibi asla iyiliğe erişemez.

Bir insan çok fazla infakta bulunuyor, büyük hizmetler yapıyor, sürekli ibadet ediyor olabilir. Dini bilgisi de çok fazla olabilir. Ancak durum gerektirdiği zaman sevdiği bir şeyden kopamıyor, Allah yolunda onu infak edemiyorsa, bu imani bir zaaf ve çok büyük bir eksikliktir. Çünkü o şeyi Allah'ın rızasına tercih etmiş olur. Ameli ne olursa olsun bu kişi, işin özünü kavrayamamış, önceden iyi şeyler yaptığını sanırken yaptıkları boşa gitmiştir.

Sevginin yalnızca Allah'a yöneltilmesi, sevilen diğer şeylerin, diğer insanların ise ancak Allah'ın tecellisi olarak, Allah da onları sevdiği için, Allah'ın rızasını kazanmak için sevilmeleri gerektiğini önceki bölümlerde belirtmiştik. Allah Katında tek makbul olan sevgi şekli budur. Böyle olunca insan zaten sevdiği ve sahip olduğu şeyleri her zaman ve hiç tereddüt etmeden, seve seve feda eder. Sevgisi Allah için olduğundan kaybettiği bir şey yoktur. Zira Allah her tarafı sarıp kuşatmıştır. Ona şah damarından daha yakındır. Bir şey kaybetmediği gibi, Allah'ın dilediği şekilde davrandığından Allah'ın daha büyük sevgi ve ikramına kavuşur. Elinden çıkana üzülmez, tersine daha çok sevinir. Gerçek mümin tavrı da budur.

Oysa kişi sevdiği şeyi ya da kimseyi Allah'tan bağımsız müstakil bir varlık olarak seviyorsa, onu Allah'a ortak koşmuş, put edinmiş olur. Bu şeyi infak etmesi gerekince, eğer herşeye rağmen Allah'ın emirlerine uyar, samimi olarak onu infak ederse Allah'ın dilemesiyle, cahilliği ve hevası nedeniyle içine düştüğü bu şirkten arınıp temizlenmiş olur. Sonuçta da iyiliğe erer, Allah'ın rahmetine kavuşur.

BEĞENİLMEYEN BİR ŞEYİ İNFAK ETMEMEK

Tüm ibadetlerde olduğu gibi, infak ederken de, bu ibadetin hikmetinin akılda tutulması çok önemlidir. İnfak müminler için manevi bir arınma ve temizlenme vesilesidir. İnsan sevdiği, değer verdiği şeyleri yalnızca Allah dilediği için, O'nun hoşnutluğunu kazanmak için seve seve gözden çıkarıyor, feda ediyorsa ancak o zaman yaptığı infak Allah Katında bir anlam ve değer kazanır. Mümin bu şekilde Allah'ın rahmet ve hoşnutluğunu dünyadaki hiçbir şeye değişmeyeceğini, bu uğurda herşeyi feda edebileceğini kanıtlamış olur. Mümin bu şekilde davranarak Allah'ın rızasını ve rahmetini kazanmaya mecburdur ve muhtaçtır. Allah herşeyden münezzehtir. Bu konuyla ilgili bir ayette şöyle buyrulur:

Ey iman edenler, kazandıklarınızın iyi olanından ve sizin için yerden bitirdiklerimizden infak edin. Kendinizin göz yummadan alamayacağınız bayağı şeyleri vermeye kalkışmayın ve bilin ki, şüphesiz Allah, hiçbir şeye ihtiyacı olmayandır, övülmeye layık olandır. (Bakara Suresi, 267)

İnfak olarak, hoşlanmadığı, zaten başından savmak istediği hatta hakir gördüğü şeyleri vermeye kalkışmak görüldüğü gibi ayette de menedilmiştir. Görünürde infak etmiş olmak maksadıyla böyle bir hareket yapmak kişiye Allah Katında bir şey kazandırmaz. Bu yüzden mümin yukarıdaki ayette bildirilen ve Kuran'ın genel ruhuna aykırı olan bu hatadan titizlikle sakınmalıdır.

CİMRİLİK YAPMAMAK, MALI YIĞIP BİRİKTİRMEMEK

Kuran ahlakından uzak toplumlarda yaygın olan yanlış bir infak anlayışı vardır. Bu anlayışa göre vicdan rahatlatmak için kişi malından az bir şey verir. Böylece de büyük bir dini vecibeyi yerine getirmenin huzuru içinde malının geri kalan büyük bölümünü elinde tutar. Halbuki, Kuran'da bu tavrın yanlışlığına açıkça dikkat çekilmektedir. Ayetlerde şöyle buyrulur:

Şimdi, o yüz çevireni gördün mü? Azıcık verdi ve gerisini kaya gibi sımsıkı elinde tuttu. (Necm Suresi, 33-34)

Allah'ın Kuran'da belirttiği infak ibadeti ise tamamen farklıdır. Kuran'a göre infak etmedeki ölçü, "... ihtiyaçtan arta kalan"dır. (Bakara Suresi, 219) Bu, Allah'ın herkese farz kıldığı bir hükümdür. Ayet şöyledir:

... Ve sana neyi infak edeceklerini sorarlar. De ki: "İhtiyaçtan artakalanı." Böylece Allah, size ayetlerini açıklar; umulur ki düşünürsünüz. (Bakara Suresi, 219)

Bu hükme riayet etmeyenin kaybı sadece az ecir almak değildir; bu kişi aynı zamanda da Allah'ın beğenmediği bir davranışı yapmakla ahireti açısından büyük bir sorumluluk altına girmektedir. Zira ihtiyaçtan fazlasını elinde tutan bir kimse Allah'ın kesin bir hükmünü ısrarla yerine getirmemektedir. Cimrilik yapmakta ve gerçekte tümü Allah'a ait olan ve Allah'ın kendisini denemek için verdiği ve infak etmesini bildirdiği mala haksız olarak sahip çıkıp kendisine saklamaktadır. Allah gerçekte inkarcılara özgü olan bu davranışı gösteren insanları Kuran'da şöyle tarif etmektedir:

Onlar, cimrilikte bulunurlar, insanlara da cimriliği emreder (önerir)ler. Allah'ın fazlından kendilerine verdiğini gizli tutarlar. Biz o kafirlere aşağılatıcı bir azab hazırlamışızdır. (Nisa Suresi, 37)

Kendisinden isterler korkusuyla Allah'ın verdiği malı ve nimetleri gizleyen kimselerin ahiretteki acı akıbetleri Kuran ayetlerinde şöyle anlatılmıştır:

Ey iman edenler, gerçek şu ki, (Yahudi) bilginlerinden ve (Hristiyan) rahiplerinden çoğu, insanların mallarını haksızlıkla yerler ve Allah'ın yolundan alıkoyarlar. Altını ve gümüşü biriktirip de Allah yolunda harcamayanlar... Onlara acı bir azabı müjdele. Bunların üzerlerinin cehennem ateşinde kızdırılacağı gün, onların alınları, böğürleri ve sırtları bunlarla dağlanacak (ve:) "İşte bu, kendiniz için yığıp-sakladıklarınızdır; yığıp-sakladıklarınızı tadın" (denilecek). (Tevbe Suresi, 34-35)

Ki o, mal yığıp biriktiren ve onu saydıkça sayandır. Gerçekten malının kendisini ebedi kılacağını sanıyor. Hayır; andolsun o, 'hutame'ye atılacaktır. "Hutame"nin ne olduğunu sana bildiren nedir? Allah'ın tutuşturulmuş ateşidir. (Hümeze Suresi, 2-6)

Müminin elbette bu ayetlerde tarif edilen ölçüde bir cimrilik yapması ya da mal yığıp biriktirmesi söz konusu olamaz. Ancak dikkat etmesi gereken, çok az bir miktarda da olsa ayetlerde kınanan tutuma meyletmektir. Bir kişi malının çok büyük bir kısmını infak etmiş olabilir. Fakat ihtiyacından fazla olan çok az bir kısmını kendine ayırmakta ya da ilerisi için saklamakta bir sakınca görmüyorsa, yukarıdaki ayetlerde tarif edilen zihniyete meyletmiş olur. Çünkü cimrilik ve malı yığıp biriktirmenin ardında yatan temel sebepler, gelecek endişesi, fakirlik

korkusu, dünyayı ahiretten ön planda tutma gibi endişelerdir. Bu endişelerin sebebi de Allah'a karşı duyulan güvendeki eksiklik, tevekkülsüzlüktür. Tevekkülsüzlük de imani zayıflıktan kaynaklanan önemli bir sorundur. Görüldüğü gibi çok küçük, önemsiz görünen bir zaafın altında çok önemli eksiklikler yatabilmektedir. Allah'ın diğer sınırlarını korumadaki zaaflar gibi, infak konusundaki bu zaaf da kişinin gerçek imani durumunu, ihlas ve samimiyet derecesini gözler önüne sermektedir. Halis bir müminin küçük çıkarlara tamah ederek dünyada ve ahirette büyük bir kayba uğramaktan çekinip korkarak, Allah'ın bu hükmünü titizlikle yerine getirmesi gerekmektedir.

İSRAF ETMEMEK

Allah'ın verdiği nimetin değerini takdir edememek, verilen nimetleri kullanırken veya sarf ederken bilinçsizce hareket etmek israfa neden olur. Allah insanları bu konuda şöyle uyarmaktadır:

... İsraf ederek saçıp-savurma. Çünkü saçıp-savuranlar, şeytanın kardeşleri olmuşlardır; şeytan ise Rabbine karşı nankördür. (İsra Suresi, 26-27)

Nimetin değerini bilmemek, hakkını vermemek, Allah'ın lütuf ve ikramına karşı nankörlük etmek olur. Ayette belirtildiği gibi nankörlük, şeytanın temel vasfı olduğundan, israf ederek nankörlük yapanlar da şeytana uymuş olur, onun kardeşinden farksız olurlar. Nimetin, insanın şükrünü daha da arttırması gerekirken, onu olur olmaz yerlere ziyan etmek, nimeti veren Allah'ı takdir edememek demektir. Bunun ahiretteki karşılığı da Allah'ın cennetinden, rahmetinden ve nimetlerinden uzak kalmak demektir. Cennet Allah'ın sonsuz nimetleriyle donatılmış ihtişam dolu bir yerdir. Ancak, daha bu dünyadaki nimetlere duyarsız kalan, kıymetini bilmeyen, Allah'a gereği gibi şükredemeyen bir kimsenin cennet nimetlerini hakkıyla takdir edip Allah'ı yüceltmesi de mümkün değildir. Cenneti hak edebilmek için öncelikle dünya hayatında bu üstün ahlakı kazanabilmek gerekmektedir. Açıkça görülen bir sefahat ortamı olmasa bile, ufak tefek şeylerde israf yapmak, nimeti hor kullanmak, ziyan olmasına, zarar görmesine sebep olmak, bildiği halde baştan zararı engelleyici tedbirleri almamak gibi hareketler de yine nimete nankörlük kapsamına girer. Müminin en çok, bu tür dikkatten kaçabilecek israflara karşı titiz olması ve Allah'a nankörlük, saygısızlık yapmaktan çok korkması gerekir.

Allah sınırsız nimetinden müminlerin en güzel şekilde istifade etmelerini ister; ancak israf etmemek kaydıyla...

Ey Ademoğulları, her mescid yanında ziynetlerinizi takının. Yiyin, için ve israf etmeyin. Çünkü O, israf edenleri sevmez. (Araf Suresi, 31)

GÖSTERİŞ İÇİN İNFAK ETMEMEK

İnfak etme konusunda Allah'ın hoşnut olmayacağı bir tavır da bu ibadete gösterişin karışmasıdır. Gösteriş amacıyla infak etmek inkar edenlere özgü bir davranıştır:

Ve onlar, mallarını insanlara gösteriş olsun diye infak ederler, Allah'a ve ahiret gününe de inanmazlar. Şeytan, kime arkadaş olursa, artık ne kötü bir arkadaştır o. (Nisa Suresi, 38)

Ancak yine mümin de kendini böyle bir hatadan müstağni görmemeli, infak ederken bilinçaltında da olsa, niyetine, saf Allah rızası dışında amaçların, beklentilerin karışmamasına dikkat etmelidir. "İnfak etmedi, az verdi demesinler", "kınamasınlar","canını malını satmış, takva sahibi desinler", "en çok infak eden desinler", "çok üstün bir imana sahip desinler", "daha çok itibar etsinler, sevgi ve saygı göstersinler", "makam, mevki, imkan versinler" gibi şeytani telkinlerin, fark etmeden niyetine karışıp amelini şirke dönüştürmesine, ahiretini tehlikeye sokmasına asla fırsat vermemelidir.

BOŞ KONUŞMAMAK

Boş konuşma, içinde Allah'ın anılmadığı, Allah'ın rızasının gözetilmediği, insanın ahiretine bir fayda sağlamayan konuşmalara denir. Hiçbir faydası olmadığı ve ruha da sıkıntı verdiği halde cahiliye insanı, vaktinin büyük bir kısmını boş konuşmalar ile geçirir. İnsanları biraraya geldiklerinde boş konuşmalarla oyalamak, şeytanın en büyük hilelerinden biridir. Bu yöntemle şeytan, insanları Allah'ı anmaktan alıkoymak, Allah'ın etrafta Kendi varlığının delilleri olarak yarattığı sayısız ayet ve mucizeyi görmelerini, tefekkür etmelerini, yaratılış amaçlarını düşünmelerini engellemek ve ahiret için kullanmaları gereken değerli zamanlarını boşa harcatmak ister.

Şeytan insanları, sosyal sınıflarına, kültür ve zeka seviyelerine göre, onlara nefs ve hevalarına en çok hitap eden konuları telkin ederek, sürekli boş konuşmalara sevk eder. Örneğin oldukça alt bir kültür seviyesine sahip olan insanlar arasında daha çok, kendi terimleriyle, "maç muhabbeti", "delikanlılık

muhabbeti", "çocuk, yemek, ev muhabbeti" adını verdikleri konular rağbet görür. İş dünyasını kapsayan diğer bir kesimde de gerekli gereksiz her türlü ticari, ekonomik konu, borsa, faiz gibi konular insanların günlük hayatlarının tamamını meşgul eder. Kendini aydın, entelektüel, kültürlü olarak göstermek isteyen bir grup da kendi aralarında, çeşitli siyasi ve sosyal konularda, bugüne kadar hiçbir somut faydası görülmemiş tartışma ve konuşmalarla zamanlarını boşa harcarlar. Çok önemli sorunları çözdüklerini sanırlar. Çoğu zaman televizyonlardaki açık oturumlarda saatlerce, hiçbir zaman çözüme varamayacaklarını, bunların bir işe yaramadığını bildikleri halde, sırf kendilerini göstermek, toplumu ve çevresini düşünen, problem çözücü kişi imajı vermek çabasıyla tartışırlar. Üste çıkmaya, öne geçmeye çalışarak çeşitli komplekslerini tatmin etmeye uğraşırlar. Kimi zaman konu din olduğunda da, bazıları, bu boş ve amaçsız konuşma ortamını dine saldırma, kin ve nefretlerini ortaya koymak için fırsat bilirler. Allah ayetinde bu insanların tavırlarından şöyle bahseder:

İnsanlardan öyleleri vardır ki, bilgisizce Allah'ın yolundan saptırmak ve onu bir eğlence konusu edinmek için sözün 'boş ve amaçsız olanını' satın alırlar. İşte onlar için aşağılatıcı bir azab vardır. (Lokman Suresi, 6)

Boş konuşma nasıl inkarcıların belirleyici özelliğiyse, boş konuşmalara itibar etmemek, bundan rahatsız olmak da müminlerin özelliğidir.

Ki onlar, yalan şahitlikte bulunmayanlar, boş ve yararsız sözle karşılaştıkları zaman onurlu olarak geçenlerdir. (Furkan Suresi, 72)

'Boş ve yararsız olan sözü' işittikleri zaman ondan yüz çevirirler ve: "Bizim yapıp-ettiklerimiz bizim, sizin yapıp-ettikleriniz sizindir; size selam olsun, biz cahilleri benimsemeyiz" derler. (Kasas Suresi, 55)

Şeytan, her türlü sapkın konuda olduğu gibi, bu Kuran dışı cahiliye alışkanlığını da meşru kılıflar altında müminlerin yaşamına sokmak için çalışacak, müminlerin boş bulundukları anı kollayacaktır. Bu yüzden mümin her zaman uyanık olmalı, bu tür ortamlarla karşılaştığında kendini kaptırmadığı gibi, derhal müdahale ederek Allah'ın anıldığı bir ortam sağlamalıdır. Mümin, inkarcıların, cahillik, akılsızlık, boş konuşma gibi, küçük ve basit olmanın göstergesi olan alışkanlıklarını ve ahlak özelliklerini hiçbir zaman kendine yakıştırmamalıdır.

Cennette, müminin ruhunu sıkan her türlü azap gibi, boş konuşmanın da olmaması çok büyük bir nimettir:

Adn cennetleri (onlarındır) ki, Rahman (olan Allah, onu) Kendi kullarına gaybtan vadetmiştir. Şüphesiz O'nun vaadi yerine gelecektir. Onda 'boş bir söz' işitmezler; sadece selam(ı işitirler). Sabah akşam, onların rızıkları orda (bulunmakta)dır. (Meryem Suresi, 61-62)

BOŞ ŞEYLERDEN YÜZ ÇEVİRMEK

Müminler boş ve amaçsız konuşmalara itibar etmedikleri gibi, ahiretleri için bir yarar sağlamayacak, hatta onlara zarar verecek boş işlerle de vakit kaybetmezler. Müminlerin bu vasfı ayette şöyle tanımlanmıştır:

Onlar, 'tümüyle boş' şeylerden yüz çevirenlerdir. (Müminun Suresi, 3)

Allah'ın rızasına yönelik olmayan her iş Kuran'da belirtilen bu boş şeylerin kapsamına girer. İnsan Kuran'da emredilen çok önemli bir ibadeti bile, Allah'ın rızası dışında, alışkanlık olduğu için veya o anda kolayına geldiği için veya öncelikli fakat nefsine ağır gelen başka bir işten kaçmak için veya herkes yapıyor diye yaparsa yaptığı iş boşa gidebilir. (En doğrusunu Allah bilir)

Müminlerin Kuran'da belirlenmiş ve günlük hayatlarında yapmaları farz olan çeşitli ibadetler vardır. Bunların dışında mümin zamanını İslam'a en faydalı olacağı, Allah'ın rızasını en fazla kazanacağı işlerle geçirmeli, bu işlerden en yüksek verimi alacak şekilde kendini geliştirmelidir.

Yapılan işlerdeki öncelik ve aciliyet sırası da çok önemlidir. Belli zamanlarda yapılması gerekli olan işleri başka zamanda yapmaya kalkışmak emek ve zaman kaybına yol açabilir. Çünkü o anda yapılması çok daha zaruri ve öncelikli işler olabilir. Tüm bu nedenlerle, mümin, cahiliyenin hayatı boyunca kendini kaptırdığı boş işlerle ilgilenmemeyi yeterli görmemeli, yaptığı salih amellere nefsinin karışmamasına, her zaman Allah rızasının daha çok olduğu bir işi daha az olan birine tercih etmeye özen göstermelidir. (Bkz. "Bir işten boşaldığında başka bir işle uğraşmak" bölümü)

NAMAZDA HUŞU İÇİNDE OLMAK

Her gün düzenli olarak yapılması farz olan, vakitleri belli ibadetler vardır. Ancak bu ibadetleri sürekli olarak yerine getiriyor olmak müminlerde hiçbir zaman için düşünülmeden sadece alışkanlıkla yerine getirilen uygulamalara dönüşmez. Tam tersine bu ibadeti Allah için yaptığını bilmek mümine her seferinde yeni bir heyecan ve yeni bir şevk vermelidir. 5 vakit namaz da bu şekilde sürekli olarak

titizlikle uygulanan ibadetlerdendir. Kuran'da, müminlerin namazlarında huşu içinde oldukları bildirilmiştir:

Müminler gerçekten felah bulmuştur. Onlar namazlarında hûşû içinde olanlardır. (Müminun Suresi, 1-2)

Huşu, Allah'a karşı duyulan "saygı dolu bir korku" anlamına gelir. İnsanın namazda içerisinde bulunması gereken ruh hali de budur. Bilinçsizce, düşünmeden, samimiyetle Allah'a yönelmeden yapılan ibadetlerin, süresi ve zorluğu ne olursa olsun, Allah Katında herhangi bir değeri olmayabilir. İnsanın yaptığı ibadet onun Allah'a olan yakınlığını, takvasını artırıyor, tefekkür ve maneviyatını geliştiriyor, ahlakını güzelleştiriyor ve bu kişiyi kötülüklerden alıkoyuyorsa o zaman bu ibadetten Yüce Allah'ın hoşnut olması umulabilir. Peygamberimiz (sav) namaza gösterilmesi gereken titizlikle ilgili şunları buyurmuştur:

Sa'd b. Ebi Vakkas´tan rivayet edilmiştir. Sa'd diyor ki: "Ben Resulullahtan, namazlarına karşı gaflet içinde olanlardan sordum. Buyurdu ki: "Onlar namazlarının vakitlerini geçirenlerdir." Ebu Berze diyor ki: "Onlar o kimselerdir ki namazlarına karşı gafildirler." âyeti kerimesi nazil olunca Resulullah şöyle buyurdu: "Allahu ekber, bu namaz sizin için her birinize bütün dünya kadar şeyler verilmesinden daha hayırlıdır. Namazına karşı gafil olan kimse kıldığı namazdan hayır ümid etmeyen ve kılmamaktan dolayı Rabbinden korkmayan kimsedir." (Ebu Cafer Muhammed b. Cerir etTaberi, Taberi Tefsiri, Hisar Yayınevi, 9/238239)

Yalnızca ahiret yurdunu arayan, dünyanın gerçek mahiyetini kavramış akıllı bir mümin, sonsuz azaptan kurtulmak ve cennette daha üstün derecelere ulaşabilmek için yaptığı her işi sonsuz hayatına etki edecek birer vesile olarak görür. Eline geçen, karşısına çıkan ecir fırsatlarını kaçırmaz. Bu fırsatları en bilinçli şekilde değerlendirir. Bunun sonucu olarak da ayette belirtilen felaha kavuşur.

KURAN OKUNDUĞU ZAMAN SUSUP DİNLEMEK

Kuran okunduğu zaman, hemen onu dinleyin ve susun. Umulur ki esirgenmiş olursunuz. (Araf Suresi, 204)

Ayetteki kesin ifadeden de anlaşılacağı gibi Kuran okunurken susup dinlemek, yalnızca güzel bir davranış şekli değil, aynı zamanda da Allah'ın farz kıldığı bir tavırdır. Ayetin devamındaki ifadeden de bu emre titizlik göstermenin müminlerin esirgenmesine vesile olacağı anlaşılmaktadır.

Kuran Allah'ın sözüdür. Bu nedenle, Allah'ın Zatına gösterilmesi gereken haşyet dolu saygının aynı şekilde Allah'ın sözüne karşı da gösterilmesi gerekir. Bu saygının ilk aşaması ise Allah'ın sözünü işittiğinde, susup o söze kulak vermektir. Kuran'a, Arapça olsun, Türkçe meali olsun ya da farklı bir dilde okunduğunda aynı saygının gösterilmesi şarttır.

Herkesin farklı işlerle uğraştığı bir ortamda haber vermeden Allah'ın ayetlerini okumak, insanların dalgınlıkla istemeden bu ayetin hükmüne girmesine sebep olabilir. Bu nedenle, gerekli saygı ortamını sağlamadan Allah'ın kelamını okumak uygun bir tavır olmaz. Kimi zaman herkes başka işlerle uğraşırken ve kimse dinlemediği halde arka planda, kasetten ya da radyodan sürekli Kuran okunması önemli bir ibadet ve takva alameti olarak görülebilmektedir. Oysaki Kuran saygıyla, her kelimesi can kulağıyla dinlenilmesi, akılda tutulması, üzerinde düşünülüp öğüt alınması ve uyulması gereken "üstün ve şerefli" bir sözdür.

KURAN OKURKEN ŞEYTANDAN ALLAH'A SIĞINMAK

Allah, bir deneme vasıtası olması için şeytanı, insanların zihinlerine gizlice telkin verebilecek özellikte yaratmıştır. Bu telkinin etkisi de insanların iman derecelerine göre değişir. Şeytanın inkar edenlere karşı her istediğini yaptırabilecek bir gücü varken, ihlaslı müminlerin imanına zarar verebilecek hiçbir gücü ve etkisi yoktur. (Hicr Suresi, 39-40) Ancak, her ne kadar Allah'ın halis kullarını saptırma gücü olmasa da onların dikkatlerini dağıtma, unutkanlık verme, konsantrasyonlarını bozma gibi rahatsızlıklar vermeye çalışabilir. Hiç şüphesiz şeytanın etkisiyle hareket eden kişiler sözleri, konuşmaları, tavır ve hareketleriyle müminleri rahatsız ederler. Bunun gibi, şeytan da aynı rahatsızlığı kendi görünmez boyutundan vermeye çalışır. Bu şekilde zihinleri meşgul edip, dikkatleri dağıtarak müminlerin yaptığı hayırlı işleri engellemeyi amaçlar.

Şeytanın bahsettiğimiz bu yöntemle ulaşmayı istediği konulardan birisi, müminin Allah'ın sözlerini içeren Kuran'ı okuyup anlaması ve ondan en güzel şekilde istifade etmesini engellemeye çalışmaktır. Çünkü müminler Kuran'la en doğru yola iletilirler, şeytanın yegane amacı ise müminlerin doğru yoldan şaşırıp sapmalarıdır. Bu nedenle, onların Kuran'ı anlayamamalarını, yanlış anlamalarını, hatta mümkünse Kuran'dan uzaklaşıp onu terk etmelerini arzu eder. Allah şeytanın bu çabasına karşılık olarak müminin Kendisi'ne sığınmasını bildirmiş ve bunu bir hüküm olarak müminlere farz kılmıştır:

Öyleyse Kuran okuduğun zaman, kovulmuş şeytandan Allah'a sığın. (Nahl Suresi, 98)

Allah'a inanıp, O'na güvenerek, böyle davrananlara şeytanın hiçbir zarar veremeyeceği şöyle haber verilmektedir:

Gerçek şu ki, iman edenler ve Rablerine tevekkül edenler üzerinde onun (şeytanın) hiçbir zorlayıcı-gücü yoktur. (Nahl Suresi, 99)

KISKANÇLIK VE HASETTEN SAKINMAK

İnsan iman etmekle diğer insanlardan çok daha üstün bir tavır içerisine girer. Fakat bu, onun imtihanının sona erdiği anlamına gelmez. Mümin de tüm insanlar gibi bir nefse sahiptir.

Allah, imtihan ortamının bir gereği olarak, nefse fücurunu (kötü huylarını) ve ondan sakınmayı ilham ettiğini Kuran'da belirtmiştir. (Şems Suresi, 8) Kıskançlık, haset gibi negatif ahlak özellikleri de bu "fücurlar" arasında yer alır ve bütün insanların nefslerinde vardır:

... Nefisler ise 'kıskançlığa ve bencil tutkulara' hazır (elverişli) kılınmıştır. Eğer iyilik yapar ve sakınırsanız, şüphesiz, Allah, yaptıklarınızdan haberi olandır. (Nisa Suresi, 128)

Kıskançlık, başkasında olan bir şeyin kendisinde olmamasından, başkasının başardığı bir işi kendisinin başaramamasından, başkasının aldığı takdir ve övgüyü kendisinin almamasından ve buna benzer durumlardan kaynaklanan olumsuz bir duygudur. Mal, mülk, güzellik, zenginlik, dünyevi ya da uhrevi makamlar ve bunlara benzer Allah'ın kulları arasında dağıtmakta olduğu her türlü maddi ve manevi nimet kıskançlık nedeni olabilir.

Yoksa onlar, Allah'ın Kendi fazlından insanlara verdiklerini mi kıskanıyorlar? Doğrusu Biz, İbrahim ailesine Kitabı ve hikmeti verdik; onlara büyük bir mülk de verdik. (Nisa Suresi, 54)

Müminler, nefislerine imtihan maksadıyla ilham olunan bu tür kötü huylardan sakınmak için sürekli mücadele eder, nefislerini arındırıp temizlerler. Mümin, kıskançlık hissine sebep olacak her türlü olay karşısında Kuran'a uygun bir tutum ve davranış sergiler. Yani, herşeyin Allah'a ait olduğunu, herşeyin Allah'ın dilemesi ile gerçekleştiğini, Allah'ın dilediğini seçtiğini, dilediğine dilediği nimeti verdiğini, seçimin ve kararın yalnızca O'na ait olduğunu bilir. Rabbimiz'in herşeyi en güzel ve en hayırlı şekilde yarattığını, dünyada verilen her türlü nimetin insanlar için bir deneme vesilesi olduğunu, varılacak gerçek yurdun ahiret olduğunu, Allah Katında değer ölçüsünün takva ile olduğunu kalbine yerleştirmiş bir biçimde hareket eder.

Kıskançlık, kibir ve enaniyet, nefse ilahlık vermenin doğal bir sonucudur. Bu yüzden şeytanın en karakteristik özelliğidir. İblis'in, Allah'a isyan edip inkarcılardan olmasının altında yatan sebep de, enaniyeti yüzünden Hz. Adem'in üstünlüğünü kıskanmasıdır.

Şeytanın bu vasfı, onun izinden giden müşrikler ve münafıklar üzerinde de çok yoğun bir şekilde tecelli eder. Kıskançlık müşriklerde günden güne artarak daha ileri bir safha olan hasete dönüşür. Bütün hareket ve davranışlarına nüfuz eder. Şeytanın insanlar arasındaki temsilcisi haline gelir. Bu yüzden Allah hasetçilerin kötülüklerinden korunmaları için müminlerin Kendisi'ne sığınmalarını bildirmiştir:

De ki: "Sabahın Rabbine sığınırım..." (Felak Suresi, 1)

Hased ettiği zaman, hasetçinin şerrinden. (Felak Suresi, 5)

SELAM VERİLDİĞİNDE AYNISIYLA VEYA DAHA FAZLASIYLA KARŞILIK VERMEK

Selam vermek müminlerin birbirlerine en güzel dilek ve temennilerini sunma şekillerinden biridir. Cennete girerken müminler selamla karşılanırlar, cennette de birbirleriyle selamlaşırlar. Selam verilen bir kişinin o selama daha güzeliyle veya en azından aynısıyla karşılık vermesi farzdır:

Bir selamla selamlandığınızda, siz ondan daha güzeliyle selam verin ya da aynıyla karşılık verin. Şüphesiz, Allah herşeyin hesabını tam olarak yapandır. (Nisa Suresi, 86)

Cahiliyenin kötü ahlak modelinde, verilen bir selamı almamak, duymazdan gelmek gibi tavırlar karşı tarafa bir üstünlük gösterisi olarak yapılır. Sosyal statü olarak kendinden daha küçük gördüğü kimseleri ezmek, haddini bildirmek gibi çirkin niyetlerle bu tarz davranışlara sık sık başvurulur. İslam'da ise müminler arasında bu tarz bir üstünlük anlayışı, değerlendirme modeli kesinlikle yoktur. Konumu ne olursa olsun, kendisine verilen bir selamı almak her mümin için Kuran'da bildirilen bir emirdir.

EVLERE GİRİLDİĞİNDE SELAM VERMEK

Kuran'da, hayatın her anında, en küçüğünden en büyüğüne kadar her olayda Allah ile kesintisiz bir bağlantı içerisinde olmaya ve sürekli olarak ahireti anmaya yönelik bir iman anlayışı tarif edilir. Yine Kuran'da, peygamberlerden örnek verilirken birçok yerde onların her durumda Allah'a yönelip dönen ve ahiret yurdunu anan önder kimseler olduklarından bahsedilir. Önemli, olağandışı olaylarda Allah'ı ve ahireti hatırlayıp da, günlük hayatta her gün karşılaşılan olaylarda gaflet içinde bulunmak gibi bir anlayış Kuran'ın ruhuna tamamen aykırıdır. Müminin her anı, içinde bulunduğu her durum, yaptığı her iş, yaşadığı her olay, onun Allah'a yakınlaşması, ahlakını güzelleştirmesi, ecrini arttırması için verilmiş bir fırsattır. Kuran'da müminin hayatının her anında bunu nasıl gerçekleştirebileceğine dair pek çok örnek verilmiştir. İşte bunlardan biri de müminlerin evlere girerken selam vererek güzel ahlak göstermesidir:

... Evlere girdiğiniz vakit, Allah tarafından kutlu, güzel bir yaşama dileği olarak birbirinize selam verin. İşte Allah, size ayetleri böyle açıklar, umulur ki aklınızı kullanırsınız. (Nur Suresi, 61)

Ayetin ifadesiyle akıl kullanılır ve bu sözün anlamı tefekkür edilirse verilen selamla şunlar gerçekleşmiş olur: En önemlisi Allah'ın ayetle farz kıldığı bir hüküm yerine getirilmiş olur. Bununla birlikte Allah'ın barış ve esenlik veren anlamındaki "Selam" ismi anılır. Müminler böyle bir vesileyle sık sık birbirlerine en güzel dilekte bulunup karşılıklı sevgi ve bağlılıklarını pekiştirirler. Birlikte Allah'ı anmış olurlar ve bir cennet tavrı olan selamlaşmayla ahirete duydukları özlemi ifade ederler. Selam sözü, aralarındaki güvenilirlik ve esenliğin de bir ifadesi olur.

YABANCI EVLERE İZİNSİZ GİRMEMEK

Kuran'da müminlerin haklarını koruyacak, maddi ve manevi rahatlarını, huzurlarını sağlayacak, onların taciz ve tedirgin olmalarını önleyecek her türlü

tedbir alınmıştır. Örneğin tanımadığı birinin evine, ne niyetle olursa olsun izinsiz ve habersiz girmek Kuran'da kesinlikle yasaklanan bir tavırdır:

Ey iman edenler, evlerinizden başka evlere, yakınlık kurup (izin almadan) ve (ev halkına) selam vermeden girmeyin. Bu sizin için daha hayırlıdır; umulur ki öğüt alıp düşünürsünüz. (Nur Suresi, 27)

Kötü bir niyetle olmasa dahi ayette belirtilenin aksine davranmak, şaibeye ve güvensizliğe neden olabilecek, ev sahibinin can, mal, namus gibi değerlerine karşı tehlike oluşturulabilecek bir hareket tarzı olur.

ŞÜKRETMEK

Şükretmek, verilen her türlü nimetten ötürü, dille ve kalple Allah'a olan minnet ve teşekkürünü ifade etmek, bu nimetleri Kuran'da belirtildiği şekilde kullanarak hakkını vermek demektir.

Kalben ve dille olmasının yanı sıra şükrün fiilen yapılması da çok önemlidir. Bu da, verilen nimeti Allah yolunda, Allah'ın rızasının en fazla olduğu yönde değerlendirmekle olur. İnsan mal, mülk, zenginlik, makam, mevki, itibar, zeka, sağlık, kuvvet gibi nimetleri Allah yolunda, Allah'ın emrettiği biçimde kullanmazsa verilen nimetin şükrünü hakkıyla yapamamış olur.

Bu yüzden, şükretmek Kuran'ın pek çok ayetinde tekrarlanan ve müminlerin çok titizlikle korumaları gereken bir ibadettir. Bu ayetlerden bazıları şöyledir:

Hayır, artık (yalnızca) Allah'a kulluk et ve şükredenlerden ol. (Zümer Suresi, 66)

Öyleyse Allah'ın sizi rızıklandırdığı şeylerden helal (ve) temiz olanlarını yiyin; eğer O'na kulluk ediyorsanız Allah'ın nimetine şükredin. (Nahl Suresi, 114)

Şükretmekle mümin, Allah'ın sevgisini ve hoşnutluğunu kazanır, O'na daha fazla yakınlaşır. Sebeplere, vasıtalara takılmaz, sahip olduğu herşeyi yalnızca Allah'tan bilir ve şirkten uzaklaşır. Bu şekilde, verilen nimetin maddi lezzetinden kat kat daha fazla olan manevi bir lezzeti tadar. Verilen bu nimetler vesilesiyle Allah'ı yüceltir.

Bu dünyada verilen tüm nimetler şükrü veya nankörlüğü ortaya çıkarmak için yaratılmış birer imtihan aracıdır. Bu önemli gerçek Hz. Süleyman'ın dilinden Kuran'da şöyle haber verilmektedir:

Kendi yanında kitaptan ilmi olan biri dedi ki: "Ben, (gözünü açıp kapamadan) onu sana getirebilirim." Derken (Süleyman) onu kendi yanında durur vaziyette görünce dedi ki: "Bu Rabbimin fazlındandır, O'na şükredecek miyim, yoksa nankörlük edecek miyim diye beni denemekte olduğu için (bu olağanüstü olay gerçekleşti). Kim şükrederse, artık o kendisi için şükretmiştir, kim nankörlük ederse, gerçekten benim Rabbim Gani (hiçbir şeye ve kimseye ihtiyacı olmayan)dır, Kerim olandır. (Neml Suresi, 40)

Yine Hz. Süleyman'ın Kuran'da geçen ifadelerinden şükredebilmenin bile Allah'ın çok büyük bir nimeti olduğunu ve ancak Allah'ın lütfu ve dilemesiyle insanın şükredebileceğini anlıyoruz. Çok büyük bir batıni sırrı da içeren, Hz. Süleyman'ın şükretme ile ilgili duası ayette şöyle bildirilir:

(Süleyman) Bu sözü üzerine tebessüm edip güldü ve dedi ki: "Rabbim, bana, anne ve babama verdiğin nimete şükretmemi ve hoşnut olacağın salih bir amelde bulunmamı ilham et ve beni rahmetinle salih kulların arasına kat." (Neml Suresi, 19)

Şükretmenin de, iman ve tüm salih ameller için olduğu gibi, Allah'ın ilhamıyla olduğu ayette açıkça belirtilmiştir.

Vicdanlı bir insan etrafına baktığı zaman dört bir yandan Allah'ın nimetleriyle kuşatılmış olduğunu, bunların hiçbirisine kendisinin güç yetiremeyeceğini, yalnızca Allah'ın dilemesiyle bu nimetlere kavuşabildiğini fark eder. İnsanın kendisine ait sandığı bedeni, aklı, zekası, duyguları, sağlığı ve kuvveti bile bu nimetlerin yalnızca birer parçasıdırlar.

Bu yüzden şükretmek yalnızca belli zamanlarda, büyük bir kazanç ya da fayda elde edildiğinde veya güzel bir yemek yendiğinde ya da kötü bir olay sağ salim atlatıldığında sadece dil ucuyla, "Elhamdülillah, Allah'a çok şükür" demek değildir. Şükür her an tüm kalbiyle yaşanması gereken bir ruh halidir. Çünkü Allah'ın nimetleri saymakla, hatta, ayette geçen ifadeyle, genelleme yapılarak bile bitirilemez:

Eğer Allah'ın nimetini saymaya kalkışacak olursanız, onu bir genelleme yaparak bile sayamazsınız. Gerçekten Allah, bağışlayandır, esirgeyendir. (Nahl Suresi, 18)

Allah'ın nimetlerine şükretmemek ya da az şükretmek nankörlüktür. Bu ise şeytanın insanlara karşı kurduğu çok büyük bir tuzaktır. Şeytan her zaman,

insanları şükretmekten alıkoymak ister. Bu saptırması ayetlerde şeytanın kendi ağzından şöyle haber verilir:

Dedi ki: "Madem öyle, beni azdırdığından dolayı onlar(ı insanları saptırmak) için mutlaka Senin dosdoğru yolunda (pusu kurup) oturacağım. Sonra muhakkak önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından sokulacağım. Onların çoğunu şükredici bulmayacaksın." (Araf Suresi, 16-17)

Görüldüğü gibi şeytanın bütün çabaları tek bir ana hedef etrafında toplanmaktadır; insanların şükretmelerine engel olmak. Bu konuda çoğu kimseler üzerinde etkili de olmuştur:

... Şüphesiz Allah, insanlara karşı büyük ihsan (Fazl) sahibidir, ancak onların çoğu şükretmezler. (Yunus Suresi, 60)

Şeytanın, özellikle şükretme konusunda insanlara yaklaşacağını ifade etmiş olması, bu ibadetin önemini de ortaya koymaktadır. Şüphesiz bu kadar önemli bir ibadeti terk ederek nankörlük yapmanın Allah Katındaki karşılığı da ona göre olacaktır:

Rabbiniz şöyle buyurmuştu: "Andolsun, eğer şükrederseniz gerçekten size artırırım ve andolsun, eğer nankörlük ederseniz, şüphesiz, Benim azabım pek şiddetlidir." (İbrahim Suresi, 7)

BAĞIŞLANMA DİLEMEK

Bir ayette şöyle bildirilir:

Eğer Allah, insanları zulümleri nedeniyle sorguya çekecek olsaydı, onun üstünde (yeryüzünde) canlılardan hiçbir şey bırakmazdı; ancak onları adı konulmuş bir süreye kadar ertelemektedir. Onların ecelleri gelince ne bir saat ertelenebilirler, ne de öne alınabilirler. (Nahl Suresi, 61)

Ayette zulümleri nedeniyle insanların sorguya çekilmeleri halinde, yeryüzünde istisnasız tek bir canlının bile kalmayacağından bahsedilmektedir. Buna iman edenlerin de dahil olduğu çok açıktır. O halde hiçbir mümin kendini hatasız ve günahsız göremez.

İman edenler de, gün içinde bilerek ya da bilmeyerek pek çok hata yapabilirler. Aklının, imanının, şuurunun derecesine göre bu hata ve günahlar az ya da çok olabilir. Ancak hiç kimse kendini hata yapmaktan müstağni göremez. Kendini kusursuz ve mükemmel görmek başlı başına her türlü günaha kapı açan bir hata olur. Kuran'da bu tarz bir kusursuzluk iddiasının Firavunlara özgü bir anlayış olduğuna dikkat çekilmiştir.

Mümin, imanı ve buna bağlı olarak da aklı arttıkça kendini günahsız görmeye değil, tam tersine kendi hata ve günahlarını daha iyi fark etmeye başlar. İçinde bulunduğu durumu daha net kavradığı, Allah korkusu çok daha arttığı için, bir yandan hatalarını düzeltmeye, tekrarlamamaya çalışırken bir yandan da isteyerek ya da istemeyerek işlediği günahları için sürekli olarak bağışlanma diler. İşte şuurlu bir müminin göstermesi gereken davranış budur. Dahası, bağışlanma dilemek zaten tüm müminlere farz kılınmıştır:

Ve Rabbiniz'den bağışlanma dileyin; sonra O'na tevbe edin. O da sizi, adı konulmuş bir vakte kadar güzel bir meta (fayda) ile metalandırsın ve her ihsan sahibine Kendi ihsanını versin. Eğer yüz çevirirseniz gerçekten ben, sizin için büyük bir günün azabından korkarım. (Hud Suresi, 3)

Bağışlanma dilemenin nimet verilmesine vesile olacağı da bu ayetten anlaşılmaktadır.

Kuran'ın pek çok ayetinde, peygamberlerin çeşitli vesilelerle Allah'tan bağışlanma dilediklerinden bahsedilir. O anda herhangi bir günah işlememiş olsa bile, Allah'ın azabını hatırladıklarında ya da Allah'ın bir imtihanıyla karşılaştıklarında peygamberlerin hemen Allah'tan bağışlanma dilediklerini görürüz. Bir ayette de Peygamberimiz (sav)'e insanların akın akın dine girdiklerini gördüğünde, Allah'ı hamd ile tesbih edip bağışlanma dilemesi bildirilir. Bir başka ayette ise cennete giren müminlerin övülen özellikleri arasında düzenli olarak bağışlanma dilemelerinden bahsedilmektedir:

Onlar, seher vakitlerinde istiğfar ederlerdi. (Zariyat Suresi, 18)

Görüldüğü gibi bağışlanma dilemek için mutlaka o anda bir günah işlemiş olmak gerekmez. Bağışlanma dilemek, bir anlamda, müminin kulluğunu, Allah karşısındaki aczini, O'nun yardımı olmaksızın günahtan sakınmasının bile mümkün olmadığını dile getirmesidir. Bağışlanma dilemeye önem vermemenin altında aczinin, kusurunun, günahlarının farkında olmama gibi bir gaflet ve şuursuzluk hali yatar. Bunun doğal bir sonucu olarak insanın kalbi katılaşır ve zamanla kendi nefsini ilahlaştırıp şeytani bir enaniyet ve müstağniyet haline girer. Müstağniyet

ise, Kuran'da haber verildiği üzere kişiyi azgınlaştırır, şeytanın askerlerinden biri haline getirir. (Yasin Suresi, 75)

EMANETE VE AHİTLERE RİAYET ETMEK

Emanet denince bunu, yalnızca dar anlamıyla, verilen bir şeyi bir süre için saklama şeklinde anlamamalıdır. Üstlenilen her türlü görev ve sorumluluk kişinin üzerindeki bir emanettir. Bu görev gereği gibi yerine getirilmezse emanete ihanet edilmiş olur.

Kuran'da tarif edilen mümin, dürüst, emin ve sorumluluk sahibi bir insandır. Küçük hesaplar, küçük çıkarlar peşinde koşmaz. Bu nedenle, verilen bir ahdi yerine getirme veya üzerine aldığı bir emanete en güzel şekilde riayet etme konusunda kendisine tam bir güven duyulur. Müminlerin bu özelliğinden Kuran'daki birçok ayette övgüyle bahsedilir:

Onlar, emanetlerine ve ahidlerine riayet edenlerdir. (Müminun Suresi, 8)

Onlar, kendilerine verilen emanete ve verdikleri ahde (harfiyen) riayet edenlerdir. (Mearic Suresi, 32)

... Ahidleştiklerinde ahidlerine vefa gösterenler ile zorda, hastalıkta ve savaşın kızıştığı zamanlarda sabredenler(in tutum ve davranışlarıdır). İşte bunlar, doğru olanlardır ve muttaki olanlar da bunlardır. (Bakara Suresi, 177)

Ahit verme ve emanet üstlenme konusunda kişinin, kaldıramayacağını bildiği bir yükün altına girmesi doğru olmaz. Çünkü verilen ahdi tutmamak, emanete ihanet etmek, Allah Katında hesabı sorulacak olan sorumluluklardır.

... Ahde vefa gösterin. Çünkü ahid bir sorumluluktur. (İsra Suresi, 34)

Ey iman edenler, Allah'a ve resulüne ihanet etmeyin, bile bile emanetlerinize de ihanet etmeyin. (Enfal Suresi, 27)

Yalnız burada önemli olan nokta, kişinin yapabileceği konularda, başaramama korkusu, tembellik ve benzeri nedenlerle sorumluluk almaktan kaçmamasıdır. Yapamayacağı şeyi üstlenmek gibi, yapabileceği hayırlı bir işten, sorumluluktan kaçınmak da kişiyi vebal altına sokar. Sorumluluk almak her zaman kişinin kendi

seçimine bağlı değildir. Hele Allah'ın emri gibi kesin itaat gerektiren durumlarda müminin zaten kendi isteğine göre seçme hakkı yoktur.

Allah yolunda mücadele edilirken herkese kendi tecrübesi, kabiliyeti doğrultusunda çeşitli görevler verilebilir. "Yapamam, ben bu sorumluluğun altından kalkamam" gibi mazeretlerin hiçbir meşru geçerliliği olamaz. Müminin kesin bir itaat, halis bir niyet ve samimi bir dua ile kendisine verilen sorumluluğu en mükemmel şekilde yerine getirememesi için hiçbir sebep yoktur.

İŞ HAYATINDA VE GÜNLÜK YAŞAMDA FARKLI BİR KARAKTER GÖSTERMEKTEN SAKINMAK

Müminin dikkat etmesi gereken konulardan biri de, gündelik yaşamın karmaşası içinde kendini dünyevi olayların akışına kaptırarak gerçek amacını unutmamaktır. Müminin gerçek amacı, Allah'ın kulu olduğunun bilincinde olmak, Kuran'da bildirilen emir ve tavsiyeleri harfiyen yerine getirmektir. İnsan, ulaştığı imani yakınlığı sürekli tazelemek ve geliştirmek yönünde gayret göstermediği takdirde mevcut durumunu da koruyamaz. Maneviyatı hızla eksilmeye, imani duyarlılığı, aklı azalmaya başlar.

Kimileri için rahatlık ortamı, zorluk ortamına göre daha büyük bir imtihan vesilesidir. Zorluk ve çile zamanında akıl ve şuur açıldığı için Allah'la olan manevi bağlantıyı korumak bazılarına göre daha kolaydır. Ancak önemli olan bu bağlantıyı her türlü şartta korumaktır.

Allah yolunda, birçok güçlükleri aşmış, zorlu imtihanları atlatmış bir kimse bile, tefekkürünü, imandan kaynaklanan şevkini, heyecanını canlı tutmalı, gerçek amacını hatırdan çıkarmamalıdır. Aksi takdirde kişinin kalbi katılaşır, vicdanı duyarsız hale gelir, dolayısıyla içinde bulunduğu felaketin şuuruna varamaz, öğüt alamaz bir duruma gelir. Allah'ın dilemesi dışında, dönüşü olmayan bir yola girer. Körleşen kalbi artık ahireti göremediği için, bu geçici dünyaya yönelir. Dünya ve dünyanın geçici süsleri, sahte çekicilikleri ona Allah'tan, resulünden ve Allah yolunda mücadele etmekten daha sevimli gelmeye başlar. Allah böyle bir tehlikeye karşı müminleri Kuran'da şöyle uyarmıştır:

De ki: "Eğer babalarınız, çocuklarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, aşiretiniz, kazandığınız mallar, az kâr getireceğinden korktuğunuz ticaret ve hoşunuza giden evler, sizlere Allah'tan, O'nun resulünden ve O'nun yolunda cehd etmekten (çaba harcamaktan) daha sevimli ise, artık Allah'ın

emri gelinceye kadar bekleyedurun. Allah, fasıklar topluluğuna hidayet vermez." (Tevbe Suresi, 24)

Mümin, fark etmeden dünya hayatına meyletme tehlikesine karşı son derece uyanık olmalıdır. Müminin, bu kadar uç noktalara varmasa da, zaman zaman gaflete kapılarak, Allah'ın rızasının olduğu bir işi terk edip nefsinin istekleri doğrultusunda birtakım dünyevi yararlara tamah etmesi yakışık almayan bir durumdur. Bu tür hareketlerin sürekliliğinde her zaman küfre, münafıklığa açılan bir kapı vardır. Şuurları kapanarak dünyevi bir menfaati Allah'ın resulüne tercih ederek, onu ayakta bırakıp gidenlerin durumu da böyledir:

Oysa onlar (kendilerini tümüyle Allah'a ve İslam'a teslim etmeyenler) bir ticaret ya da bir eğlence gördükleri zaman, (hemen) ona sökün ettiler ve seni ayakta bıraktılar. De ki: "Allah'ın Katında bulunan, eğlenceden ve ticaretten daha hayırlıdır. Allah, rızık verenlerin en hayırlısıdır." (Cuma Suresi, 11)

İçinde sürekli Allah korkusu, kıyamet ve cehennem korkusu bulunan ihlaslı müminler ise dünyanın aldatıcılığına kendilerini kaptırmazlar.

(Öyle) Adamlar ki, ne ticaret, ne alış-veriş onları Allah'ı zikretmekten, dosdoğru namazı kılmaktan ve zekatı vermekten 'tutkuya kaptırıp alıkoymaz'; onlar, kalplerin ve gözlerin inkılaba uğrayacağı (dehşetten allak bullak olacağı) günden korkarlar. (Nur Suresi, 37)

BAŞKALARINI UYARIP KENDİNİ UNUTMAMAK

Siz, insanlara iyiliği emrederken, kendinizi unutuyor musunuz? Oysa siz kitabı okuyorsunuz. Yine de akıllanmayacak mısınız? (Bakara Suresi, 44)

Kuran'ı iyi bilen, zeki ve tecrübeli bir kişi başkalarının dini konulardaki hatalarını ve eksikliklerini en ince ayrıntılarıyla teşhis edebilir. Onları bu konularda uyarabilir. Bu makbul bir özelliktir, ancak bunu yapmak kişinin aynı hata ve günahları kendisinin işlemesini meşru hale getirmez. Tam tersine başkalarına yaptığı uyarıdan kendisinin de öğüt alması ve aynı hataları yapmaktan önemle kaçınması gerekir. Aksi takdirde başkalarına yaptığı uyarılar bir ecir değil, ahirette kendi aleyhinde bir delil olarak karşısına çıkar.

Bir hatayı, başkasını uyaracak kadar iyi teşhis edebilen bir kişinin, aynı hatayı kendi nefsinde teşhis edememesi gibi bir durum mümkün değildir. Elbette ki kendi hata ve günahının da farkındadır. Bu ise onun çok büyük bir samimiyetsizlik içinde olduğunu gösterir. Örneğin yalancı birinin insanları doğruluğa; riyakar birinin insanları samimiyete, namaz kılmayan birinin insanları namaza davet etmesi büyük bir samimiyetsizlik ve ikiyüzlülük örneğidir. Üstteki ayetin sonunda bu tür kişilerin "yine de akıllanmayacak mısınız" sözleriyle uyarılmaları da, söyledikleri şeyleri önce kendilerinin uygulamaları gerektiğinin açık bir göstergesidir.

Bu tür ikiyüzlü hareketlerin temelinde, insanlar üzerinde manevi bir otorite kurmak, hürmet edilen, çekinilen, sözü dinlenen bir kimse olmak gibi Kuran dışı sapkın düşünceler yatar. Bu şekilde davranan bir kimsenin asıl amacı Allah'ın sınırlarının, dinin menfaatlerinin korunması, batılın yok olması, müminlerin hata ve günahlarının düzelmesi değildir elbette. Yaptığı uyarıları, o hataların işlenmesine karşı olan hassasiyetinden ve Allah korkusundan yapıyor olsa kuşkusuz aynı günahları işlemekten en fazla kendisi sakınır. Bu tür kişiler müminlerin işledikleri hata ve günahları kendi makam, mevki ve itibar arayışları için büyük fırsat sayarlar. Oysa, dini konuları, Kuran'da bildirilen hükümlerini, bu tür nefsani saygı ve itibar arayışlarına alet etmek kişiyi ahirette büyük bir hüsrana sürükleyebilir.

Kendinde olan bir hatayı başka bir mümin kardeşinde de gördüğünde yapılabilecek en güzel ve samimi hareket, ona önce kendisinde de aynı hatanın olduğunu söylemek ve bu konuda sürekli birbirlerine hatırlatma yaparak, ortak hatalarını düzeltmede birbirlerini takip ve teşvik etmektir.

VERİLEN BORCU YAZMAK

Ey iman edenler, belirli bir süre için borçlandığınız zaman onu yazınız. Aranızdan bir katip doğru olarak yazsın, katip Allah'ın kendisine öğrettiği gibi yazmaktan kaçınmasın, yazsın. Üzerinde hak olan (borçlu) da yazdırsın ve Rabbi olan Allah'tan sakınsın, ondan hiçbir şeyi eksiltmesin. Eğer üzerinde hak olan (borçlu), düşük akıllı ya da za'f sahibi veya kendisi yazmaya güç yetiremeyecekse, velisi dosdoğru yazdırsın. Erkeklerinizden de iki şahit tutun; eğer iki erkek yoksa, şahitlerden rıza göstereceğiniz bir erkek ve biri şaşırdığında öbürü ona hatırlatacak iki kadın (da olur). Şahidler çağırıldıkları zaman kaçınmasınlar. Onu (borcu) az olsun, çok olsun, süresiyle birlikte yazmaya üşenmeyin. Bu, Allah Katında en adil, şahitlik için en sağlam, şüphelenmemeniz için de en yakın olandır. Ancak aranızda devredip durduğunuz ve peşin olarak yaptığınız ticaret başka, bunu yazmamanızda sizin için bir sakınca yoktur. Alış-veriş ettiğinizde de şahit tutun. Yazana da, şahide de zarar verilmesin. (Aksini) Yaparsanız, o, kendiniz için fısk (zulüm ve günah)tır. Allah'tan sakının. Allah size öğretiyor. Allah herşeyi bilendir. (Bakara Suresi, 282)

Bu ayette son derece açık ve ayrıntılı bir biçimde borç verildiğinde yazılması gerektiği açıklanmaktadır. Buradaki en önemli nokta ise yakınlık, akrabalık, samimiyet, dostluk gibi kavramları ölçü alarak ayetin emrini gözardı etmemektir. Kimler arasında olursa olsun, borcun miktarı ne olursa olsun, ayet bu hükmü uygulamama hakkında bir istisna göstermemiştir. O yüzden kişi eğer gerçekten müminse, ayetin hükmüne kayıtsız şartsız boyun eğmelidir.

Gerçekten de ayette belirtildiği gibi, adaletten şaşmamak, ileride herhangi bir şüphe, yanlış anlama ve haksızlığa yol açmamak için bu tür bir önlem en hayırlı olandır. Üşenmek, tembellik gibi nefsani durumlar da ayetin hükmünün ihmal edilmesine kesinlikle gerekçe olamaz.

ALLAH'IN VE DİNİN ALEYHİNDE KONUŞULAN ORTAMI TERK ETMEK

Müminler hiçbir şekilde inançlarından, taviz vermezler. Her mümin, bulunduğu ortamda, Allah'ın ve O'nun dininin temsilcisidir. Bu gerçeğin şuurunda olan ve bu sorumluluğu taşıyan mümine, Allah'ın ve dinin aleyhine konuşulan ortamlarda bulunmak yakışmaz. Zaten bu durum Kuran ayetlerinde kesin olarak yasaklanmıştır:

O, size Kitapta: "Allah'ın ayetlerinin inkâr edildiğini ve onlarla alay edildiğini işittiğinizde, onlar bir başka söze dalıp geçinceye kadar, onlarla oturmayın, yoksa siz de onlar gibi olursunuz" diye indirdi. Doğrusu Allah, münafıkların ve kafirlerin tümünü cehennemde toplayacak olandır. (Nisa Suresi, 140)

Ayetlerimiz konusunda 'alaylı tartışmalara dalanlar': -onlar bir başka söze geçinceye kadar- onlardan yüz çevir. Şeytan sana unutturacak olursa, bu durumda hatırlamadan sonra, artık zulmeden toplulukla beraber oturma. (Enam Suresi, 68)

Cahiliye toplumunun fertlerinin temel özelliği Allah'ın kadrini takdir edememeleri ve O'nun gücünden gaflet içinde olmalarıdır. Bu şuursuzluğun verdiği cesaretle, vicdanlarını rahatlatmak için müşrikler zaman zaman Allah'ın ve dinin aleyhinde konuşmalar yapabilirler. Bu, kimi zaman açık bir saldırı, kimi zaman imalı laf dokundurmalar, kimi zaman din hakkında cahilce ahkam kesme şeklinde olabilir. Şartlar ne olursa olsun, böyle bir ortam oluştuğunda, eğer müdahele etme imkanı yoksa, orayı terk etmek mümin için farzdır. Bu duruma kayıtsız kalmak, ortamın bir parçası olmak, Allah'ın şanını ve şerefini yüceltmekle görevli mümine yakışmadığı gibi zaten Kuran'da haram kılınmıştır.

BELİRLENMİŞ VAKİTLERDE HAMD ETMEK VE ALLAH'I TESBİH ETMEK

Hamd ve tesbih etmek müminin hayatının bir parçasıdır. Hamd, her türlü övgü, yüceltme ve iltifata layık olanın yalnızca Allah olduğunu, tesbih ise Allah'ın, akla gelebilecek ya da gelmeyecek her türlü eksiklik, kusur ve hatadan uzak ve münezzeh olduğunu hem dil hem de kalp ile tasdik etmektir.

Hamd ve tesbihin yalnızca müminlerin değil, aynı zamanda bütün kainatın bir ibadeti olduğu ayetlerde şöyle haber verilir:

Yedi gök, yer ve bunların içindekiler O'nu tesbih eder; O'nu övgü ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur, ancak siz onların tesbihlerini kavramıyorsunuz. Şüphesiz O, halim olandır, bağışlayandır. (İsra Suresi, 44)

Gök gürültüsü O'nu hamd ile, melekler de O'na olan korkularından tesbih ederler... (Rad Suresi, 13)

Namaz kılmak gibi, belirlenmiş vakitlerde Allah'ı tesbih etmek ve O'na hamd etmek de Kuran'da geçen farzlardandır. Bir mümin Allah'ın farz kıldığı konular arasında kendi anlayışına göre bir önem sırası yapamaz. Yani namaz kılmayı tesbih etmekten veya oruç tutmayı zekat vermekten daha önemli ya da önemsiz göremez. Allah'ın emirlerini harfiyen yerine getirir. Allah insanı yalnızca Kendisi'ne kulluk etmesi için yaratmıştır. Allah'ı, Kuran'da belirtilen beş vakitte, Allah'ın istediği şekilde tesbih etmek müminin günlük hayatındaki en önemli görevlerinden biridir. Sabah namazı ve ikindi vakitlerinde, tesbihle birlikte ayrıca hamd edilmesi de ayetlerde özellikle belirtilmiştir.

MÜMİNLERE KARŞI TEVAZULU, İNKARCILARA KARŞI SERT VE CAYDIRICI OLMAK

Alçak gönüllü, tevazulu olmak Kuran'da Allah'ın övdüğü bir davranıştır. Tevazulu mümin diğer müminlere güven ve şevk verir. Gerçek anlamda alçak gönüllülük, insanın sahip olduğu bütün özellikleri Allah'a borçlu olduğunu bilmesi, Allah'ın dışında hiçbir güç olmadığını kabullenmesi ile olur. Bu bilince sahip insan ne kadar güzel, başarılı, zengin, akıllı veya güçlü olursa olsun, bütün bunların Allah'ın verdiği gelip geçici özellikler olduğunu, kendisi için bir imtihan vesilesi ve salih amel fırsatı olduğunu bilir. Sahip olduğu hiçbir özellik onun kibirlenmesine, büyüklenmesine sebep olmaz. Bu üstün ahlakı, Allah'ın ruhunu taşıyan, O'nun yeryüzündeki halifesi olan müminlere karşı saygı ve tevazu şeklinde yansır. Ayetlerde, bu ahlaka sahip müminler övülmüş ve müjdelenmişlerdir:

... Sen alçak gönüllü olanlara müjde ver. (Hac Suresi, 34)

Ey iman edenler, içinizden kim dininden geri döner (irtidat eder)se, Allah (yerine) Kendisi'nin onları sevdiği, onların da Kendisi'ni sevdiği mü'minlere karşı alçak gönüllü, kafirlere karşı ise 'güçlü ve onurlu,' Allah yolunda cehd eden (çaba harcayan) ve kınayıcının kınamasından korkmayan bir topluluk getirir. Bu, Allah'ın bir fazlıdır, onu dilediğine verir. Allah (rahmetiyle) geniş olandır, bilendir. (Maide Suresi, 54)

Yukarıdaki ayetten de anlaşıldığı gibi, tevazu gösterilecek kimseler ancak müminlerdir. Cahiliyeye yöneltilecek olan tavır ise bunun tam tersidir. Çünkü iman etmeyenler Allah'a başkaldırmıştır, Allah'a, elçisine ve müminlere karşı savaş açmıştır. Kuran'da yeryüzündeki varlıkların en aşağısı olarak tanımlanan ve Allah'a

başkaldıran bu insanlara karşı müminlerin nasıl bir tavır içerisinde olmaları gerektiği şöyle açıklanmıştır:

Ey Peygamber, kâfirlerle ve münafıklarla cehd et (çaba harca) ve onlara karşı sert ve caydırıcı davran. Onların barınma yerleri cehennemdir, ne kötü bir yataktır o!.. (Tevbe Suresi, 73)

Onlarla çarpışınız. Allah, onları sizin ellerinizle azablandırsın, hor ve aşağılık kılsın ve onlara karşı size zafer versin, mü'minler topluluğunun göğsünü şifaya kavuştursun. Ve kalblerindeki öfkeyi gidersin. Allah dilediğinin tevbesini kabul eder. Allah bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir. (Tevbe Suresi, 14-15)

Müminlerin bu özellikleri bir başka ayette şöyle ifade edilmiştir:

Muhammed, Allah'ın elçisidir. Ve onunla birlikte olanlar da kafirlere karşı zorlu, kendi aralarında ise merhametlidirler... (Fetih Suresi, 29)

Allah Kuran'da Müslümanlara, yakın ve candan bir dost olarak Allah'a iman edenleri göstermiştir. Ve Allah Müslümanların kafirlere ve münafıklara karşı fikri bir mücadele içinde olmalarını emretmiştir. Bu nedenle bir Müslümanın bir münafığa karşı tavrı her zaman, Kuran'da tarif edilen yönde olur. Kuran dışında, inanan bir insanın tavrını belirleyen başka bir ölçü olamaz.

Bir Müslüman için diğer Müslümanlara karşı saygı ve sevgi göstermesi gibi, münafık ve dinsizlere karşı sert ve caydırıcı davranması da bir ibadettir. Allah'ın dinine karşı kalbinde kin besleyen ve elindeki imkanları gizli ve açık olarak Müslümanlar aleyhine kullanan bir münafığa karşı yakın bir sevgi ve sıcaklık göstermek, bu kişinin dine ve Allah'a karşı olan kindar tavrına bir anlamda destek vermek ve onaylamak anlamına gelir.

Ancak buradaki sert ve caydırıcı kelimelerinden yanlış bir anlam çıkarmamak gerektiğini de hatırlatmakta fayda vardır. Çünkü burada kastedilen sertlik, fizik kuvvet kullanılarak uygulanan bir sertlik değildir.

Buradaki caydırıcılığın anlamı, Müslümanların dinlerine olan kuvvetli bağlılıkları ve kararlılıklarından dolayı münafıklarda meydana gelen yılgınlaşma ve dine karşı mücadele etmekten caymadır.

Sertlik ise münafıkların ve iman etmeyenlerin Müslümanlara karşı açık veya gizli faaliyetlerini deşifre ederek engellemek, onların Allah'a, dine karşı tutumlarına açık bir tavır koymak ve onlara karşı yakın dost olmamak anlamındadır.

Münafıkların en çok korku duyduğu kimseler takva Müslümanlardır. Allah ayetlerinde münafıkların müminlere karşı Allah'tan korkar gibi hatta daha da büyük bir korkuyla korkuya kapıldıklarını belirtmektedir. Bu nedenle Allah'a ve Müslümanlara karşı düşman olanların kalbinde korku uyandıracak bir takvaya sahip olmak bir Müslüman için çok büyük bir ibadettir. Müslüman olmayan, ancak müminlerle de din konusunda mücadele etmeyen insanlarla iyi geçinmek ya da din ahlakının yeni anlatıldığı kimseleri İslam'a ısındırmak için onlara iyi davranmak, güzel konuşmak da yine bu konunun sınırlarını belirleyen Kuran ölçüleridir.

DİN AHLAKINI YAŞAMAKTA GEVŞEKLİK GÖSTERMEMEK, AĞIR DAVRANMAMAK

Bir müminin imanının gücü, samimiyeti ve kararlılığı Allah yolundaki mücadelesinden ve hamiyeti İslamiyesinin şiddetinden anlaşılır. Kişinin din ahlakı konusunda gevşek ya da şevkli olmasını, bu mücadelede gösterdiği tutum ve davranışlar belirler.

Dinde gevşeklik göstermek, müminler arasında bulunduğu halde imani olgunluğa tam erişememiş kişilere özgü bir zayıflıktır. Gevşeklik bu kişide, zorluk anlarında geri plana çekilme, riske girmeme, nefsine bir zarar gelmesinden kaçınma, nefsinin rahat ve çıkarlarını dinin çıkarlarından önde tutma şeklinde ortaya çıkar. Rahatlık anlarında ise iman etmeyenlerin ve fitnenin varlığından rahatsız olmama, onlara tuzak kurma, onları kızdırma yönünde hiçbir düşünce ya da girişimde bulunmama, sorumluluk almaktan, nefsini sıkıntıya sokmaktan kaçınma, gelişmeler karşısında pasif ve tepkisiz kalma, ağır davranma gibi biçimlerde kendini gösterir. Bu çarpık anlayışları, bu kimselerin mantık örgülerini ve olayları değerlendirmelerini de tersine döndürür. Öyle ki, Allah yolundaki bir zorluk ve tehlikeden kaçmayı kendileri için bir kazanç, hatta Allah'ın bir nimeti olarak görecek kadar şuurları kapanmıştır:

Şüphesiz içinizden ağır davrananlar vardır. Şayet, size bir musibet isabet edecek olsa: "Doğrusu Allah, bana nimet verdi, çünkü onlarla birlikte olmadım" der. (Nisa Suresi, 72)

Bu tür kişilerin vicdanlarını rahatlatma yöntemleri de, zaten gerekeni yapanların var olduğunu öne sürmeleridir. Ancak zorluk ve sıkıntı atlatılıp kendilerinin hiçbir payı olmayan zafer gelince de pişmanlıklarını dışa dökerler. Müminlerin şerefli konumlarından ne kadar uzak olduklarını fark ederler:

Eğer size Allah'tan bir fazl (zafer) isabet ederse, o zaman da, sanki onunla aranızda hiçbir yakınlık yokmuş gibi kuşkusuz şöyle der; "Keşke

onlarla birlikte olsaydım, böylece ben de büyük 'kurtuluş ve mutluluğa' erseydim." (Nisa Suresi, 73)

Bu şekilde ahiretleri için elde edebilecekleri çok büyük ecir fırsatlarını, üstün makamları da kaçırmış olurlar.

Allah mümin topluluklarında bulunan bu zayıf ve gevşek kimselerin olumsuz yönde etkilememesi, onların şevklerini, hırs ve azimlerini kırmaması için samimi müminleri uyarır ve benzer bir yapıdan meneder:

Öyleyse sen sabret; şüphesiz Allah'ın vaadi haktır; kesin bilgiyle inanmayanlar sakın seni telaşa kaptırıp-hafifliğe (veya gevşekliğe) sürüklemesinler. (Rum Suresi, 60)

Daimi bir gevşeklik, gerçekten iman etmiş bir kimse için elbette söz konusu değildir. Ancak mümin geçici gevşekliklerden, kayıtsızlıklardan, sorumsuzluklardan, zaman zaman nefsine uyma gibi zaaflardan şiddetle kaçınmalıdır. Müminleri çeşitli konularda gevşeklikten meneden ayetlerden bazıları şunlardır:

(Düşmanınız olan) Topluluğu aramakta gevşeklik göstermeyin. Siz acı çekiyorsanız, şüphesiz onlar da, sizin acı çektiğiniz gibi acı çekiyorlar. Oysa siz, onların umut etmediklerini Allah'tan umuyorsunuz. Allah, bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir. (Nisa Suresi, 104)

Gevşemeyin, üzülmeyin; eğer (gerçekten) iman etmişseniz en üstün olan sizlersiniz. (Al-i İmran Suresi, 139)

Kuran'da tarif edilen ideal mümin modeli ise, bütün hayatı boyunca, gerek sıkıntı ve zorluk zamanlarında, gerekse refah ve rahatlık ortamlarında dinin menfaatlerinden hiçbir taviz vermeyen, her durumda Allah'ın rızasını nefsinin arzularına tercih eden bir kimsedir. Hiçbir durumda, şevk ve heyecanını, kararlılığını kaybetmez, gevşeklik göstermez ve boyun eğmez.

Bu mümin modeli, Kuran'da geçmiş ümmetlerden örnek verilerek şöyle tarif edilir:

Nice peygamberle birlikte birçok Rabbani (bilgin)ler savaşa girdiler de, Allah yolunda kendilerine isabet eden (güçlük ve mihnet)den dolayı ne gevşeklik gösterdiler, ne boyun eğdiler. Allah, sabredenleri sever. (Al-i İmran Suresi, 146)

Bir başka ayette de, ahiret için ciddi çaba göstermenin değerinden bahsedilir:

Kim de ahireti ister ve bir mümin olarak ciddi bir çaba göstererek ona çalışırsa, işte böylelerinin çabası şükre şayandır. (İsra Suresi, 19)

BİR TOPLULUĞA KARŞI DUYULAN KİNİN ADALETTEN ALIKOYMAMASI

Adalet, insanlar arasındaki anlaşmazlıklara çözüm getirirken hak sahibine tarafsız bir şekilde hakkını vermek anlamına gelir. Ancak Kuran ahlakını yaşamayan insanlar genelde tam ve kesin bir adalet anlayışıyla hareket etmezler. Karar verirken birçok dış etken onların kararlarını olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilir. Örneğin hakkında karar vereceği insanlardan, kendisine daha yakın gördüğü kişinin lehine karar alabilir. Ya da menfaatine uygun gördüğü ve kendisine fayda sağlayacağını düşündüğü şekilde hüküm verebilir. Yani her türlü şahsi çıkar uğruna kararında adil olmayabilir.

Ancak insanların adaletsizlikleri en çok, kin duydukları kişilere olan tavırlarında ortaya çıkar. Nefsi kaplayan bir kin duygusunda kişi, karşısındaki insan hakkında olumlu bir karar almakta zorlanabilir. Geçmişten gelen içinde sakladığı bir kin, karşı tarafta haklılık payı bile olsa bu haklılığı ortaya çıkarmasına izin vermeyebilir. Ya da kin duyduğu topluluk veya kişinin hakkına tecavüz ettirebilir.

Bu nedenle Allah kinin adaleti engelleme yönüne özellikle dikkat çekmiş ve Müslümanları bu konuda uyarmıştır.

Ey iman edenler, adil şahidler olarak, Allah için, hakkı ayakta tutun. Bir topluluğa olan kininiz, sizi adaletten alıkoymasın. Adalet yapın. O, takvaya daha yakındır. Allah'tan korkup-sakının. Şüphesiz Allah, yapmakta olduklarınızdan haberi olandır. (Maide Suresi, 8)

Ayetin emri gereği Müslümanlar yakınlık, menfaat, akrabalık bağı ya da kin gibi konular sebebiyle hiçbir zaman karşılarındaki kişi ya da topluluğa karşı adaletsizlik yapmazlar. Karşılarındaki kişinin inancı, düşüncesi, felsefesi ne olursa olsun, Müslümanların kendi inançlarına aykırı da olsa, bu onların bu topluluk hakkında doğru kararı almalarına engel değildir. Hiçbir zaman duygularına kapılarak hareket etmez ve akılcılıktan uzaklaşmazlar. Verecekleri hüküm kendi aleyhlerine bile olsa, doğruyu gizlemez ya da saptırmazlar.

MÜSLÜMANLARA MÜJDE VERMEK

Şüphesiz Biz seni, hak ile bir müjde verici ve bir uyarıcı olarak gönderdik. Hiçbir ümmet yoktur ki, içinde bir uyarıcı gelip-geçmiş olmasın. (Fatır Suresi, 24)

Müslümanların uyarıcı olma özelliklerinin yanında müjde verici özellikleri de vardır. Çünkü Kuran insanlara hem bir uyarı hem de müjde olarak indirilmiştir.

Kuran'da güzel huylu insanlar için birçok müjde vardır. Bunların en önemlilerinden biri hiç kuşkusuz ki, güzel ahlak gösteren insanlar için hazırlanan cennettir. Allah insanların sabırlı, samimi, adaletli, güzel sözlü, tevazulu, güzel huylu olduklarında ahirette pek çok mükafatla karşılık göreceklerini bildirmiştir. Cennet, dünyayla kıyaslanmayacak kadar büyük bir sanata, zenginliğe ve ihtişama sahiptir. İnsanlar, evler, mekanlar, o güne kadar örneğine hiç rastlamadığımız şekilde en güzel halleriyle yaratılacaklardır. Manevi olarak da insanların dünyada hiç yaşamadığı kadar büyük bir mutluluk, sevinç ve ferahlık olacaktır. Allah cennet hakkında Kuran'da, daha birçok bilgi verir. Allah'ın cenneti Müslümanlara bu şekilde tarif etmesi ve detaylandırması Müslümanlar için büyük bir şevk ve heyecan kaynağıdır. Müslümanlar cenneti düşündükçe ahiret için çalışma ve hizmet etme istekleri daha da artar. Allah'ın yapılan hiçbir şeyi karşılıksız bırakmadığını ve en ufak bir iyiğilin karşılığının kat kat olduğunu bir kere daha düşünür ve daha büyük bir kararlılıkla Allah'a bağlanırlar.

Allah'ın Müslümanlara, bir de dünyada verdiği karşılık vardır. Bunların da müjdesi Kuran'da verilmiştir. Allah'ın verdiği kalp ferahlığı, iman etmeyenlere karşı mutlak galibiyet, mülke mirasçı kılması, güzel bir hayatla yaşatması gibi pek çok vaat, bu müjdeler arasındadır. Allah bunları Müslümanlara bir teşvik ve sevinç sebebi olması için ayetlerle bildirilmiştir.

Bu nedenle Müslümanların Kuran ile bildirilen bu konularda birbirlerine müjde vermeleri, önemli bir ibadettir. Müslümanların güçlenmesiyle, zenginleşmesiyle, başarılarıyla, ilerlemeleriyle ilgili ya da Müslümanlara Allah'ın nasıl yardım ettiği, Allah'ın nasıl koruduğu ve nasıl zaferler verdiği ile ilgili müjdeler, inananların güçlenmesine sebep olurken, münafıkların ve kafirlerin ise yılgınlığının artmasına sebep olacaktır. Bu nedenle Allah peygamberlerini "uyarıcı" olmalarının yanı sıra, "müjde vericiler" olarak da tanımlar.

GAYB HAKKINDA KESİN KONUŞMAMAK

Allah insanları zamana ve mekana bağımlı olarak yaratmıştır. Ancak Allah, zamanı ve mekanı zaten Kendisi yarattığı için bunlardan münezzehtir. Ve ikisini de dört bir yandan sarıp kuşatandır. İnsan yaratılışı gereği zamanın ve mekanın içinde yaşamak zorundadır. Hiçbir zaman, hiçbir şekilde bu durumunu değiştiremez. Ancak Allah zamanı ve mekanı hem içten hem de dıştan görür ve kontrolü altında bulundurur.

Bu şu demektir: Allah insanın yaşadığı hayatın başını, sonunu, ortasını aynı anda görür, bilir. Allah için kainatın ilk başlangıç anıyla, kainatın sonu olan kıyamet saati arasında hiçbir zaman farkı yoktur. İnsan için bu arada çok uzun bir zaman farkı vardır. Ancak bizim otuz santimlik bir cetvele baktığımızda başıyla sonunu aynı anda görmemiz gibi, Allah da kainatın başlangıcını ve sonunu aynı anda bilme ve görme gücüne sahiptir.

Bu nedenle insanların geçmişleri, o anları ve gelecekleri Allah Katında belirlenmiş bir yazgıdır. Allah bunu bize Kuran'da kader kavramı ile açıklamıştır. İnsan hiçbir şekilde bu kaderin dışına çıkamaz. Kısaca insanın geleceği ancak Allah'ın belirlediği şekilde gerçekleşir. Bu nedenle Allah insanların gayb hakkında bir tahminde ya da bir iddiada bulunurken kesin konuşmamalarını emretmiştir. Çünkü insan ne iddiada bulunursa bulunsun sonuçta Allah'ın dilediğinin dışında hiçbir şey gerçekleşmeyecektir. Bu nedenle Müslümanlar gayb içinde yalnızca Allah'ın dilediklerinin gerçekleşeceğine iman ettikleri için, bir dakika sonrası için bile olsa hiçbir şekilde kesin bir dille konuşmaz ve muhakkak sözlerini Allah'ın dilemesiyle anlamına gelen "İnşaAllah" diyerek bitirirler.

Hiçbir şey hakkında: "Ben bunu yarın mutlaka yapacağım" deme. Ancak: "Allah dilerse" (inşaAllah yapacağım de)... (Kehf Suresi, 23-24)

BİLGİ SAHİBİ OLUNMAYAN BİR KONUNUN SAVUNUCULUĞUNU YAPMAMAK

İnsanların savundukları, uyguladıkları ve yaygınlaştırdıkları bir fikir ve inancın vicdanen yüzde yüz doğru olduğuna kanaat getirmeleri şarttır. Bunun aksi, yani insanların doğruluğuna vicdanen kanaat getirmediği ve hakkında bilgi sahibi olmadığı herhangi bir fikrin, kişinin ya da olayın ardı sıra gitmeleri Kuran'da yasaklanmıştır. Allah Kuran'da, insanların doğruluğuna hüküm verip, peşinden gittikleri her fikir için ahirette gözleriyle, kulaklarıyla ve kalpleriyle hesap vereceklerini bildirmektedir.

Hakkında bilgin olmayan şeyin ardına düşme; çünkü kulak, göz ve kalp, bunların hepsi ondan sorumludur. (İsra Suresi, 36)

Kaynağı sağlam olan ve kesin olarak doğruluğu açık olan tek fikir sistemi ise Allah'ın doğru olduğunu bildirdiğidir. O da Kuran'da ayrıntılarıyla tarif edilmiştir. Bu nedenle Müslümanlar vicdanlarından ve Kuran'ın tasdiğinden geçmeyen hiçbir

düşünceye onay vermezler. Bir Müslümanın bir kişiyi ya da bir fikri desteklemesi için, o fikrin Kuran'ın tasdiğinden geçmesi ya da o kişinin Kuran ahlakı çerçevesinde hareket ediyor olması şarttır. Bu nedenle Müslümanlar insanlara anlattıkları, tavsiye ettikleri, doğru olarak sundukları ilmi, sosyal ya da dini herhangi bir konuda büyük bir titizlikle konuşurlar. Hakkı savunmayan hiç kimseyi desteklemezler. Vicdanlarına uygun gelmeyen, ticari veya sosyal hiçbir işe ortak olmazlar. Doğruluğu şüpheli olan hiçbir fikre savunuculuk yapmazlar. Müslümanların konuştuğu, tavsiye ettiği veya savunduğu her görüşün doğruluğu, herkesin açıkça görebildiği netlikte olur.

İNKAR EDENLERİN SAHİP OLDUKLARI ZENGİNLİKLERE ÖZENMEMEK

Sakın onlardan bazılarını yararlandırdığımız şeylere gözünü dikme... (Hicr Suresi, 88)

Allah zenginliği hem Müslümanlara hem de inkar edenlere verebilir. Kuran'da bu durum açıkça bildirilmektedir. Ancak ayetlere bakıldığında zenginliğin her iki gruba da veriliş amacının farklı olduğu görülür. Müslümanlara verilen zenginlik, güzel ahlaklarının bir karşılığı olarak Allah'ın onları iyi bir hayatla yaşatma vaadinin bir gereğidir. Allah Müslümanları yeryüzünün mülklerine mirasçı kılacağını açıklamıştır. Nitekim peygamberlerin hayatına baktığımızda hemen hepsinin hayatında ortak bir gelişim olduğunu görürüz. Bu gelişim, hayatlarının ilk dönemlerinde maddi zorluk içinde yaşamalarına rağmen, belirli bir süre sonra büyük bir zenginliğe kavuşmalarıdır.

Bir de Allah'a ve dine düşman oldukları halde yine de büyük bir bolluk içinde yaşayan insanlar vardır. Allah bu insanlara da zenginlik vermiştir. Ancak Allah'ın onlara mal vermesindeki amaç, Müslümanlarınkinden çok farklıdır. Kuran'da bu amaç şu şekilde açıklanır:

Onların malları ve evlatları seni imrendirmesin; Allah bunlarla, ancak onları dünyada azablandırmak ve canlarının onlar inkar içindeyken zorluk içinde çıkmasını istiyor. (Tevbe Suresi, 85)

Allah'ı inkar eden ve bu inkarda direnen insanlar için kendilerine verilen zenginlik, güzellik, güzel evler, kıyafetler ya da imkanlar bir denemedir. Bu verilenler, onların kendilerine bağışlanan tüm bu nimetlere rağmen nasıl bir nankörlük içinde olduklarını, her türlü olanaklarına rağmen Allah'a karşı sadakatsizliklerinin boyutlarını insanların iyice görmeleri içindir.

Allah sonsuz akıl sahibidir. Ve bu nedenle de insanları türlü şekillerde cezalandırır. İnsanın hiç akledemeyeceği ve asla anlayamayacağı birçok yöntemle bir inkarcıya karşılık verebilir. Bu karşılık çok açık şekilde görülen bir doğal felaket, yıkım olabilir ya da görülmeyen, ancak kişiyi içten içe saran bir sıkıntı hali olabilir. Azabın bir çeşidi de insanın kendisi için hayır sandığı bir durumla onun ahiretteki sorumluluğunun artması olabilir. İşte bu nedenle bir Müslümanın inkar eden bir insana verilen herhangi bir imkana karşı içinde imrenme hissetmesi, Kuran ahlakına uygun olmaz. Özenilecek olan Müslümanların ahlakı ve takvasıdır. Bu nedenle Allah din ahlakını yaşamayan insanların zenginliğine, yaşadıkları hayata, imkanlarına ya da herhangi bir özelliklerine karşı kişinin içinde herhangi bir hayranlık oluşmamasını emretmiştir.

DİNDE ZORLAMA OLMAMASI VE DİN AHLAKINA HİKMETLE, GÜZEL ÖĞÜTLE DAVET ETMEK

Rabbinin yoluna hikmetle ve güzel öğütle çağır ve onlarla en güzel bir biçimde mücadele et. Şüphesiz senin Rabbin yolundan sapanı bilendir ve hidayete ereni de bilendir. (Nahl Suresi, 125)

İslam dininin özelliği, kişinin sadece içinden gelerek ve gönülden kabul ederek yaşamasıyla Allah Katında kabul gören bir inanç sistemi olmasıdır. Allah dinin bu özelliğini Kuran'ın birçok ayetinde açıklamıştır. Örneğin namaz kılan bir insan namazını Allah için isteyerek ve severek kılmalıdır. Ya da malından infak eden bir kişinin bu ibadetinin Allah Katında geçerli olması, verdiği bu sadakayı isteyerek ve sevinerek vermiş olmasına bağlıdır.

Bir insanın Müslüman olabilmesi için dini ve Allah'ı aklıyla kavraması ve kalben de tasdik etmesi gerekir. Ve yaptığı hizmetleri neden yaptığının şuurunda olması gerekir. Müslümanın dine olan bağlılığı, Allah'ın varlığına olan inancından kaynaklanır. Bu nedenle de, dinin gereklerini isteyerek ve severek yerine getirir. Dolayısıyla İslam ancak kişinin kendi rızası olduğu takdirde gerçek anlamda yaşanabilecek bir sistemdir.

Bu nedenle dinde zorlama yoktur. Allah Müslümanların dine karşı isteksiz olan insanlara İslam'ı zorla kabul ettirmek için gayret sarf etmemelerini emretmiştir. Çünkü Allah dini, insan zoruyla değil, kalpten gelerek yaşanabilecek şekilde var etmiştir. Kalben kabul etmeyip insanlar baskı uyguladığı için yaşanan bir dinin Allah Katında geçerliliği olmayabilir ve dolayısıyla kişinin böyle bir ruh haliyle din ahlakını yaşaması veya yaşamaması arasında bir fark da olmayacaktır.

Müslümanların din ahlakını anlatmaları, sadece güzel sözlü bir davet niteliğindedir. İsteyenlerin ve Allah'ı sevenlerin din ahlakını yaşamasına yönelik bir davettir. Dinde zorlama olmadığı ile ilgili olarak bir ayette şöyle buyrulmaktadır:

Dinde zorlama (ve baskı) yoktur. Şüphesiz, doğruluk (rüşd) sapıklıktan apaçık ayrılmıştır. Artık kim tağutu tanımayıp Allah'a inanırsa, o, sapasağlam bir kulpa yapışmıştır; bunun kopması yoktur. Allah, işitendir, bilendir. (Bakara Suresi, 256)

Ayetin emri gereği Müslümanlar, İslam'ı anlatırken ve imanı sevdirirken sözün en güzelini kullanırlar. Karşılarındaki insanı incitmeyecek, Müslümanlara karşı kalbinde sevgi uyandıracak bir üslupla din ahlakını anlatırlar. Çünkü Müslümanlara karşı kalbinde sevgi oluşan bir insanın, onları bu derece güzel ahlaklı hale getiren inanç sistemine karşı da içinde bir merak ve sevgi oluşacaktır. Dolayısıyla güzel söz, onun kalbini İslam'a ısındıran önemli bir sebep olacaktır.

BİR ŞEY UNUTULDUĞUNDA ALLAH'I ZİKRETMEK

İnsan birçok eksiği ve kusuru olan bir varlıktır. Çünkü yaratılmıştır ve yaratılmışlara özgü bir acizlik içerisindedir. Eksiklikten ve kusurdan münezzeh olan ise sadece Allah'tır. İnsanın Allah karşısında ne kadar aciz ve çaresiz bir durumda olduğunu anlayabileceği eksikliklerinden bir tanesi de unutkanlıktır.

Unutkanlık, bunu yapan kişi dünyanın en zeki insanı bile olsa, oluşmasına kesinlikle engel olamadığı bir acizliktir. İnsanların Allah'a ne kadar muhtaç olduğunu anlayabilmesi için sadece bu acizliğini düşünmesi yeterlidir. Çünkü insan bir bakıma, hafızasıyla birlikte bir anlam taşır. Nerede doğduğunu, kim olduğunu, nerede yetiştiğini, inançlarını, yaptıklarını, nasıl bir hayat yaşadığını, zevklerini, alışkanlıklarını tüm bilgiler hafızasında olduğu için bilir. Ancak ağzından çıkan cümlesinin sonunu bir anda insana unutturan Allah, tek bir anda geçmişiyle ilgili herşeyi de unutturabilir. İnsan, kendisine malik olabilmesi için Allah'ın her an hafızasında canlı tuttuğu bilgilere muhtaçtır. Allah onlardan tek bir tane bile eksiltme yaptığında insanın bu bilgiyi geri getirmek için yapacak hiçbir şeyi yoktur. İşte Kuran'da böyle bir acizlik durumunda, insanların Allah'a sığınmaları ve Allah'tan yardım dilemeleri emredilir:

... Unuttuğun zaman Rabbini zikret ve de ki: "Umulur ki, Rabbim beni bundan daha yakın bir başarıya yöneltip-iletir." (Kehf Suresi, 24)

İnsanın unuttuğu şeyi hatırlayabilmesi ve herhangi bir konuda başarı sahibi olabilmesi sadece Allah'ın dilemesiyle mümkündür. Bu nedenle insanın bu tip bir acizlik karşısında yapabileceği tek şey Allah'ın kendisini daha yakın bir başarıya iletmesini dilemektir.

ALLAH'IN RAHMETİNDEN UMUT KESMEMEK

(Benden onlara) De ki: "Ey kendi aleyhlerinde olmak üzere ölçüyü taşıran kullarım. Allah'ın rahmetinden umut kesmeyin. Şüphesiz Allah, bütün günahları bağışlar. Çünkü O, bağışlayandır, esirgeyendir." (Zümer Suresi, 53)

Ayette belirtildiği gibi insanlar zaman zaman bilerek veya bilmeyerek hatalar yapabilmektedirler. Bu konuyla ilgili ayetin hitabından da anlaşıldığı gibi burada, Allah'tan rahmet uman insanlara seslenilmektedir. Yani ayette geçen kendi aleyhlerine olmak üzere haddi aşan kimseler, Allah'a iman eden insanlardır. Bu nedenle böyle bir durum Müslümanlar için de geçerlidir.

Allah birçok ayette Müslümanların hatta çok takva sahibi olan Müslümanların da hata yapabileceğini vurgulamıştır. Bu açıklamalar inananların kalbine ferahlık verir. Aksi takdirde isteyerek veya istemeyerek herhangi bir hata yapan bir Müslüman, büyük bir sıkıntı ve vicdani baskı altına girebilirdi. Ancak Müslümanların Allah'a karşı bir kusur içinde olmama konusunda büyük bir hassasiyet içinde olduğunu bilen Allah, Kuran'da övgüyle bahsedilen peygamberlerden de örnekler vererek istisnasız her insanın büyük ya da küçük birçok hatası olabileceğine dikkat çekmiştir. Böylece ayetlerdeki bu şevklendirici ve kalp ferahlatıcı açıklamalar, Müslümanların herhangi bir hata sonrası ümitsizliğe kapılmalarını engellemiştir. Hatta Allah insanlarda hata çeşitliliğini o kadar geniş tutmuştur ki, insanların yaptıktan sonra pişmanlık duyup tevbe ettikleri istisnasız her hatanın bağışlanacağını bildirmiştir.

Ancak Kuran'daki kalp ferahlatan, insanlara umut veren türlü açıklamalara rağmen, kusurlu olmayı kabullenemeyen birçok insan da bulunmaktadır. Ayetlerde bildirilen müjdelere rağmen hata yaptıktan sonra ümitsizliğe kapılmak, üzüntü ve sıkıntı içine girmek, hatasızlık iddiasında bulunan insanlara özgü bir tavırdır. Hata yapmayı kibirinden ve büyüklenmesinden dolayı bir türlü kabullenmek istemeyen bir insan, yaptıkları nedeniyle büyük bir üzüntüye kapılır. Kolaylıkla hata

yapabilen, yanlış kararlar alabilen, yanlış davranabilen ya da yanlış konuşabilen bir varlık olduğunu kabullenmekte zorluk çeker. Kusursuzluğun ve hatasızlığın Allah'a özgü bir vasıf olduğunu düşünemez. Kendisi de kusursuz olmak ister. Ancak bunu bir türlü başaramaması ve istemeyerek de olsa birçok hatalı tavrının olması onu ümitsizliğe sürükler. Müslümanlar ise Allah'ın karşısındaki eksikliklerini ve acizliklerini kabullenmenin verdiği rahatlık içinde yaşar ve hiçbir zaman hatasızlık iddiasında bulunmazlar.

Şunu unutmamak gerekir ki insanların, çok imanlı da olsalar kusurlu ve kolaylıkla hata yapabilecekleri gibi yaratılmaları, Allah'ın kusursuzluk vasfını kavrayabilmeleri içindir. Çünkü insan kusursuzluğu ancak kusur ve eksik görerek anlayabilir. Bu nedenle kendi acizliğini görmesi, Allah'ın mükemmelliğini daha iyi anlayabilmesine sebep olacaktır.

YALAN SÖYLEMEMEK

İnsanlar karşılarındaki kişiyi kendi istedikleri doğrultuda yönlendirebilmek için sık sık yalana başvururlar. Yalanın ardında kimi zaman kişinin gururunu kurtarma telaşı, kimi zaman samimiyetsiz bir tavra zemin hazırlama kimi zaman da üstünlük elde etme arzusu vardır. Ancak sebebi ne olursa olsun yalan, Kuran'da haram kılınan fiillerdendir. Allah'ın yalanı insanlara haram kıldığı Kuran'da şöyle bildirilmiştir:

Allah sizi, yeminlerinizdeki 'rastgele söylemelerinizden, boş sözlerden' dolayı sorumlu tutmaz, ancak yeminlerinizle bağladığınız sözlerden dolayı sizi sorumlu tutar... (Maide Suresi, 89)

Yeminlerinizi koruyunuz. Allah, size ayetlerini böyle açıklar, umulur ki şükredersiniz. (Maide Suresi, 89)

Karşı tarafı bilerek ve isteyerek yanlış yönlendirmek için söylenen, doğru olmayan her söz, yalan hükmündedir. Nitekim Allah yalanda, kişinin kalbindeki niyetin önemli olduğunu belirtmektedir. Bir kişinin ağzından düşünmeden bir söz çıkabilir ya da o an için boş bulunup doğru bir söz söylemeyebilir. Bunları kasti olarak karşı tarafı yanıltarak çıkar elde etmek için söylememiş olan bir kişi, bunu hemen telafi eder. Ancak yalanda bir niyet bozukluğu vardır. Kişi karşı tarafı yanlış yönlendirerek ufak ya da büyük herhangi bir çıkar elde etme peşindedir. İşte Allah, bu tip bir niyetle söylenen herhangi bir sözden kişiyi ahirette sorumlu tutacaktır. Bu nedenle Müslümanlar aşağıdaki ayetin gereği olarak her zaman sözün doğru olanını söylemelidirler:

Ey iman edenler, Allah'tan sakının ve sözü doğru söyleyin. (Ahzap Suresi, 70)

Bir Müslüman boş bulunduğu bir anda ağzından aslı olmayan bir söz çıksa bile bunu hemen telafi eder. Ancak ahirette hesabını veremeyeceği şekilde bir insanı kasti olarak yanıltmaya kesinlikle yanaşmaz. Çünkü bu, hem ahirette hem de dünyada bir kınanma konusudur.

Mübarek Peygamber Efendimiz (sav) de hadislerinde yalandan sakınmakla ilgili olarak şöyle buyurmuşlardır:

"Kıyamet günü Allah Katında mahlukların en sevimsizleri yalancılar, kibirliler ve kardeşlerine karşı sinelerinde amansız kin besleyenler olacak ..." (İmam Gazali, İhya'u Ulum'id-din, 3. Cilt, s.355)

"Siz doğruluğa devam ediniz, çünkü doğruluk muhakkak sahibini hayırlara eriştirir. İyilikler de cennete hidayet eder, götürür. Doğruluğa devam ettikçe ve doğruyu aradıkça Allah Teala'nın indinde sıddik olarak yazılır. Yalandan sakınınız, muhakkak yalan insanı fücura götürür, fücur ise ateşe yani cehenneme götürür, kul yalana devam ettikçe ve yalanı aradıkça indi İlahi'de yalancı yazılır." (Mehmed Zahid Kotku, Hadislerle Nasihatlar, Cilt 1, s.279; Buhari ve Müslim'den)

SÖZÜNE İTİMAT EDİLMEYECEK KİŞİLERE GÜVENMEMEK

Doğruyu bulabilmek için, kişinin kendi aklının, bilgisinin veya tecrübelerinin yetersiz kaldığı durumlarda, bir başkasının öğüdüyle hareket etmesi Kuran'da tavsiye edilen bir ahlaktır. İnsanlar çoğu zaman, hata yapacaklarını düşündükleri konularda, doğru olanı bulabilmek ve yanlış bir tavır içerisine girmemek için karşılarındaki kişilere danışırlar. Yani öğüt almada amaç doğruyu bulabilmektir.

Ancak her insan, her olay karşısında doğru olan seçeneği bulabilecek bir akla ve şuura sahip değildir. En azından doğru olanı görebilse bile kendi çıkarlarını gözardı ederek bu doğruyu karşı tarafa açıklama ahlakına sahip değildir. Bu nedenle yol göstermesi için fikir danışılacak kişilerde, belirli özelliklerin olması gerekmektedir. Bu özelliklerin başında bu insanın Allah'a iman ediyor olması gelir. Çünkü bir insanın doğruyu hemen teşhis edebilmesi ve kendi menfaatlerinin aleyhine bile olsa bunu karşı tarafa açıklaması ancak vicdanını kullanmasıyla olur. Bir insanın vicdanını hiçbir engel tanımadan kullanmasını sağlayan tek güç de Allah korkusu ve Allah sevgisidir.

Ahlakında bozukluk olan yani vicdanını kullanmayan bir insan, ne kendisi doğruyu görebilme gücüne sahip olabilir ne de karşısındaki insanı doğruya

yönlendirebilme meziyetine. Dolayısıyla insanların fikir danışacağı ve verdiği fikre itimat edeceği kişileri iyi seçmesi gerekmektedir. Bu nedenle Allah Kuran'da, insanlara bu konuda yol gösterecek çok ayrıntılı açıklamalarda bulunmuştur. Ayetlerde fikrine itimat edilmemesi gereken kişilerin ahlak özellikleri bildirilmiş ve bu kişilerin gösterdiği yola tabi olmak yasaklanmıştır. Ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

Şunların hiçbirine itaat etme: Yemin edip duran, aşağılık, alabildiğine ayıplayıp kötüleyen, söz getirip götüren (gizlilik içinde söz ve haber taşıyan), Hayrı engelleyip sürdüren, saldırgan, olabildiğince günahkar, Zorba-saygısız, sonra da kulağı kesik; Mal (servet) ve çocuklar sahibi oldu diye, Kendisine ayetlerimiz okunduğu zaman: "(Bunlar) Eskilerin uydurma masallarıdır" diyen.. (Kalem Suresi, 10-15)

Ayrıca başka bir ayette de sözü dinlenmemesi gereken kişilerin özelliklerinden iki tanesine dikkat çekilmiştir.

Öyleyse, Rabbinin hükmüne sabır göster. Onlardan günahkar veya nankör olana itaat etme. (İnsan Suresi, 24)

Ayetler çok açık ve anlaşılır bir şekilde kimlerin sözlerine itimat edilmemesi yani gösterdiği yola, öğüdüne güvenilmemesi gerektiğini sıralamaktadır. Bu açıklamaya göre bir Müslüman kendisine maddi ya da manevi bir tavsiyede bulunan yalancı, dedikoducu, saldırgan, tartışmacı, Allah'ın sınırlarını rahatlıkla çiğneyebilen, sinsi veya alaycı bir insanın tavsiyeleri doğrultusunda hareket etmemelidir.

İBADETTE KARARLI OLMAK

Göklerin, yerin ve her ikisi arasındakilerin Rabbidir; şu halde O'na ibadet et ve O'na ibadette kararlı ol. Hiç O'nun adaşı olan birini biliyor musun? (Meryem Suresi, 65)

"Kararlılık", bir konuda sebat göstermek, sonuca ulaşmada hiçbir engel tanımamak ve azimle gayret ederek her ne olursa olsun yapılması gerekenleri yerine getirmek anlamına gelir. Yukarıdaki ayette geçen kararlılık kelimesi de bu anlamda kullanılmıştır. Allah Müslümanlardan sadece ibadet etmelerini değil, aynı zamanda ibadette kararlı olmalarını istemektedir.

Ancak insanlar ibadette kararlı olmayı çok kısıtlı değerlendirirler. Çünkü ibadet kelimesinin sadece namaz, oruç, hac, zekat gibi kişinin üzerine farz olan hükümler anlamına geldiğini zannederler. Halbuki ibadet, kulluk anlamına gelir. Yani insanların kul olarak Allah için yaptıkları her eylem, konuşma, hal ve tavır birer ibadettir. Namaz bir insan için nasıl önemli ve farz olan bir ibadetse, aynı şekilde öfkeyi yenmek, güzel söz söylemek, insanları uyarıp korkutmak, zanda bulunmamak ya da tartışmacı olmamak da bir ibadettir. Bu nedenle Allah'ın "ibadette kararlı ol" emri hem fiili ibadetler hem de ahlak için geçerlidir.

Ancak ayetlerde Müslümanlara dinlerinde kararlı olmaları emri verilirken, dikkat çekilen bir nokta daha olmuştur. Bu da Müslümanların kararlılığının deneneceğine dair yapılan açıklamalardır. Ayetler geçmişte yaşayan Müslümanların ve peygamberlerin hayatlarından kesitler sunarken, sık sık onların imanlarının ve kararlılıklarının denendiği olaylardan örnekler verir. Çünkü bu tip zamanlar, Müslümanların Allah'a olan bağlılıklarını ve sadakatlerini ispat edecekleri değerli fırsatlardır.

Allah Müslümanların dinlerine olan bağlılıklarının denendiği zamanlara dair en çok, inkarcıların sözlü ya da fiili saldırı anlarını örnek verir. Ya da Müslümanlara iftira atıldığı, insanların topluca yüz çevirdiği, bir hastalık dokunduğu, açlık, susuzluk, yorgunluk olduğu, zor ve tehlikeli bir durumla karşı karşıya kalındığı ve özellikle kişinin canının risk altına girdiği anlar örnek olarak verilir. Bu tip durumlar Müslümanların kendi dinlerini yaşamada ve yaşatmada sebat edeceği durumlardır.

Bir de Allah'ın büyük bir bolluk, sağlık, dinçlik, zenginlik veya iktidar verdiği durumlar vardır ki, bu zamanlar da kişinin gevşekliğe düşmeyeceği ve din ahlakını yaşamadaki kararlılığını göstereceği çok değerli zamanlardır. Yani Müslümanlar hem zorluk hem de kolaylıkla denenirler. Her iki durum da Müslümanların tavırlarında olumsuz bir değişikliğe yol açmaz.

İNSANLARI UYARMAK

Cahiliye toplumunun temel hayat felsefesi, kişinin sadece kendisine karşı sorumlu olduğu düşüncesine dayalıdır. Bu düşünceye göre insanlar kendilerini en iyi şartlarda yaşatmakla, en rahat ortamı sağlamakla yükümlüdür. Ancak diğer insanların hayatına karşı maddi manevi hiçbir sorumlulukları yoktur. Bu nedenle insanların bir çoğu dinlerini sadece kendi başlarına yaşamakla sorumlu olduklarını ve diğer insanlara din ahlakını anlatmak gibi bir sorumluluk taşımadıklarını zannederler. Halbuki Kuran'a baktığımızda bunun tam tersi bir anlayışla karşılaşırız.

Müslümanın en büyük sorumluluklarından biri etrafındaki insanlara İslam ahlakını anlatmak ve onları da Allah'a iman etmeye teşvik etmektir. Kuran'da Müslümanların insanları uyarmasıyla ilgili çok kesin ve açık hükümler yer almaktadır. Bunlardan bir tanesi Müddessir Suresi'nin 1. ve 2. ayetlerinde bildirilmiştir:

Ey bürünüp örtünen, kalk (ve) bundan böyle uyar. (Müddessir Suresi, 1-2)

Müslümanlar dinlerini kendileri yaşadıkları gibi aynı zamanda çevrelerindeki kişileri de teşvik etmekle sorumludurlar. Hatta Kuran'da Müslümanların bütün hayatlarını tebliğ yani dinlerini anlatma üzerine bina etmelerini gerektiği bildirilir. Müslümanlar işlerini, yerleşim bölgelerini, eğlencelerini, yaşam biçimlerini bu sorumluluklarına göre ayarlarlar. Bir Müslüman için, Allah'ın varlığının bütün insanlar tarafından bilinmesi, kavranması, bütün insanların cehennemin nasıl bir yer olduğundan ve hesap günü sorguya çekileceğinden haberdar olması kendi ticaretinden, eğlencesinden ya da rahatından çok daha önemlidir. Cehennemdeki azabın şiddetini ve Allah'ın kudretini çok iyi bilen Müslümanlar, insanların din ahlakını yaşamadıkları takdirde nasıl bir sona doğru yaklaşmakta olduklarını muhakkak öğrenmeleri için ellerinden gelen çabayı gösterirler. Gerekirse işlerinden, gerekirse evlerinden ya da mülklerinden vazgeçerek insanları uyarmaya ve Allah'ın bu emrini yerine getirmeye devam ederler. Allah'ın müminlere olan bu emri bir başka ayette de şöyle ifade edilmiştir:

İş(in) hükme bağlanıp biteceği, hasret gününe karşı onları uyar; onlar bir gaflet içindedirler ve onlar inanmıyorlar. (Meryem Suresi, 39)

EVRİM YANILGISI

Darwinizm, yani evrim teorisi, yaratılış gerçeğini reddetmek amacıyla ortaya atılmış, ancak başarılı olamamış bilim dışı bir **safsatadan** başka bir şey değildir. Canlılığın, cansız maddelerden tesadüfen oluştuğunu iddia eden bu teori, evrende ve canlılarda mucizevi bir düzen bulunduğunun bilim tarafından ispat edilmesiyle çürümüştür. Böylece Allah'ın tüm evreni ve canlıları yaratmış olduğu gerçeği, bilim tarafından da kanıtlanmıştır. Bugün evrim teorisini ayakta tutmak için dünya çapında yürütülen propaganda, sadece bilimsel gerçeklerin çarpıtılmasına, taraflı yorumlanmasına, bilim görüntüsü altında söylenen yalanlara ve yapılan sahtekarlıklara dayalıdır.

Ancak bu propaganda gerçeği gizleyememektedir. Evrim teorisinin bilim tarihindeki en büyük yanılgı olduğu, son 20-30 yıldır bilim dünyasında giderek daha yüksek sesle dile getirilmektedir. Özellikle 1980'lerden sonra yapılan araştırmalar, Darwinist iddiaların tamamen yanlış olduğunu ortaya koymuş ve bu gerçek pek çok bilim adamı tarafından dile getirilmiştir. Özellikle ABD'de, biyoloji, biyokimya, paleontoloji gibi farklı alanlardan gelen çok sayıda bilim adamı, Darwinizm'in geçersizliğini görmekte, canlıların kökenini artık yaratılış gerçeğiyle açıklamaktadırlar.

Evrim teorisinin çöküşünü ve yaratılışın delillerini diğer pek çok çalışmamızda bütün bilimsel detaylarıyla ele aldık ve almaya devam ediyoruz. Ancak konuyu, taşıdığı büyük önem nedeniyle, burada da özetlemekte yarar vardır.

Darwin'i Yıkan Zorluklar

Evrim teorisi, tarihi eski Yunan'a kadar uzanan bir öğreti olmasına karşın, kapsamlı olarak 19. yüzyılda ortaya atıldı. Teoriyi bilim dünyasının gündemine sokan en önemli gelişme, Charles Darwin'in 1859 yılında yayınlanan Türlerin Kökeni adlı kitabıydı. Darwin bu kitapta dünya üzerindeki farklı canlı türlerini Allah'ın ayrı ayrı yarattığı gerçeğine karşı çıkıyordu. Darwin'e göre, tüm türler ortak bir atadan geliyorlardı ve zaman içinde küçük değişimlerle farklılaşmışlardı.

Darwin'in teorisi, hiçbir somut bilimsel bulguya dayanmıyordu; kendisinin de kabul ettiği gibi sadece bir "mantık yürütme" idi. Hatta Darwin'in kitabındaki "Teorinin Zorlukları" başlıklı uzun bölümde itiraf ettiği gibi, teori pek çok önemli soru karşısında açık veriyordu.

Darwin, teorisinin önündeki zorlukların gelişen bilim tarafından aşılacağını, yeni bilimsel bulguların teorisini güçlendireceğini umuyordu. Bunu kitabında sık sık belirtmişti. Ancak gelişen bilim, Darwin'in umutlarının tam aksine, teorinin temel iddialarını birer birer dayanaksız bırakmıştır.

Darwinizm'in bilim karşısındaki yenilgisi, üç temel başlıkta incelenebilir:

1) Teori, hayatın yeryüzünde ilk kez nasıl ortaya çıktığını asla açıklayamamaktadır.

2) Teorinin öne sürdüğü "evrim mekanizmaları"nın, gerçekte evrimleştirici bir etkiye sahip olduğunu gösteren hiçbir bilimsel bulgu yoktur.

3) Fosil kayıtları, evrim teorisinin öngörülerinin tam aksine bir tablo ortaya koymaktadır.

Bu bölümde, bu üç temel başlığı ana hatları ile inceleyeceğiz.

Aşılamayan İlk Basamak: Hayatın Kökeni

Evrim teorisi, tüm canlı türlerinin, bundan yaklaşık 3.8 milyar yıl önce ilkel dünyada ortaya çıkan tek bir canlı hücreden geldiklerini iddia etmektedir. Tek bir hücrenin nasıl olup da milyonlarca kompleks canlı türünü oluşturduğu ve eğer gerçekten bu tür bir evrim gerçekleşmişse neden bunun izlerinin fosil kayıtlarında bulunamadığı, teorinin açıklayamadığı sorulardandır. Ancak tüm bunlardan önce, iddia edilen evrim sürecinin ilk basamağı üzerinde durmak gerekir. Sözü edilen o "ilk hücre" nasıl ortaya çıkmıştır?

Evrim teorisi, yaratılışı reddettiği, hiçbir doğaüstü müdahaleyi kabul etmediği için, o "ilk hücre"nin, hiçbir tasarım, plan ve düzenleme olmadan, doğa kanunları içinde rastlantısal olarak meydana geldiğini iddia eder. Yani teoriye göre, cansız madde tesadüfler sonucunda ortaya canlı bir hücre çıkarmış olmalıdır. Ancak bu, bilinen en temel biyoloji kanunlarına aykırı bir iddiadır.

"Hayat Hayattan Gelir"

Darwin, kitabında hayatın kökeni konusundan hiç söz etmemişti. Çünkü onun dönemindeki ilkel bilim anlayışı, canlıların çok basit bir yapıya sahip olduklarını varsayıyordu. Ortaçağ'dan beri inanılan "spontane jenerasyon" adlı teoriye göre, cansız maddelerin tesadüfen biraraya gelip, canlı bir varlık oluşturabileceklerine inanılıyordu. Bu dönemde böceklerin yemek artıklarından, farelerin de buğdaydan oluştuğu yaygın bir düşünceydi. Bunu ispatlamak için de ilginç deneyler yapılmıştı. Kirli bir paçavranın üzerine biraz buğday konmuş ve biraz beklendiğinde bu karışımdan farelerin oluşacağı sanılmıştı.

Etlerin kurtlanması da hayatın cansız maddelerden türeyebildiğine bir delil sayılıyordu. Oysa daha sonra anlaşılacaktı ki, etlerin üzerindeki kurtlar kendiliklerinden oluşmuyorlar, sineklerin getirip bıraktıkları gözle görülmeyen larvalardan çıkıyorlardı.

Darwin'in Türlerin Kökeni adlı kitabını yazdığı dönemde ise, bakterilerin cansız maddeden oluşabildikleri inancı, bilim dünyasında yaygın bir kabul görüyordu.

Oysa Darwin'in kitabının yayınlanmasından beş yıl sonra, ünlü Fransız biyolog Louis Pasteur, evrime temel oluşturan bu inancı kesin olarak çürüttü. Pasteur yaptığı uzun çalışma ve deneyler sonucunda vardığı sonucu şöyle özetlemişti:

"Cansız maddelerin hayat oluşturabileceği iddiası artık kesin olarak tarihe gömülmüştür." (Sidney Fox, Klaus Dose, Molecular Evolution and The Origin of Life, New York: Marcel Dekker, 1977, s. 2)

Evrim teorisinin savunucuları, Pasteur'ün bulgularına karşı uzun süre direndiler. Ancak gelişen bilim, canlı hücresinin karmaşık yapısını ortaya

çıkardıkça, hayatın kendiliğinden oluşabileceği iddiasının geçersizliği daha da açık hale geldi.

20. Yüzyıldaki Sonuçsuz Çabalar

20. yüzyılda hayatın kökeni konusunu ele alan ilk evrimci, ünlü Rus biyolog Alexander Oparin oldu. Oparin, 1930'lu yıllarda ortaya attığı birtakım tezlerle, canlı hücresinin tesadüfen meydana gelebileceğini ispat etmeye çalıştı. Ancak bu çalışmalar başarısızlıkla sonuçlanacak ve Oparin şu itirafı yapmak zorunda kalacaktı:

"Maalesef hücrenin kökeni, evrim teorisinin tümünü içine alan en karanlık noktayı oluşturmaktadır." (Alexander I. Oparin, Origin of Life, (1936) New York, Dover Publications, 1953 (Reprint), s.196)

Oparin'in yolunu izleyen evrimciler, hayatın kökeni konusunu çözüme kavuşturacak deneyler yapmaya çalıştılar. Bu deneylerin en ünlüsü, Amerikalı kimyacı Stanley Miller tarafından 1953 yılında düzenlendi. Miller, ilkel dünya atmosferinde olduğunu iddia ettiği gazları bir deney düzeneğinde birleştirerek ve bu karışıma enerji ekleyerek, proteinlerin yapısında kullanılan birkaç organik molekül (aminoasit) sentezledi.

O yıllarda evrim adına önemli bir aşama gibi tanıtılan bu deneyin geçerli olmadığı ve deneyde kullanılan atmosferin gerçek dünya koşullarından çok farklı olduğu, ilerleyen yıllarda ortaya çıkacaktı. ("New Evidence on Evolution of Early Atmosphere and Life", Bulletin of the American Meteorological Society, c. 63, Kasım 1982, s. 1328-1330)

Uzun süren bir sessizlikten sonra Miller'in kendisi de kullandığı atmosfer ortamının gerçekçi olmadığını itiraf etti. (Stanley Miller, Molecular Evolution of Life: Current Status of the Prebiotic Synthesis of Small Molecules, 1986, s. 7)

Hayatın kökeni sorununu açıklamak için 20. yüzyıl boyunca yürütülen tüm evrimci çabalar hep başarısızlıkla sonuçlandı. San Diego Scripps Enstitüsü'nden ünlü jeokimyacı Jeffrey Bada, evrimci Earth dergisinde 1998 yılında yayınlanan bir makalede bu gerçeği şöyle kabul eder:

Bugün, 20. yüzyılı geride bırakırken, hala, 20. yüzyıla girdiğimizde sahip olduğumuz en büyük çözülmemiş problemle karşı karşıyayız: Hayat yeryüzünde nasıl başladı? (Jeffrey Bada, Earth, Şubat 1998, s. 40)

Hayatın Kompleks Yapısı

Evrim teorisinin hayatın kökeni konusunda bu denli büyük bir açmaza girmesinin başlıca nedeni, en basit sanılan canlı yapıların bile inanılmaz derecede karmaşık yapılara sahip olmasıdır. Canlı hücresi, insanoğlunun yaptığı bütün teknolojik ürünlerden daha karmaşıktır. Öyle ki bugün dünyanın en gelişmiş

laboratuvarlarında bile cansız maddeler biraraya getirilerek canlı bir hücre üretilememektedir.

Bir hücrenin meydana gelmesi için gereken şartlar, asla rastlantılarla açıklanamayacak kadar fazladır. Hücrenin en temel yapı taşı olan proteinlerin rastlantısal olarak sentezlenme ihtimali; 500 aminoasitlik ortalama bir protein için, 10950'de 1'dir. Ancak matematikte 1050'de 1'den küçük olasılıklar pratik olarak "imkansız" sayılır. Hücrenin çekirdeğinde yer alan ve genetik bilgiyi saklayan DNA molekülü ise, inanılmaz bir bilgi bankasıdır. İnsan DNA'sının içerdiği bilginin, eğer kağıda dökülmeye kalkılsa, 500'er sayfadan oluşan 900 ciltlik bir kütüphane oluşturacağı hesaplanmaktadır.

Bu noktada çok ilginç bir ikilem daha vardır: DNA, yalnız birtakım özelleşmiş proteinlerin (enzimlerin) yardımı ile eşlenebilir. Ama bu enzimlerin sentezi de ancak DNA'daki bilgiler doğrultusunda gerçekleşir. Birbirine bağımlı olduklarından, eşlemenin meydana gelebilmesi için ikisinin de aynı anda var olmaları gerekir. Bu ise, hayatın kendiliğinden oluştuğu senaryosunu çıkmaza sokmaktadır. San Diego California Üniversitesi'nden ünlü evrimci Prof. Leslie Orgel, Scientific American dergisinin Ekim 1994 tarihli sayısında bu gerçeği şöyle itiraf eder:

Son derece kompleks yapılara sahip olan proteinlerin ve nükleik asitlerin (RNA ve DNA) aynı yerde ve aynı zamanda rastlantısal olarak oluşmaları aşırı derecede ihtimal dışıdır. Ama bunların birisi olmadan diğerini elde etmek de mümkün değildir. Dolayısıyla insan, yaşamın kimyasal yollarla ortaya çıkmasının asla mümkün olmadığı sonucuna varmak zorunda kalmaktadır. (Leslie E. Orgel, The Origin of Life on Earth, Scientific American, c. 271, Ekim 1994, s. 78)

Kuşkusuz eğer hayatın doğal etkenlerle ortaya çıkması imkansız ise, bu durumda hayatın doğaüstü bir biçimde "yaratıldığını" kabul etmek gerekir. Bu gerçek, en temel amacı yaratılışı reddetmek olan evrim teorisini açıkça geçersiz kılmaktadır.

Evrimin Hayali Mekanizmaları

Darwin'in teorisini geçersiz kılan ikinci büyük nokta, teorinin "evrim mekanizmaları" olarak öne sürdüğü iki kavramın da gerçekte hiçbir evrimleştirici güce sahip olmadığının anlaşılmış olmasıdır.

Darwin, ortaya attığı evrim iddiasını tamamen "doğal seleksiyon" mekanizmasına bağlamıştı. Bu mekanizmaya verdiği önem, kitabının isminden de açıkça anlaşılıyordu: Türlerin Kökeni, Doğal Seleksiyon Yoluyla...

Doğal seleksiyon, doğal seçme demektir. Doğadaki yaşam mücadelesi içinde, doğal şartlara uygun ve güçlü canlıların hayatta kalacağı düşüncesine dayanır. Örneğin yırtıcı hayvanlar tarafından tehdit edilen bir geyik sürüsünde, daha hızlı koşabilen geyikler hayatta kalacaktır. Böylece geyik sürüsü, hızlı ve güçlü

bireylerden oluşacaktır. Ama elbette bu mekanizma, geyikleri evrimleştirmez, onları başka bir canlı türüne, örneğin atlara dönüştürmez.

Dolayısıyla doğal seleksiyon mekanizması hiçbir evrimleştirici güce sahip değildir. Darwin de bu gerçeğin farkındaydı ve Türlerin Kökeni adlı kitabında "Faydalı değişiklikler oluşmadığı sürece doğal seleksiyon hiçbir şey yapamaz" demek zorunda kalmıştı. (Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 189)

Lamarck'ın Etkisi

Peki bu "faydalı değişiklikler" nasıl oluşabilirdi? Darwin, kendi döneminin ilkel bilim anlayışı içinde, bu soruyu Lamarck'a dayanarak cevaplamaya çalışmıştı. Darwin'den önce yaşamış olan Fransız biyolog Lamarck'a göre, canlılar yaşamları sırasında geçirdikleri fiziksel değişiklikleri sonraki nesle aktarıyorlar, nesilden nesile biriken bu özellikler sonucunda yeni türler ortaya çıkıyordu. Örneğin Lamarck'a göre zürafalar ceylanlardan türemişlerdi, yüksek ağaçların yapraklarını yemek için çabalarken nesilden nesile boyunları uzamıştı.

Darwin de benzeri örnekler vermiş, örneğin Türlerin Kökeni adlı kitabında, yiyecek bulmak için suya giren bazı ayıların zamanla balinalara dönüştüğünü iddia etmişti. (Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 184)

Ama Mendel'in keşfettiği ve 20.yüzyılda gelişen genetik bilimiyle kesinleşen kalıtım kanunları, kazanılmış özelliklerin sonraki nesillere aktarılması efsanesini kesin olarak yıktı. Böylece doğal seleksiyon "tek başına" ve dolayısıyla tümüyle etkisiz bir mekanizma olarak kalmış oluyordu.

Neo-Darwinizm ve Mutasyonlar

Darwinistler ise bu duruma bir çözüm bulabilmek için 1930'ların sonlarında, "Modern Sentetik Teori"yi ya da daha yaygın ismiyle neo-Darwinizm'i ortaya attılar. Neo-Darwinizm, doğal seleksiyonun yanına "faydalı değişiklik sebebi" olarak mutasyonları, yani canlıların genlerinde radyasyon gibi dış etkiler ya da kopyalama hataları sonucunda oluşan bozulmaları ekledi.

Bugün de hala dünyada evrim adına geçerliliğini koruyan model neo-Darwinizm'dir. Teori, yeryüzünde bulunan milyonlarca canlı türünün, bu canlıların, kulak, göz, akciğer, kanat gibi sayısız kompleks organlarının "mutasyonlara", yani genetik bozukluklara dayalı bir süreç sonucunda oluştuğunu iddia etmektedir. Ama teoriyi çaresiz bırakan açık bir bilimsel gerçek vardır: Mutasyonlar canlıları geliştirmezler, aksine her zaman için canlılara zarar verirler.

Bunun nedeni çok basittir: DNA çok kompleks bir düzene sahiptir. Bu molekül üzerinde oluşan herhangi rasgele bir etki ancak zarar verir. Amerikalı genetikçi B. G. Ranganathan bunu şöyle açıklar:

Mutasyonlar küçük, rasgele ve zararlıdırlar. Çok ender olarak meydana gelirler ve en iyi ihtimalle etkisizdirler. Bu üç özellik, mutasyonların evrimsel bir gelişme meydana getiremeyeceğini gösterir. Zaten yüksek derecede özelleşmiş bir organizmada meydana gelebilecek rastlantısal bir değişim, ya etkisiz olacaktır ya da zararlı. Bir kol saatinde meydana gelecek rasgele bir değişim kol saatini geliştirmeyecektir. Ona büyük ihtimalle zarar verecek veya en iyi ihtimalle etkisiz olacaktır. Bir deprem bir şehri geliştirmez, ona yıkım getirir. (B. G. Ranganathan, Origins?, Pennsylvania: The Banner Of Truth Trust, 1988.)

Nitekim bugüne kadar hiçbir yararlı, yani genetik bilgiyi geliştiren mutasyon örneği gözlemlenmedi. Tüm mutasyonların zararlı olduğu görüldü. Anlaşıldı ki, evrim teorisinin "evrim mekanizması" olarak gösterdiği mutasyonlar, gerçekte canlıları sadece tahrip eden, sakat bırakan genetik olaylardır. (İnsanlarda mutasyonun en sık görülen etkisi de kanserdir.) Elbette tahrip edici bir mekanizma "evrim mekanizması" olamaz. Doğal seleksiyon ise, Darwin'in de kabul ettiği gibi, "tek başına hiçbir şey yapamaz." Bu gerçek bizlere doğada hiçbir "evrim mekanizması" olmadığını göstermektedir. Evrim mekanizması olmadığına göre de, evrim denen hayali süreç yaşanmış olamaz.

Fosil Kayıtları: Ara Formlardan Eser Yok

Evrim teorisinin iddia ettiği senaryonun yaşanmamış olduğunun en açık göstergesi ise fosil kayıtlarıdır.

Evrim teorisine göre bütün canlılar birbirlerinden türemişlerdir. Önceden var olan bir canlı türü, zamanla bir diğerine dönüşmüş ve bütün türler bu şekilde

ortaya çıkmışlardır. Teoriye göre bu dönüşüm yüz milyonlarca yıl süren uzun bir zaman dilimini kapsamış ve kademe kademe ilerlemiştir.

Bu durumda, iddia edilen uzun dönüşüm süreci içinde sayısız "ara türler"in oluşmuş ve yaşamış olmaları gerekir.

Örneğin geçmişte, balık özelliklerini taşımalarına rağmen, bir yandan da bazı sürüngen özellikleri kazanmış olan yarı balık-yarı sürüngen canlılar yaşamış olmalıdır. Ya da sürüngen özelliklerini taşırken, bir yandan da bazı kuş özellikleri kazanmış sürüngen-kuşlar ortaya çıkmış olmalıdır. Bunlar, bir geçiş sürecinde oldukları için de, sakat, eksik, kusurlu canlılar olmalıdır. Evrimciler geçmişte yaşamış olduklarına inandıkları bu teorik yaratıklara "ara-geçiş formu" adını verirler.

Eğer gerçekten bu tür canlılar geçmişte yaşamışlarsa bunların sayılarının ve çeşitlerinin milyonlarca hatta milyarlarca olması gerekir. Ve bu ucube canlıların kalıntılarına mutlaka fosil kayıtlarında rastlanması gerekir. Darwin, Türlerin Kökeni'nde bunu şöyle açıklamıştır:

Eğer teorim doğruysa, türleri birbirine bağlayan sayısız ara-geçiş çeşitleri mutlaka yaşamış olmalıdır... Bunların yaşamış olduklarının kanıtları da sadece fosil kalıntıları arasında bulunabilir. (Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 179)

Darwin'in Yıkılan Umutları

Ancak 19. yüzyılın ortasından bu yana dünyanın dört bir yanında hummalı fosil araştırmaları yapıldığı halde bu ara geçiş formlarına rastlanamamıştır. Yapılan kazılarda ve araştırmalarda elde edilen bütün bulgular, evrimcilerin beklediklerinin aksine, canlıların yeryüzünde birdenbire, eksiksiz ve kusursuz bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermiştir.

Ünlü İngiliz paleontolog (fosil bilimci) Derek W. Ager, bir evrimci olmasına karşın bu gerçeği şöyle itiraf eder:

Sorunumuz şudur: Fosil kayıtlarını detaylı olarak incelediğimizde, türler ya da sınıflar seviyesinde olsun, sürekli olarak aynı gerçekle karşılaşırız; kademeli evrimle gelişen değil, aniden yeryüzünde oluşan gruplar görürüz. (Derek A. Ager, "The Nature of the Fossil Record", Proceedings of the British Geological Association, c. 87, 1976, s. 133)

Yani fosil kayıtlarında, tüm canlı türleri, aralarında hiçbir geçiş formu olmadan eksiksiz biçimleriyle aniden ortaya çıkmaktadırlar. Bu, Darwin'in öngörülerinin tam aksidir. Dahası, bu canlı türlerinin yaratıldıklarını gösteren çok güçlü bir delildir. Çünkü bir canlı türünün, kendisinden evrimleştiği hiçbir atası olmadan, bir anda ve kusursuz olarak ortaya çıkmasının tek açıklaması, o türün yaratılmış olmasıdır. Bu gerçek, ünlü evrimci Biyolog Douglas Futuyma tarafından da kabul edilir:

Yaratılış ve evrim, yaşayan canlıların kökeni hakkında yapılabilecek yegane iki açıklamadır. Canlılar dünya üzerinde ya tamamen mükemmel ve eksiksiz bir biçimde ortaya çıkmışlardır ya da böyle olmamıştır. Eğer böyle olmadıysa, bir değişim süreci sayesinde kendilerinden önce var olan bazı canlı türlerinden evrimleşerek meydana gelmiş olmalıdırlar. Ama eğer eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıkmışlarsa, o halde sonsuz güç sahibi bir akıl tarafından yaratılmış olmaları gerekir. (Douglas J. Futuyma, Science on Trial, New York: Pantheon Books, 1983. s. 197)

Fosiller ise, canlıların yeryüzünde eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermektedir. Yani "türlerin kökeni", Darwin'in sandığının aksine, evrim değil yaratılıştır.

İnsanın Evrimi Masalı

Evrim teorisini savunanların en çok gündeme getirdikleri konu, insanın kökeni konusudur. Bu konudaki Darwinist iddia, bugün yaşayan modern insanın maymunsu birtakım yaratıklardan geldiğini varsayar. 4-5 milyon yıl önce başladığı varsayılan bu süreçte, modern insan ile ataları arasında bazı "ara form"ların yaşadığı iddia edilir. Gerçekte tümüyle hayali olan bu senaryoda dört temel "kategori" sayılır:

1- Australopithecus

2- Homo habilis

3- Homo erectus

4- Homo sapiens

Evrimciler, insanların sözde ilk maymunsu atalarına "güney maymunu" anlamına gelen "Australopithecus" ismini verirler. Bu canlılar gerçekte soyu tükenmiş bir maymun türünden başka bir şey değildir. Lord Solly Zuckerman ve Prof. Charles Oxnard gibi İngiltere ve ABD'den dünyaca ünlü iki anatomistin Australopithecus örnekleri üzerinde yaptıkları çok geniş kapsamlı çalışmalar, bu canlıların sadece soyu tükenmiş bir maymun türüne ait olduklarını ve insanlarla hiçbir benzerlik taşımadıklarını göstermiştir. (Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 75-94; Charles E. Oxnard, "The Place of Australopithecines in Human Evolution: Grounds for Doubt", Nature, c. 258, s. 389)

Evrimciler insan evriminin bir sonraki safhasını da, "homo" yani insan olarak sınıflandırırlar. İddiaya göre homo serisindeki canlılar, Australopithecuslar'dan daha gelişmişlerdir. Evrimciler, bu farklı canlılara ait fosilleri ardı ardına dizerek hayali bir evrim şeması oluştururlar. Bu şema hayalidir, çünkü gerçekte bu farklı sınıfların arasında evrimsel bir ilişki olduğu asla ispatlanamamıştır. Evrim teorisinin 20. yüzyıldaki en önemli savunucularından biri olan Ernst Mayr, "Homo

sapiens'e uzanan zincir gerçekte kayıptır" diyerek bunu kabul eder. (J. Rennie, "Darwin's Current Bulldog: Ernst Mayr", Scientific American, Aralık 1992)

Evrimciler "Australopithecus > Homo habilis > Homo erectus > Homo sapiens" sıralamasını yazarken, bu türlerin her birinin, bir sonrakinin atası olduğu izlenimini verirler. Oysa paleoantropologların son bulguları, Australopithecus, Homo habilis ve Homo erectus'un dünya'nın farklı bölgelerinde aynı dönemlerde yaşadıklarını göstermektedir. (Alan Walker, Science, c. 207, 1980, s. 1103; A. J. Kelso, Physical Antropology, 1. baskı, New York: J. B. Lipincott Co., 1970, s. 221; M. D. Leakey, Olduvai Gorge, c. 3, Cambridge: Cambridge University Press, 1971, s. 272)

Dahası Homo erectus sınıflamasına ait insanların bir bölümü çok modern zamanlara kadar yaşamışlar, Homo sapiens neandertalensis ve Homo sapiens sapiens (modern insan) ile aynı ortamda yan yana bulunmuşlardır. (Time, Kasım 1996)

Bu ise elbette bu sınıfların birbirlerinin ataları oldukları iddiasının geçersizliğini açıkça ortaya koymaktadır. Harvard Üniversitesi paleontologlarından Stephen Jay Gould, kendisi de bir evrimci olmasına karşın, Darwinist teorinin içine girdiği bu çıkmazı şöyle açıklar:

Eğer birbiri ile paralel bir biçimde yaşayan üç farklı hominid (insanımsı) çizgisi varsa, o halde bizim soy ağacımıza ne oldu? Açıktır ki, bunların biri diğerinden gelmiş olamaz. Dahası, biri diğeriyle karşılaştırıldığında evrimsel bir gelişme trendi göstermemektedirler. (S. J. Gould, Natural History, c. 85, 1976, s. 30)

Kısacası, medyada ya da ders kitaplarında yer alan hayali birtakım "yarı maymun, yarı insan" canlıların çizimleriyle, yani sırf propaganda yoluyla ayakta tutulmaya çalışılan insanın evrimi senaryosu, hiçbir bilimsel temeli olmayan bir masaldan ibarettir.

Bu konuyu uzun yıllar inceleyen, özellikle Australopithecus fosilleri üzerinde 15 yıl araştırma yapan İngiltere'nin en ünlü ve saygın bilim adamlarından Lord Solly Zuckerman, bir evrimci olmasına rağmen, ortada maymunsu canlılardan insana uzanan gerçek bir soy ağacı olmadığı sonucuna varmıştır.

Zuckerman bir de ilginç bir "bilim skalası" yapmıştır. Bilimsel olarak kabul ettiği bilgi dallarından, bilim dışı olarak kabul ettiği bilgi dallarına kadar bir yelpaze oluşturmuştur. Zuckerman'ın bu tablosuna göre en "bilimsel" -yani somut verilere dayanan- bilgi dalları kimya ve fiziktir. Yelpazede bunlardan sonra biyoloji bilimleri, sonra da sosyal bilimler gelir. Yelpazenin en ucunda, yani en "bilim dışı" sayılan kısımda ise, Zuckerman'a göre, telepati, altıncı his gibi "duyum ötesi algılama" kavramları ve bir de "insanın evrimi" vardır! Zuckerman, yelpazenin bu ucunu şöyle açıklar:

Objektif gerçekliğin alanından çıkıp da, biyolojik bilim olarak varsayılan bu alanlara -yani duyum ötesi algılamaya ve insanın fosil tarihinin yorumlanmasına- girdiğimizde, evrim teorisine inanan bir kimse için herşeyin mümkün olduğunu görürüz. Öyle ki teorilerine kesinlikle inanan bu kimselerin çelişkili bazı yargıları aynı anda kabul etmeleri bile mümkündür. (Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 19)

İşte insanın evrimi masalı da, teorilerine körü körüne inanan birtakım insanların buldukları bazı fosilleri ön yargılı bir biçimde yorumlamalarından ibarettir.

Darwin Formülü!

Şimdiye kadar ele aldığımız tüm teknik delillerin yanında, isterseniz evrimcilerin nasıl saçma bir inanışa sahip olduklarını bir de çocukların bile anlayabileceği kadar açık bir örnekle özetleyelim.

Evrim teorisi canlılığın tesadüfen oluştuğunu iddia etmektedir. Dolayısıyla bu iddiaya göre cansız ve şuursuz atomlar biraraya gelerek önce hücreyi oluşturmuşlardır ve sonrasında aynı atomlar bir şekilde diğer canlıları ve insanı meydana getirmişlerdir. Şimdi düşünelim; canlılığın yapıtaşı olan karbon, fosfor, azot, potasyum gibi elementleri biraraya getirdiğimizde bir yığın oluşur. Bu atom yığını, hangi işlemden geçirilirse geçirilsin, tek bir canlı oluşturamaz. İsterseniz bu konuda bir "deney" tasarlayalım ve evrimcilerin aslında savundukları, ama yüksek sesle dile getiremedikleri iddiayı onlar adına "Darwin Formülü" adıyla inceleyelim:

Evrimciler, çok sayıda büyük varilin içine canlılığın yapısında bulunan fosfor, azot, karbon, oksijen, demir, magnezyum gibi elementlerden bol miktarda koysunlar. Hatta normal şartlarda bulunmayan ancak bu karışımın içinde bulunmasını gerekli gördükleri malzemeleri de bu varillere eklesinler. Karışımların içine, istedikleri kadar amino asit, istedikleri kadar da (bir tekinin bile rastlantısal oluşma ihtimali 10-950 olan) protein doldursunlar. Bu karışımlara istedikleri oranda ısı ve nem versinler. Bunları istedikleri gelişmiş cihazlarla karıştırsınlar. Varillerin başına da dünyanın önde gelen bilim adamlarını koysunlar. Bu uzmanlar babadan oğula, kuşaktan kuşağa aktararak nöbetleşe milyarlarca, hatta trilyonlarca sene sürekli varillerin başında beklesinler. Bir canlının oluşması için hangi şartların var olması gerektiğine inanılıyorsa hepsini kullanmak serbest olsun. Ancak, ne yaparlarsa yapsınlar o varillerden kesinlikle bir canlı çıkartamazlar.

Zürafaları, aslanları, arıları, kanaryaları, bülbülleri, papağanları, atları, yunusları, gülleri, orkideleri, zambakları, karanfilleri, muzları, portakalları, elmaları, hurmaları, domatesleri, kavunları, karpuzları, incirleri, zeytinleri, üzümleri, şeftalileri, tavus kuşlarını, sülünleri, renk renk kelebekleri ve bunlar gibi milyonlarca canlı türünden hiçbirini oluşturamazlar. Değil burada birkaçını saydığımız bu canlı varlıkları, bunların tek bir hücresini bile elde edemezler.

Kısacası, bilinçsiz atomlar biraraya gelerek hücreyi oluşturamazlar. Sonra yeni bir karar vererek bir hücreyi ikiye bölüp, sonra art arda başka kararlar alıp, elektron mikroskobunu bulan, sonra kendi hücre yapısını bu mikroskop altında izleyen profesörleri oluşturamazlar. Madde, ancak Allah'ın üstün yaratmasıyla hayat bulur.

Bunun aksini iddia eden evrim teorisi ise, akla tamamen aykırı bir safsatadır. Evrimcilerin ortaya attığı iddialar üzerinde biraz bile düşünmek, üstteki örnekte olduğu gibi, bu gerçeği açıkça gösterir.

Göz ve Kulaktaki Teknoloji

Evrim teorisinin kesinlikle açıklama getiremeyeceği bir diğer konu ise göz ve kulaktaki üstün algılama kalitesidir.

Gözle ilgili konuya geçmeden önce "Nasıl görürüz?" sorusuna kısaca cevap verelim. Bir cisimden gelen ışınlar, gözde retinaya ters olarak düşer. Bu ışınlar, buradaki hücreler tarafından elektrik sinyallerine dönüştürülür ve beynin arka kısmındaki görme merkezi denilen küçücük bir noktaya ulaşır. Bu elektrik sinyalleri bir dizi işlemden sonra beyindeki bu merkezde görüntü olarak algılanır. Bu bilgiden sonra şimdi düşünelim:

Beyin ışığa kapalıdır. Yani beynin içi kapkaranlıktır, ışık beynin bulunduğu yere kadar giremez. Görüntü merkezi denilen yer kapkaranlık, ışığın asla ulaşmadığı, belki de hiç karşılaşmadığınız kadar karanlık bir yerdir. Ancak siz bu zifiri karanlıkta ışıklı, pırıl pırıl bir dünyayı seyretmektesiniz.

Üstelik bu o kadar net ve kaliteli bir görüntüdür ki 21. yüzyıl teknolojisi bile her türlü imkana rağmen bu netliği sağlayamamıştır. Örneğin şu anda okuduğunuz kitaba, kitabı tutan ellerinize bakın, sonra başınızı kaldırın ve çevrenize bakın. Şu anda gördüğünüz netlik ve kalitedeki bu görüntüyü başka bir yerde gördünüz mü? Bu kadar net bir görüntüyü size dünyanın bir numaralı televizyon şirketinin ürettiği en gelişmiş televizyon ekranı dahi veremez. 100 yıldır binlerce mühendis bu netliğe ulaşmaya çalışmaktadır. Bunun için fabrikalar, dev tesisler kurulmakta, araştırmalar yapılmakta, planlar ve tasarımlar geliştirilmektedir. Yine bir TV ekranına bakın, bir de şu anda elinizde tuttuğunuz bu kitaba. Arada büyük bir netlik ve kalite farkı olduğunu göreceksiniz. Üstelik, TV ekranı size iki boyutlu bir görüntü gösterir, oysa siz üç boyutlu, derinlikli bir perspektifi izlemektesiniz.

Uzun yıllardır on binlerce mühendis üç boyutlu TV yapmaya, gözün görme kalitesine ulaşmaya çalışmaktadırlar. Evet, üç boyutlu bir televizyon sistemi yapabildiler ama onu da gözlük takmadan üç boyutlu görmek mümkün değil, kaldı ki bu suni bir üç boyuttur. Arka taraf daha bulanık, ön taraf ise kağıttan dekor gibi durur. Hiçbir zaman gözün gördüğü kadar net ve kaliteli bir görüntü oluşmaz. Kamerada da, televizyonda da mutlaka görüntü kaybı meydana gelir.

İşte evrimciler, bu kaliteli ve net görüntüyü oluşturan mekanizmanın tesadüfen oluştuğunu iddia etmektedirler. Şimdi biri size, odanızda duran

televizyon tesadüfler sonucunda oluştu, atomlar biraraya geldi ve bu görüntü oluşturan aleti meydana getirdi dese ne düşünürsünüz? Binlerce kişinin biraraya gelip yapamadığını şuursuz atomlar nasıl yapsın?

Gözün gördüğünden daha ilkel olan bir görüntüyü oluşturan alet tesadüfen oluşamıyorsa, gözün ve gözün gördüğü görüntünün de tesadüfen oluşamayacağı çok açıktır. Aynı durum kulak için de geçerlidir. Dış kulak, çevredeki sesleri kulak kepçesi vasıtasıyla toplayıp orta kulağa iletir; orta kulak aldığı ses titreşimlerini güçlendirerek iç kulağa aktarır; iç kulak da bu titreşimleri elektrik sinyallerine dönüştürerek beyne gönderir. Aynen görmede olduğu gibi duyma işlemi de beyindeki duyma merkezinde gerçekleşir.

Gözdeki durum kulak için de geçerlidir, yani beyin, ışık gibi sese de kapalıdır, ses geçirmez. Dolayısıyla dışarısı ne kadar gürültülü de olsa beynin içi tamamen sessizdir. Buna rağmen en net sesler beyinde algılanır. Ses geçirmeyen beyninizde bir orkestranın senfonilerini dinlersiniz, kalabalık bir ortamın tüm gürültüsünü duyarsınız. Ama o anda hassas bir cihazla beyninizin içindeki ses düzeyi ölçülse, burada keskin bir sessizliğin hakim olduğu görülecektir.

Net bir görüntü elde edebilmek ümidiyle teknoloji nasıl kullanılıyorsa, ses için de aynı çabalar onlarca yıldır sürdürülmektedir. Ses kayıt cihazları, müzik setleri, birçok elektronik alet, sesi algılayan müzik sistemleri bu çalışmalardan bazılarıdır. Ancak, tüm teknolojiye, bu teknolojide çalışan binlerce mühendise ve uzmana rağmen kulağın oluşturduğu netlik ve kalitede bir sese ulaşılamamıştır. En büyük müzik sistemi şirketinin ürettiği en kaliteli müzik setini düşünün. Sesi kaydettiğinde mutlaka sesin bir kısmı kaybolur veya az da olsa mutlaka parazit oluşur veya müzik setini açtığınızda daha müzik başlamadan bir cızırtı mutlaka duyarsınız. Ancak insan vücudundaki teknolojinin ürünü olan sesler son derece net ve kusursuzdur. Bir insan kulağı, hiçbir zaman müzik setinde olduğu gibi cızırtılı veya parazitli algılamaz; ses ne ise tam ve net bir biçimde onu algılar. Bu durum, insan yaratıldığı günden bu yana böyledir.

Şimdiye kadar insanoğlunun yaptığı hiçbir görüntü ve ses cihazı, göz ve kulak kadar hassas ve başarılı birer algılayıcı olamamıştır.

Ancak görme ve işitme olayında, tüm bunların ötesinde, çok büyük bir gerçek daha vardır.

Beynin İçinde Gören ve Duyan Şuur Kime Aittir?

Beynin içinde, ışıl ışıl renkli bir dünyayı seyreden, senfonileri, kuşların cıvıltılarını dinleyen, gülü koklayan kimdir?

İnsanın gözlerinden, kulaklarından, burnundan gelen uyarılar, elektrik sinyali olarak beyne gider. Biyoloji, fizyoloji veya biyokimya kitaplarında bu görüntünün beyinde nasıl oluştuğuna dair birçok detay okursunuz. Ancak, bu konu hakkındaki

en önemli gerçeğe hiçbir yerde rastlayamazsınız: Beyinde, bu elektrik sinyallerini görüntü, ses, koku ve his olarak algılayan kimdir? Beynin içinde göze, kulağa, burna ihtiyaç duymadan tüm bunları algılayan bir şuur bulunmaktadır. Bu şuur kime aittir?

Elbette bu şuur beyni oluşturan sinirler, yağ tabakası ve sinir hücrelerine ait değildir. İşte bu yüzden, herşeyin maddeden ibaret olduğunu zanneden Darwinist-materyalistler bu sorulara hiçbir cevap verememektedirler. Çünkü bu şuur, Allah'ın yaratmış olduğu ruhtur. Ruh, görüntüyü seyretmek için göze, sesi duymak için kulağa ihtiyaç duymaz. Bunların da ötesinde düşünmek için beyne ihtiyaç duymaz.

Bu açık ve ilmi gerçeği okuyan her insanın, beynin içindeki birkaç santimetreküplük, kapkaranlık mekana tüm kainatı üç boyutlu, renkli, gölgeli ve ışıklı olarak sığdıran yüce Allah'ı düşünüp, O'ndan korkup, O'na sığınması gerekir.

Materyalist Bir İnanç

Buraya kadar incelediklerimiz, evrim teorisinin bilimsel bulgularla açıkça çelişen bir iddia olduğunu göstermektedir. Teorinin hayatın kökeni hakkındaki iddiası bilime aykırıdır, öne sürdüğü evrim mekanizmalarının hiçbir evrimleştirici etkisi yoktur ve fosiller teorinin gerektirdiği ara formların yaşamadıklarını göstermektedir. Bu durumda, elbette, evrim teorisinin bilime aykırı bir düşünce olarak bir kenara atılması gerekir. Nitekim tarih boyunca dünya merkezli evren modeli gibi pek çok düşünce, bilimin gündeminden çıkarılmıştır. Ama evrim teorisi ısrarla bilimin gündeminde tutulmaktadır. Hatta bazı insanlar teorinin eleştirilmesini "bilime saldırı" olarak göstermeye bile çalışmaktadırlar. Peki neden?..

Bu durumun nedeni, evrim teorisinin bazı çevreler için, kendisinden asla vazgeçilemeyecek dogmatik bir inanış oluşudur. Bu çevreler, materyalist felsefeye körü körüne bağlıdırlar ve Darwinizm'i de doğaya getirilebilecek yegane materyalist açıklama olduğu için benimsemektedirler.

Bazen bunu açıkça itiraf da ederler. Harvard Üniversitesi'nden ünlü bir genetikçi ve aynı zamanda önde gelen bir evrimci olan Richard Lewontin, "önce materyalist, sonra bilim adamı" olduğunu şöyle itiraf etmektedir:

Bizim materyalizme bir inancımız var, 'a priori' (önceden kabul edilmiş, doğru varsayılmış) bir inanç bu. Bizi dünyaya materyalist bir açıklama getirmeye zorlayan şey, bilimin yöntemleri ve kuralları değil. Aksine, materyalizme olan 'a priori' bağlılığımız nedeniyle, dünyaya materyalist bir açıklama getiren araştırma yöntemlerini ve kavramları kurguluyoruz. Materyalizm mutlak doğru olduğuna göre de, İlahi bir açıklamanın sahneye girmesine izin veremeyiz. (Richard Lewontin, "The Demon-Haunted World", The New York Review of Books, 9 Ocak 1997, s. 28)

Bu sözler, Darwinizm'in, materyalist felsefeye bağlılık uğruna yaşatılan bir dogma olduğunun açık ifadeleridir. Bu dogma, maddeden başka hiçbir varlık olmadığını varsayar. Bu nedenle de cansız, bilinçsiz maddenin, hayatı yarattığına inanır. Milyonlarca farklı canlı türünün; örneğin kuşların, balıkların, zürafaların, kaplanların, böceklerin, ağaçların, çiçeklerin, balinaların ve insanların maddenin kendi içindeki etkileşimlerle, yani yağan yağmurla, çakan şimşekle, cansız maddenin içinden oluştuğunu kabul eder. Gerçekte ise bu, hem akla hem bilime aykırı bir kabuldür. Ama Darwinistler kendi deyimleriyle "İlahi bir açıklamanın sahneye girmemesi" için, bu kabulü savunmaya devam etmektedirler.

Canlıların kökenine materyalist bir ön yargı ile bakmayan insanlar ise, şu açık gerçeği göreceklerdir: Tüm canlılar, üstün bir güç, bilgi ve akla sahip olan bir Yaratıcının eseridirler. Yaratıcımız, tüm evreni yoktan var eden, en kusursuz biçimde düzenleyen ve tüm canlıları yaratıp şekillendiren Allah'tır.

Evrim Teorisi Dünya Tarihinin En Etkili Büyüsüdür

Burada şunu da belirtmek gerekir ki, ön yargısız, hiçbir ideolojinin etkisi altında kalmadan, sadece aklını ve mantığını kullanan her insan, bilim ve medeniyetten uzak toplumların hurafelerini andıran evrim teorisinin inanılması imkansız bir iddia olduğunu kolaylıkla anlayacaktır.

Yukarıda da belirtildiği gibi, evrim teorisine inananlar, büyük bir varilin içine birçok atomu, molekülü, cansız maddeyi dolduran ve bunların karışımından zaman içinde düşünen, akleden, buluşlar yapan profesörlerin, üniversite öğrencilerinin, Einstein, Hubble gibi bilim adamlarının, Frank Sinatra, Charlton Heston gibi sanatçıların, bunun yanı sıra ceylanların, limon ağaçlarının, karanfillerin çıkacağına inanmaktadırlar. Üstelik, bu saçma iddiaya inananlar bilim adamları, pofesörler, kültürlü, eğitimli insanlardır. Bu nedenle evrim teorisi için "dünya tarihinin en büyük ve en etkili büyüsü" ifadesini kullanmak yerinde olacaktır. Çünkü, dünya tarihinde insanların bu derece aklını başından alan, akıl ve mantıkla düşünmelerine imkan tanımayan, gözlerinin önüne sanki bir perde çekip çok açık olan gerçekleri görmelerine engel olan bir başka inanç veya iddia daha yoktur. Bu, Afrikalı bazı kabilelerin totemlere, Sebe halkının Güneş'e tapmasından, Hz. İbrahim'in kavminin elleri ile yaptıkları putlara, Hz. Musa'nın kavminin altından yaptıkları buzağıya tapmalarından çok daha vahim ve akıl almaz bir körlüktür. Gerçekte bu durum, Allah'ın Kuran'da işaret ettiği bir akılsızlıktır. Allah, bazı insanların anlayışlarının kapanacağını ve gerçekleri görmekten aciz duruma düşeceklerini birçok ayetinde bildirmektedir. Bu ayetlerden bazıları şöyledir:

Şüphesiz, inkar edenleri uyarsan da, uyarmasan da, onlar için fark etmez; inanmazlar. Allah, onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir; gözlerinin üzerinde perdeler vardır. Ve büyük azab onlaradır. (Bakara Suresi, 6-7)

... Kalpleri vardır bununla kavrayıp-anlamazlar, gözleri vardır bununla görmezler, kulakları vardır bununla işitmezler. Bunlar hayvanlar gibidir, hatta daha aşağılıktırlar. İşte bunlar gafil olanlardır. (Araf Suresi, 179)

Allah, Hicr Suresi'nde ise, bu insanların mucizeler görseler bile inanmayacak kadar büyülendiklerini şöyle bildirmektedir:

Onların üzerlerine gökyüzünden bir kapı açsak, ordan yukarı yükselseler de, mutlaka: "Gözlerimiz döndürüldü, belki biz büyülenmiş bir topluluğuz" diyeceklerdir. (Hicr Suresi, 14-15)

Bu kadar geniş bir kitlenin üzerinde bu büyünün etkili olması, insanların gerçeklerden bu kadar uzak tutulmaları ve 150 yıldır bu büyünün bozulmaması ise, kelimelerle anlatılamayacak kadar hayret verici bir durumdur. Çünkü, bir veya birkaç insanın imkansız senaryolara, saçmalık ve mantıksızlıklarla dolu iddialara inanmaları anlaşılabilir. Ancak dünyanın dört bir yanındaki insanların, şuursuz ve cansız atomların ani bir kararla biraraya gelip; olağanüstü bir organizasyon, disiplin, akıl ve şuur gösterip kusursuz bir sistemle işleyen evreni, canlılık için uygun olan her türlü özelliğe sahip olan Dünya gezegenini ve sayısız kompleks sistemle donatılmış canlıları meydana getirdiğine inanmasının, "büyü"den başka bir açıklaması yoktur.

Nitekim, Allah Kuran'da, inkarcı felsefenin savunucusu olan bazı kimselerin, yaptıkları büyülerle insanları etkilediklerini Hz. Musa ve Firavun arasında geçen bir olayla bizlere bildirmektedir. Hz. Musa, Firavun'a hak dini anlattığında, Firavun Hz. Musa'ya, kendi "bilgin büyücüleri" ile insanların toplandığı bir yerde karşılaşmasını söyler. Hz. Musa, büyücülerle karşılaştığında, büyücülere önce onların marifetlerini sergilemelerini emreder. Bu olayın anlatıldığı ayetler şöyledir:

(Musa:) "Siz atın" dedi. (Asalarını) atıverince, insanların gözlerini büyüleyiverdiler, onları dehşete düşürdüler ve (ortaya) büyük bir sihir getirmiş oldular. (Araf Suresi, 116)

Görüldüğü gibi Firavun'un büyücüleri yaptıkları "aldatmacalar"la - Hz. Musa ve ona inananlar dışında- insanların hepsini büyüleyebilmişlerdir. Ancak, onların attıklarına karşılık Hz. Musa'nın ortaya koyduğu delil, onların bu büyüsünü, ayetteki ifadeyle "uydurduklarını yutmuş" yani etkisiz kılmıştır:

Biz de Musa'ya: "Asanı fırlatıver" diye vahyettik. (O da fırlatıverince) bir de baktılar ki, o bütün uydurduklarını derleyip-toparlayıp yutuyor. Böylece hak yerini buldu, onların bütün yapmakta oldukları geçersiz kaldı. Orada yenilmiş oldular ve küçük düşmüşler olarak tersyüz çevrildiler. (Araf Suresi, 117-119)

Ayetlerde de bildirildiği gibi, daha önce insanları büyüleyerek etkileyen bu kişilerin yaptıklarının bir sahtekarlık olduğunun anlaşılması ile, söz konusu insanlar küçük düşmüşlerdir. Günümüzde de bir büyünün etkisiyle, bilimsellik kılıfı altında son derece saçma iddialara inanan ve bunları savunmaya hayatlarını adayanlar, eğer bu iddialardan vazgeçmezlerse gerçekler tam anlamıyla açığa çıktığında ve "büyü bozulduğunda" küçük duruma düşeceklerdir.

Nitekim, yaklaşık 60 yaşına kadar evrimi savunan ve ateist bir felsefeci olan, ancak daha sonra gerçekleri gören Malcolm Muggeridge evrim teorisinin yakın gelecekte düşeceği durumu şöyle açıklamaktadır:

Ben kendim, evrim teorisinin, özellikle uygulandığı alanlarda, geleceğin tarih kitaplarındaki en büyük espri malzemelerinden biri olacağına ikna oldum. Gelecek kuşak, bu kadar çürük ve belirsiz bir hipotezin inanılmaz bir saflıkla kabul edilmesini hayretle karşılayacaktır. (Malcolm Muggeridge, The End of Christendom, Grand Rapids: Eerdmans, 1980, s.43)

Bu gelecek, uzakta değildir aksine çok yakın bir gelecekte insanlar "tesadüfler"in ilah olamayacaklarını anlayacaklar ve evrim teorisi dünya tarihinin en büyük aldatmacası ve en şiddetli büyüsü olarak tanımlanacaktır. Bu şiddetli büyü, büyük bir hızla dünyanın dört bir yanında insanların üzerinden kalkmaya başlamıştır. Evrim aldatmacasının sırrını öğrenen birçok insan, bu aldatmacaya nasıl kandığını hayret ve şaşkınlıkla düşünmektedir.

Dediler ki: "Sen Yücesin, bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yok.
Gerçekten Sen, herşeyi bilen, hüküm ve hikmet sahibi olansın."
(Bakara Suresi, 32)